Suſurro ras raui rare.i.murmurare in aure a
licuius latenter dicere.et eſt ūbum fictitium de ſo
no locucōniſ dictum.qui enim ſuſurrat non in fa
cie alicuius ſed in aure loquitˀ de altero detrahen
do.vnde hic ſuſurro ronis.i.murmurator ſeminator
ſtus.bilinguis.et hoc ſuſurrium rij.murmur.la
tens locutio. Job iiij.Et quaſi furtiue ſuſcepit au
ris mea uenas ſuſurrij eius.qd̕ eciaȝ hic ſuſurrus
dicitˀ.vnd̕ ūgil'.Et leto ſociū ſuadebit mire ſuſur
ro.et ſuſurrus ra rum.i.ſuſurrans.Et eſt neutrū
ſuſurro ras.et cor̕ primam.ouid̕ in xvj epiſtola.
Aut ego cum cara de te nutrice ſuſurro

Sutilis.a ſuo is d̕r h̕ et h̕ ſutilis et hoc le penl̕
cor̕.que conſuta fuerit iuxta antiquoſ mores ſm

Sutim in ſutor vide ¶ quoſdam

Sutor.a ſuo is d̕r h̕ ſutor toris.et d̕r in rix hec
ſutrix tricis.mulier que ſuit.vn̄ hec ſutricula le
dimi. Item a ſutor ſutoriuſ ria riū.et ſutim adū.

Sutricula le.parua ſutrix.et eſt diminutiuum.

Sutrinū.a ſuo is d̕r hoc ſutrinum ni.locus ad
quem conueniūt ad ſuendū. Sed ſubt̕inum locus
eſt ubi ſub terra condunt̕ alique ſpēs ul' ſuūtur.

Sutrix ſutricis in ſutor eſt

Sutura.a ſuo ſuis hec ſutura re.ut iſta tunica
habet bonam ſuturam.i.bene ſuta eſt.et p̄d̕ tu

Suxiſti pretentum de ſugo

Si ſuperiorem finit ſilla
bam neceſſe eſt ſequentē
quoqȝ ab ea incipere.ut
mitto.attinet. Iteȝ quoci
enſcumqȝ t ponitur ante
i purum.ſequente uocali
habet ſonū de c.ut lectio
amatio.niſi precedat s.ut
ſaluſtius.ul' x.ut mixtio
ul' aſpiracō intercedat in
t t et i.ut corinthioſ uel niſi differentia impediat
ut btiū.ſic dixi in p̄ma p̄te ubi eḡ d̕ lrā in c d̕ t

Tabanus.oeſtrum aſilus

Tabella le diminutiuum.parua tabula.

Tabellio lionis.i.publicuſ ſcriptor a portandis
tabulis in quibȝ ſcribebatur an̄ uſum carte. Idem
et tabellarius.i.publicus ſcriba.qꝛ ea tantū q̄ geſ
ta publicantˀ ſcribit.et tabellio eciam ul' tabular
us ul' tabellarius d̕r qui frequenter ludit cū tabu
lis.Et mobiliter inueniˀ declinatū tabellarius ria
rium.et tabularius ria rium.Et h̕ tabulariū.ſedes
uel actuarius tabularū.ul' locus ubi tabule ſuantˀ

Tabellula le diminutiuum.parua tabula

Tabeo.a tabeſ d̕r tabeo bes bui bere.i.putrere
pigrere.deficere.tabeſcere.Et componitˀ contabeo
bes.extabeo bes.intabeo bes.et hinc inchoatiua
tabeſco.contabeſco.extabeſco. Intabeſco.Tabeo
et eius compoſita ſunt neutra.et carent ſupinis.

Taberna.a tabula d̕r hec ta ¶ Et p̄ducunt ta.
berna ne.a tabulis que ſubſternuntˀ mercibus.et
eſt p̄p̄e domūcula in qua panis et vinū et carnes
et cetera uendūtur.et taberne dicūtur.qꝛ olim tales
edicule ex lignis et tabulis erant conſtructe.que
nūc et ſi non ſpeciem.nomen tamen priſtinū reti
nent.vn̄ hic tabernio onis.qui frequentat taber
nas.uel qui uendit ibi neceſſaria.et hic tabernari
us idem.et hec tabernaria rie.uxor tabernarij uel
meretrix.Et tabernarius ria rium

Tabernaculum li eſt tentoriū in expedicōne.et
dicitˀ a taberna que eſt domus non naturalis p̄mo

ad tempus durat.ſciliȝ quouſqȝ res ibi uendūtˀ
et inde tabernaculū dicitˀ manſio que non p̄pria
et naturalis eſt.ſicut tentoria et caſtra militū in
expedicōne.qꝛ ea relinquūtur finito bello.ul' qꝛ fi
guntur mō hic mō illic et mutantˀ et cū tranſmu
tante migrant. vl' tabernacula dicuntˀ a tabulis.
qꝛ de tabulis conſtrui debent.qꝛ uel tabulis et lig
nis ſolent appendi et appendūtur funibus ¶ Hic
nota q̄ tabernaculum de quo fit mentio in exo.
erat domuſ deo dicata quadrata et oblonga tribȝ
clauſis parietibȝ aquilonari meridiano et occiden
tali.liber patebat introitus ab oriente.ut ſole ori
ente radijs eiuſ illuſtraretur.Tabernaculū hoc in
duas p̄tes erat diſtinctū poſterior ul' interior p̄s
ad occidentem x cubitis p̄tendebatur et ita qua
drata erat in longum ſcilicet et in latū et in altū
x cubitorū.et hoc aditū dicebatˀ.ul' ſanctum ſanc
ti.vl' ſanctuariū rij.ul' ſancta ſanctorū.Anterior p̄s
ad orientem xx cubitis p̄tendebatur que commu
nis erat ſacerdotibuſ et hoc dicebatur ſanctum ul'
ſancta ul' ſanctuariū.reſpectu huius poſterior dice
batur ſanctum ſancti.quaſi ſanctum conſecutiuuȝ
ſancti ut d̕r ſeculū ſeculi ul' ſanctum ſancti.i.ſancti
us ſancto.ut dicitˀ dn̄s dn̄orū.rex regum.Erat au
tem in interiori archa cū hijs que in ea repoſita
erant.et cū hijſ que erant ei ſuppoſita. In anterio
ri uero candelabrū ad auſtrū menſa ad aquilonem
In medio autem uelū.i.non longe ab adito alta
re aureū.Tectum tabernaculi non contaminatum
ſed planū ad modū paleſtine fuit quatuor operi
mentis aptatū.ut dicitˀ in hijſtorijſ exod̕ ¶ Item
ſciaſ q̄ p̄ tabernaculum qd̕ eſt mutabile ſignatur
ſtatus p̄ſentis uite mutabilis.Per templum uero
qd̕ erat fixuȝ et ſtans ſignatur ſtatus future uite
que eſt omnino inuariabilis.et p̄pter hoc in edi
ficacōne templi d̕r q̄ non eſt auditus ſonus mal
lei ul' ſecuris.ad ſignandū q̄ omniſ p̄turbacōnis
tumultus longe erit a ſtatu futuro. Item nota q̄
ſicut in vnitate templi ul' tabernaculi repſentaba
tur vnitas dei ul' vnitas eccleſie.ita eciam in diſ
tinctōne tabernaculi ul' templi repſentabatur diſ
tinctio eorū que deo ſunt ſubiecta.ex quibȝ in dei
veneracōne conſurgimus.Diſtinguebatur autem
tabernaculuȝ p̄ duas p̄tes in vnam que uocaba
tur ſancta ſanctorū que erat occidentalis.et aliam
que uocabatur ſancta que erat ad orienteȝ.et ite
rum ante tabernaculum erat atrium. Item ſanc
ta a ſanctis ſanctorū diſtinguebantur quodam ue
lo qd̕ quatuor coloribus erat diſtinctum et in in
terius tabernaculū.i.in ſancta ſanctorū ſolus ſum
mus pontifex et ſemel in anno introibat. In tab̕
naculū uero exterius.i.in ſancta intrabant ſacer
dotes et non ſolum autē populus.qui ſolum ad a
trium accedebat.p̄ exterius tabernaculum qd̕ d̕r
ſancta.figuratˀ ſtatus ueteris legis ut apoſtolus
dicit ad hebreos c ix.qꝛ ad illud tabernaculū ſem
per intrabant ſacerdoteſ ſacrificiorū.officia conſum
mantes.Per interiuſ uero tabernaculū qd̕ d̕r ſanc
ta ſanctorū figuratur celeſtis gloria ul' eciaȝ ſtatus
ſpiritualis noue legis que eſt quedam inchoacō
future glorie in quem ſtatū nos xp̄uſ introduxit
qd̕ figuratur p̄ hoc q̄ ſummus ſacerdos ſemel in
anno ſolus in ſancta ſanctorū intrabat.uelum au
tem figurabat ſpiritualium occultationem ſacrifi
ciorū in ueteribus ſacrificijs.qd̕ uelū quatuor colo
ribus erat ornatū.biſſo quidem ad ſignificandum

carnis puritatem. purpura autem ad ſignandum paſſiones quas ſancti ſuſtinuerunt pro deo. Cocco bis tincto ad ſignandum caritatem geminam dei et proximi. Iacincto autem figurabatur celeſtiſ meditacō. Ad ſtatū autem ueteris legiſ aliter ſe habebat populus et aliter ſacerdos. Nam populus ipſa corpalia ſacrificia conſiderabat que in atrio offerebantur. Sacerdotes uero racōnem ſacrificioꝝ conſiderabant habentes fidem magis explicitā de miſterijs xpi. et ideo intrabant interius tabernaculū qd eciam quodam uelo diſtinguebatur ab altero qꝛ quedam erant uelata populo circa miſterium criſti que ſacerdotibꝫ erant nota. ¶ Sed poteſt qri cū nobilior pars orbis ſit oriens et tabernaculū inſtitutū ſit ad dei oracionem et cultis quare diſpoſituꝫ fuit magis uerſus occidentem qꝫ uerſuſ orientem. Ad hoc eſt dicenduꝫ qꝛ oracō ad occidentem fuit introducta in lege ad excludenduꝫ ydolatriam. Nam omnes gentiles in reuerenciam ſolis adorabant ad orientem. vnd dr ezech viij. qꝛ quidam uiri habebant dorſa contra templū domini et facies ad orientem et adorabant ad ortum ſolis. vnde ad hoc excludenduꝫ tabernaculum habebat ſancta ſanctoꝝ ad occidentem ut uſus occidenteꝫ adorarent. Racō eciā figural' eſſe poteſt. qꝛ totus ſtatus prioris tabernaculi ordinabatur ad figurandum mortem criſti que ſignatur per occaſum ſm illud ppheticū. Qui aſcendit ſup occaſum dn̄s nomen illi. Scias tamen qꝛ qꝫuis deus ubiqꝫ ſit tam in nouo teſtamento inſtitutū eſt ab eccleſia. ut ſacrificiū miſſe ei offeratur uſus orientem tribus d cauſis. Primo ppter ſignificacōnem qꝛ a deo ē nobis mentis illuminatio. ſicut lumen corpale ſolis ab oriente. Secūdo qꝛ eſt nobilior ps orbiſ et omne nobilius qd eſt apud nos debemuſ deo. Tercio ppter opa quedam ipſius notabilia in oriente qꝛ ipſe mouet celū cuius motus ab oriente incipit et ipſe eciam padiſum in oriente conſtituit. et ipſe eciam ab oriente ad iudiciū ueniet ſicut ab oriente aſcendit.

¶ Tabernio onis in taberna eſt.

¶ Tabernula le diminutiuum parua taberna

¶ Tabes. A ſto dr tabes bis. putredo. ſanies. Sed tabes que ſtat quaſi ſtabes effluere tabe mortuorum eſt. vnde hec tabecula le dimi. et tabidus da dum. putridus. piger. deficiens. tabefluens. et comparatur. vnde hec tabetudo. et hec tabiditaſ Item a tabes tabi gtūs et tabo dtūs et ablatūs in eodem ſenſu cum tabes. et eſt nomen dyptongum.

¶ Tabi tabo in tabes vide

¶ Tabidus da dum in tabes exponitur

¶ Tabitudo dinis in tabes eſt

¶ Tabita hebraice dorcas grece puella ul' caprea latine. Marci v c g dr. tabita cumi qd interptatur puella ſurge ſm ieronimū. In marco tñ dr tabita cumi qd interptatur puella dico tibi ſurge. ſ3 dico tibi non eſt de interptacōne. ymo eſt additū ab euangeliſta ad diſcrecōnem faciendam. ut oſtendatur qꝛ uocem pdidit. et uirtutem uoc ſue dedit criſtus. Et pd penl' tabita. vñ in aurora. Extitit in ioppe deuota puella tabita. de cumi vide ſupra.

¶ Tabula. a teneo dr hec tabula le p menſa. ſed menſa paupeꝝ eſt tabula diuituꝫ quaſi tenabula. qꝛ teneat bolos carniū et uaria fercula et uaſa ita tabula. i. alea in qua ludiſ tiroris calculis et texeris. Item tabula latū lignū ſiue latus aſſer. Iteꝫ tabula tegula et tabule in quibus ſcribimus. Et in hijs ſignificacōnibꝫ dr a teneo nes. ul' a tego qſi tegula Et a tabula tabulatus tabulata vm. tabulis ornatus Et h tabulatus ti Et hoc tabulatū ti in ead ſignificacōne. ſciꝫ qd ex tabul' proſtratū eſt. ul' paries ex tabulis. ul' edificiū coaptatis tabuliſ factum. Item a tabula tabulo las. tabul' parare. pſternere. Et componit' contabulo las. diſtabulo las. tabulas remouere. Et eſt actiuū tabubulo cum ſuis compoſitis. Et corripit bu

¶ Tabularium rij. in tabellio eſt

¶ Tabulo las. in tabula vide

¶ Taceo ces cui. cere citū. vnde tacitus ta tū. Et taciturnus na nū. qui facile tacet. Et comparatur vnde hec taciturnitas tatis. Taceo componitur cū con et dr conticeo ces ticui citū. Item cū ob. et dr obticeo es ui itū. Iteꝫ cū ſub. et dr ſubticeo es ui itū. i. ſubtus ul' poſt tacere. Et ab iſtis inchoaña taceſco. conticeſco. ꝛc. Taceo et eius cōpoſita neutra ſunt. et faciūt pteritū in cui. et ſup in citū. Itē taceo cor ta. ubiqꝫ. et compoſita mutant ta in ti. eciam cor. ouid de arte. Vere prius taceant uolucres eſtate cicade. Inter autem tacere et ſilere hec ē differencia ſm quoſdam. qꝛ qui tacet loqui non dum incipit. Qui uero ſilet loqui deſinit. Iuxta qd pſa ppha dicit. Tacui ſemp ſilui paciens fui

¶ Taciturnus na nū in taceo ces eſt

¶ Taddeus dictus eſt iudas iacobi. et acuit penul'

¶ Talaris. a talus dr hic et hec ris vide in iudas. talaris et hoc re. vñ talaris tunica. qꝛ uſqꝫ ad talos deſcendat. et hoc talare ris. inſtrumentum uolandi talo alligatum. quo mercurius utebatur. vi

¶ Talaſſum. i. mare. vide in linea. Et pduct la. qd et talatꝫ dr. vnde talaſſus ſa ſum. i. marinus. et p compoſicōnem hoc bitalaſſum. Item inuenitur hic talaſſus ſi. i. ueſtigiū in luto. et tūc deriua

¶ Talentū. a taliſ le dr hoc talentum. Vel a talus li tum ti quoddam pondus qd ſummū eſſe phibetur in gcis. Nam nichil eſt caleo minus nichil talento maius cuius pondus uarium apud diūſas gentes habetur. Apud romanos enim talentū eſt lxxij libraꝝ. Sed eſt talentū triplex. minus medium et ſummū. Minus. l. mediū ſeptuaginta duarum libraꝝ. Summū cxx eſt. ¶ Et ſcias qꝛ leguntur qnqꝫ genera talentoꝝ. ſciliꝫ auri. argenti. eris. ferri. et plumbi. palepo. ultimo. et zach v c. Item math xxv. Dn̄e qnqꝫ talenta tradidiſti michi. et eciam ibidem dicit' Alij tradidit duo talenta Alij no vnū. Per pdicta quinqꝫ talenta intelliguntur qnqꝫ genera bonoꝝ que dn̄s tradidit homini ſcꝫ bonū nature ad opandum. qd ſignificatur per talentū eris qd non putreſcit ſed manet incorruptibile gen̄ ij. Poſuit deus hominem in paradiſo ut oparetur et cuſtodiret illud Bonū gracie ad cooparanduꝫ. qd ſignatur p talentū auri qd eſt precioſiſſimū inter metalla. cor iij Plus omnibus laboraui non autem ego ſed gracia dei mecū. Bonum ſciencie ad docendū. qd ſignatur per talentum argenti. pſ Eloquia dn̄i eloquia caſta argentū igne examinatū. Bonū potencie ad defendendū qd ſignatur per talentū ferri qd domat omnia metalla ps. Regeſ eos in uirga ferrea. Bonū opulencie ad ſuſtentandū qd ſignatur p talentum plumbi qd eſt uiliſſimū inter alia et infectiuū. Et tempalia ſunt uilia reſpectu ſpiritualium. Duo talenta alij tradita ſunt. Bonuꝫ nature et aliud qdcumqꝫ. Sꝫ Alij tradidit deus vnū. ſciliꝫ bonū nature. Cui

bus enim deus dedit illud bonū.q᷑ vidit deuſ cūc
ta que fecerat et erant ualde bona in ſe et ualde
bona in ordine ad vniuerſum

Talia eſt vna muſaꝝ.eſt eciam plurale de talis

Talio.hic et hec talis et hoc le.i.ſimile.vnde hec
talio onis mas ge eiuſdem rei recompenſacō.vin
dicta ſimilis delicto.vt dens pro dente oculus pro
oculo eruatur.et ita ꝓprie eſt iniurie.vnde lex ta
lionis.licet qn̄qꝫ dicatur beneficij.vnd in pap dr
Talio eſt cū illud patitur quiſqꝫ qd̄ fecit iniurie.
ul' bn̄ficij.et ſm̄ hoc diſtinguit̄ duplex lex talio
nis.ſcilꝫ vna in bono quam dictat lex naturalis
de qua dr math vij.Omnia quecūqꝫ uultis ut fa
ciant uobis homines et uos facite illis.et hec talio
bonus eſt.Altera lex talionis eſt in malo quam
dictat lex morſi.exod xxi.et deut' xix c.Oculum
ꝓ oculo.dentem ꝓ dente.ſupple reddet.et hec dice
batur lex talionis.q᷑ ſcilicet taliter recipiebat q̄ſi
ter faciebat.et hec lex in pcepto erat iudici.maxi
me ſi exigebatur.ſꝫ iniuriam pacienti eſt pmiſſa
q᷑ uidelicet pmittebatur ei q᷑ hanc vindictam pe
teret.Si tamen ex libidine vindicte hoc faciebat
mortaliter peccabat.q᷑ leuit' xix.Non queras ulci
onem nec memor eris iniurie ciuiū tuoꝝ

Talpa pe incerti ge quoddam animal ad ſimili
tudinem muris.q᷑ ſit damnata ꝑpetua cecitate et
tenebris.Eſt enim abſqꝫ oculis.ſemp terram fo
dit et humū egerit.et radices ſubter frugibus co
medit.hanc greci balſalacam uocant.vide in ſala
mandra.et in utroqꝫ genere accipit̄ talpa pro ani

Talus.a tolus dicit̄ hic ta (lus) mali utriuſqꝫ ſexus
lus li ꝓpter rotunditatem.et eſt talus ſub cruribꝫ
et ſub talo calcaneus.Talus eciaꝫ dicit̄ decius.vn̄
hic taxillus li dimi.vnd uerſus.Eſt talus decius

Tam aduerbium (et) talus poſtrema pedis pars
q̄ntitatis uel comparandi uel ſimilitudinis

Tamen eſt coniūctio aduſatiua.De compoſitis
a tamen.ut uerūtamen.attamen.et ceteris.vide
in ſcd̄a parte ubi agitur de accentu aduerbioꝝ
in capitulo de compoſitis a tamen

Tametſi ponitur pro q̄uis.et eſt coniūctio ad
uerſatiua.Et componitur a tam et ſi.ul' eſt que
dam irregularis congeries uocū que ponitur pro
vna parte vnde ad hebre vi c.tametſi ita loqui
mur ul' ſm̄ aliam litteram tamenetſi

Tamino nas naui.a tam denuatur.Et eſt ta
minare aduſan.et componitur cum ad.et dicitur
attamino nas.i.polluē.deturpare.Et eſt actiuū
Alia pdicta ſunt neutra.Et nota q᷑ attamino as
eſt purgare farinam cū ſetacō ſm̄ quoſdam.vnd
hoc attamen.ipm̄ ſetaciū.et mutatur.o.in.e.ſm̄
ps in attamino.Et corripit mi.

Tango gis tetigi tactum.vnde hic tactus tus.
et hec et hec tangibilis et hoc le.Tango componit̄
attingo gis attigi attactum.ualde ul' iuxta tangē
ul' accidere.Contingo gis tigi tactum.vnde hic con
tactus tus.Obtingo gis tigi obtactum.Tango et e
ius compoſita ꝓ tangere actiua ſunt.ꝓ accidere
neutra.Item compoſita a tango in pſenti mutāt
a.in.i.et faciunt pretentuꝫ in tigi penultima cor
repta.et ſupinum in tactum.

Tantalides de in tantalus eſt

Tantalus pater fuit pelopis.Et tantalus auis.
quam ardeam dicūt.vnde hic tantalides de pen̄l
correpta.filius ul' nepos tantali.vnde hec tantalis
tantalidis.filia uel neptis tantali.

Tantillus.A tam de tantus ta tū.a quo tantil
lus la lū ambo diminutiua.i.modicus

Tantiſper.i.tantū ul' interea.a tantis componit̄

Tantologia.vid in iiij pte in c d vicijs annexis

Tantulus la lū.in tantillus vide

Tantus ta tum a tam dicitur

Tantūdem.tantus componit̄ cū demū.et dr hoc
tantūdem.gtō tantūdem.actō tantūdem.et n̄ am
plius.ut tantūdem debet hoc quantuꝫ illud

Tapetū.a ſterno nis et pes dicit̄ hoc tapetū ti.
et hic tapes petis.et hoc tapete tis in eodem ſen
ſu.et dicta ſunt tapeta quaſi ſtapeta.q᷑ pmum pe
dibus ſternerentur.qd̄ adhuc fit.et ꝓducit pe.O
uid meth.Regia tecta petūt poſitis q᷑ tapetibus
altis.Inuenit̄ eciam hec tapeta te.vnd vgil in viij
eneu.Arma q᷑ ceteras q᷑ ſimul pulcras q᷑ tapetas

Tapinoſis exponitur in quarta parte in tracta
(tu) de uicijs annexis.

Taratantara ge neu in
declinabile.nomen ficticium eſt.i.ex ſono quem
facit.dictum eſt enim taratantara inſtrumentuꝫ
quo farina colatur.Et eſt inſtrumentum cuius ꝑ
cuſſione granū defluit inter molas molendini.et
eſt clangor tubaꝝ.Ennius.At tuba terribili ſoni
tu taratantara dixit.vnde taratantarizo ꝫas.tu
ba clangere uel farinam colare et ſetaciare

Taratantarizo ꝫas in taratantara eſt

Tardiuſculus la lum aliquantulum tardus

Tardo das daui datū dare.i.morari.ul' impedi
re.retinere.differre.tardū facere.vnde tardiuſ a um
et compatur.vnde hec tarditas tis.Item a tardo.
Tardito tas fre.Et componit̄ retardo das.Tardo.
et eius compoſita actiua ſunt

Tarentinus.tarentū quedam ciuitas eſt.vnd ta
rentinus na nū.vnde iero.in epiſtola ad paulinuꝫ
capitulo pmo.Sic pictagoraſ memphiticoſ uates
Sic plato egiptum et architam tarentinū.i.ſicut
pictagoras adijt philōs egipti.Sic plato adijt e
giptū et architam tarentinū.i.quendam phm̄ q
dicebatur archita.et tarentinus a loco.q᷑ erat de
ciuitate tarenta quam taras neptuni filius condi
dit et nominauit.et ꝓducit pen̄l archita.et eciaꝫ

Tarmus mi mas ge uermis lardi.(Tarentinus)
vnde tarmoſus ſa ſum.et poteſt dici tarmus a te
ro uel teneo.quia terat uel teneat.

Tartarus.tartarizim grece latine dicitur horrere
ul' tremē.vnde hic tartarus ri.ſed in plurali hec
tartara roꝝ.ſcilꝫ ꝓfundiſſimus locus infernoꝝ.
de quo neminem extraxit deus.Illic eſt fletus et
ſtridor dencium.horror tenebraꝝ tremor frigoris
vn̄ tartareus rea reū.et tartarinus a ū.et cor' ta.

Tau In tauma exponitur

Tauma.tau quedaꝫ littera hebrea ē q̄ā nos t
dicimus.Nam tau dicunt greci teta.et a teta nos
dicimus t.et dicit̄ tau eſſe aduerbium admirantis.
eze.ix.Signa tau ſup frontes viroꝝ gemencium
In interptacōnibus autem dicit̄ tau ſignū ul' ſub
ter ul' ſignatus uel ſuperior.A tau dr hoc tauma
matis.i.admiracō ul' miraculū.et hec taumacias
cie.arcus celeſtis ab admiracōne et ſtupore admi
rancium dictus.ul' taumancias q᷑ fuit filius tau

Taumacias in tauma eſt. (Tau)mantis

Taurea.A taurus dr hec taurea ree.plaga ul' fla

Taurinenſ in taurinū eſt (flagellū) ex corio tauri

Taurinū.a taurus dr taurinus na nū.et hec tau
rinū rini.quedam ciuitas ab abundancia tauroꝝ
vnde hic et hec taurinenſis et hoc ſe

Taurus ri. bos iuuenis et ꝓpe ad huc non caſtratus. Et tauri uocantur ſcarabei terreſtres uel
Taxacō onis in taxo ē ꝟ ſilueſtris iricō ſimiles
Taxeus ea eum in taxus eſt.
Taxillus eſt diminutiuum de talus ſm utram q ſignificacōnem tali. Vnde taxillus. puus talus id eſt poſtrema pars pedis parua. Et taxillus paruus dicitur decius.
Taxo as aui are. i. numerare. et taxare. i. dicere et taxare. i. confirmare. et taxare. i. licitū imponē pcium rei que venditur. vnde hec taxacō onis. eſ dre viij. Omnia ſine taxacōne. i. ſine quantitatis determinacōne. Taxo componiť. contaxo as. Pretaxo aſ Retaxo aſ Et eſt actiuū taxo cū omnibꝫ ſuis compoſitis. et ꝓducit primam poſicōne
Taxus xi mas ge quoddam animal eſt. et hec taxus quedam arbor uenenata et amariſſimi ſucci. vnde taxeus ea eū. et hoc toxicū ci. quoddam genus veneni qđ ex ſucco illius arboris expmiť vnde toxicus ca cū. et toxicatus ta tū. Et toxico cas. venenare. veneno inficere. Et eſt actiuū cum
Tectum. a tego is ꝟ omnibus ſuis compoſitis xi cū dr h tectū ti. i. ps domuſ et ſepe poniť p ipſa domo. vnde tectorius ria riū. Item a tego
Teda. a tedet dr h te ꝟ tectus ta tū. i. cooptus da de. lignū luminaribus uľ luminibus aptū. Et diciť ſic p contrariū. q tediū non conferat. et q tede et faces ſolebant ferri ardentes an̄ nubentes Ideo teda poniť ſepe p nupcijs uel coniugio
Tedeo des dui dicebatur antiquitus. ſed mō nō eſt in uſu. i. faſtidiri. indignari. anxiari. habere tediū. vnde tedet impſonale. et conſtruiť cū accuſatiuo et gtō. Tedet animam meam vite mee. vnde hoc tedium dij. Tedet componiť. detedet. diſtedet. i. ualde tedet. ptedet. ualde tedet. Tedeo et tedet cū ſuis compoſitis neutra ſunt. et carent ſupini. et ꝓducūt hanc ſillabam te. vnde ouid. Dedecet ingenuos tedia ferre ſui. Et ut dicūt. ſcribi debꝫ taedet p ae diptongum. Et ſcias q tedet accipitur p pterito. ptesum eſt ſm ps. vnde poteſt queri de h pticipio ptesum ſibi impſonalis. videtur enim q compoſitū deſcendat a ſimplici qđ eſſe nō pt Ad hoc dico q ſicut tollo accipit mutuo ſuſtuli compoſituꝫ. ita hec ſimplex tedet accipit mutuo ſupletionem a compoſito pticipio. qđ ab hoc ſibo ptedꝫ ꝓpe venire debꝫ. et cū eſt q ſepe ſimplicia ponunť p cōpoſitis et econuſo. vid ec in miſereo.
Tedencus ci. ꝓpriū nomen viri. et ꝓducit peni
Tediolum li. paruum tedium diminutiuum
Tedior tediariſ tediatuſſum uerbum deponens id eſt tedio affici. et dicitur a tedium
Tedioſus. a tedium dicitur tedioſus ſa ſum faſtidioſus. tedio plenus. et comparatur
Tedula le diminutiuum. parua teda.
Tegella le diminutiuum parua tegula.
Tegellaria. a tegella dr hec tegellaria rie. que et tegularia dr. ſcꝫ uenefica ſup tegulas ſacrificans.
Teges. a tego gis dr hec teges getis. parua domus. que et tuguriū diciť. ſcilicet caſula quam faciunt ſibi cuſtodeſ uineaꝝ uľ paſtores ad tegmen ſui. quaſi tegeriū uľ tuguriū. hanc ruſtici capanā uocant. quia vnum tantum capiat
Tegimen. a tego dr hec tectura re. et h tegimen inis. Et hinc hoc tegumentū uľ tegimentū. Itē a tego poteſt dici hoc tegmen inis.
Tegmen inis in tegimen vide

Tegna. a tego gis dr h tegna ne. dolus. fraus. deceptio. et tegnoſus ſa ſum. fraudulentus. deceptorius. doloſus. et comparatur
Tegula le diminutiuum parua tegna.
Tego gis xi ctū. i. operire. defendere. Tego componiť attego gis. ualde tegere. contego gis xi. circūtego xi ctum. detego gis xi ctū. diſcoopire. vel ualde uel deorſum tegere. ptego gis. Obtego gis contra uľ vndiq tegere. Retego gis. iteꝝ tegere. uľ diſcoopire. Subtego gis. ſubtus uľ poſt tegē Tego et eius compoſita actiua ſunt. et faciūt pteritū in xi. et ſup in ctū. et cor in pſenti hanc ſillabam te. vn̄ orať in epy. Cōmiſſum q teges et vi
Tegula. a tego gis xi ctum ꝟ no tectus et ira. diciť hec tegula le. q tegat edes. eadem et imbrex bricis. q accipiat imbres. vnde tegularius ria riū et h tegularius rij. locus ubi fiunt uľ aceruus. vel multitudo tegulaꝝ. et tegulo las. tegulaſ facere uľ tegulis opire. et ꝓđ te licet deriueť a tego q retinet naturam huius preteriti texi
Tegumentum in tegimen vide.
Tela. a telon diciť hec tela le. a longitudine ſtaminū. vnde telarius ria riū. et hoc telarium rij. inſtrumentū texendi. Iteꝫ tela eſt plurale de telū li
Tellus. a tollo lis dr h tellus telluris. terra frugifera. q eius fructuſ tollimuſ uľ q eius fructus nos tollūt. i. nutriunt. uľ q ipſa nos tollit. i. portat et ſuſtinet. humus inferior et humida eſt. Sꝫ terra a ſuperiori pte qua teritur. uľ generaliť terra videtur dicta ſic. q naturaliter ſiccitate torreat ſlam ut humida ſit hoc affinitate aque ſortitur. et declinatur telluſ in ſingulari numero tantū ſm uſum. et ꝓđ penľ gn̄. Nota hos ūſus magiſtrales Humor humum reddit terram tent uſus aratri. Eſt q ſolū ſolidum tellus ſe tollit in altum
Tellurus. a tellus diciť hic tellurus ri. deus telluris. Et producit penultimam.
Tellus telludis. quidam locus in roma.
Telo las laui dr a telon Et eſt telare longare. differre. ſi non eſt in uſu. Et inde componitur p telo las. diſtendere. prolongare. differre. ꝓuocare Telo et eius compoſita actiua ſunt. et ꝓducunt te
Telo lonis mas ge dr a telon. telonem ortulani uocant lignū quo hauriunt aquam. a longitudine dictum. hoc hiſpani ciconiam dicunt. q imitetur auem illam roſtrū leuantem et deponenteꝫ huiuſmodi lignum ſepe fit ſuper puteos modo
Telon grece latine dicitur longum uľ tributum
Telonarius in telonium eſt
Teloneū. telon grece latine tributū. vnđ h teloneum nei penľ ꝓđ. i. tributū. et ꝓpe teloneum dr tributū de mercibus marinis circa litus acceptū. quaſi omniū litoꝝ fiſcalis conductio. vnde teloneū dr locus ubi recolligiť et exigiť. ſcilicet ubi de merce ſua a nautis emolimenta reddunť. Ibi eniꝫ uectigalis exactor ſedet pcium rebus impoſiturus et uoce a mercatoribus flagitans. et tale officium habuit beatus matheus. vnde math ix. Et cum traſiret inde ihesus vidit hominem ſedentem in teloneo matheum nomine. A teloneum dr hic telonarius rij. q ibi exigit tributū. et telonarius a vm. vnde dicit beda q matheus ſe nominat publicanū ut oſtendat legentibus nullum debere conūſum de ſalute diffidere. cum ipſe de publicano in apoſtoluꝫ. de telonario in euangeliſtam ſit repente mutatus. Et gg dicit. nam piſcatorem petrum

matheum uero telonarium ſcimus
Telum.a telon qd̓ eſt longum dr̄ hoc telum li
quidq̄d alonge iaci poteſt.ut lapis marcellus et
huiuſmodi.vnde tela ꝓprie dicūtur quibus hoſtez
inpugnamus.ſꝫ arma quibus noſ defendimus.et
ideo recipiūt copulacōnem arma et tela.Telū eci
am abuſiue dr̄ gladius.et telum dr̄ dolor lateris.
qꝛ corpuſ dolore tranſuerberet tamquam gladius
et ꝓd̓ te.vnde ouid̓ epy.Heu patior telis uulne
Temerarius a ū.m temē vide ꝯ͛ ra facta meis
Temere.a temetū dr̄ temē.i.p̄ſumptuoſe.fatue
ſtulte.ſine cauſa ſine conſilio.vnde hec temeritas
tatis.p̄ſumptio.violentia.fatuitas.et temerarius
ria riū.p̄ſumptuoſus.audax.qui audet audenda
et non audenda.Et diſtat inter audacem et teme
rariū.qꝛ temerarius eſt qui non extimat p̄iculum
audax uō qui non timet.Item a temē dicitur teme
ro ras raui rare.i.corrumpere.violare.et cor me
Temeſis exponitur in iiij parte in c de tropis.
Temetū.a teneo nes.dr̄ hoc temetū ti.i.vinū.
et ꝓprie bonū vinū.qꝛ teneat mentes.vnde dr̄ te
metū.quaſi tenenſ mentem.et eſt ethi.et corripit
penl̓.vnde quidam.Vina ualerna meū temetum
Temno nis ſi tū nere.i.vi ꝯ bachus qꝫ lieus
ↄpendere.deṗciari.Et componitur contemno tēnis.
pſi ptū.Temno et eiuſ compoſita ſunt actiua.et fa
ciunt p̄teritū in pſi et ſup̄ in ptū.Et nota qꝫ tem
no non habet p in p̄ſenti.ſꝫ eſt ibi m.ante.n.ſcḋm
hug.et pap̄ eciam dicit qꝫ temno habet m an̄ n
in eadem ſillaba.ſꝫ in p̄terito habet p.et in hijs
que formantur ab eo.qꝛ ſicut uult pſ.M an̄ceden
te no.in pſi conūſa faciūt p̄teritū p̄fectum.ut tem
no tempſi.et ſi in ptū conūſa faciūt ſup̄ ut tempſi
temptū.contemno pſi ptum.nec in impatiuo eſt
Temo onis mas ge.lignū longum .p.temne.
et extentū in aratro uel in carro ad qd̓ iugum li
gatur.et temo dr̄ gubernaculū nauis.Et dicitur a
Tempe.a tempo as plu ꝯ telon qd̓ eſt longū
raliter hec tempe indeclinabile neu ge.Et tantū in nt̄o.
accuſatiuo ut̄o pluralis numeri ſcḋm loca temṗata
et declinabilia inteſtalia.licet et quelibꝫ loca delec
tabilia dicantur tempe.ſicut et teſta dicuntur loca aſ
pera.et inculta ſcḋm hug.pap̄ uero dicit tempe lo
ca delectabilia ꝓprie ſiue locus ameniſſimus et ne
moroſus pluralis numeri
Tempamentum ti in tempo ras eſt.
Tempancia A tempans tis ti.addita a fit tem
pantia tie Et ē una de cardinalibus uirtutibus et
eſt tempantia dominiū racōniſ in libidinem et in
alios animi motus.ul̓ virtus animi refrenandi
motuſ in nos impetū facientes.ut ſic nichil cupi
amus.et per compoſicōnez intempans.vnde ſimi
liter compatur cior ſimus.et hec intempantia tie
Tempatio a tempo ras dr̄ ꝯ͛ vide in cardinalis
hec tempatio oniſ et eſt tempatio rerū.ſ; tempan
Tempenes.a tempo ras dicitur h ꝯ tia animou
Tempero A tempoꝛo mutatoaſ temperies nei
o in e fit tempero raſ qꝛ ex tempe ꝓcedit tempe
ries.vnde tempatus ta tū.Et compatur et com
ponitur intempatus ta tū.et ſimiliter compatur
Tempo componitur.attempo ras.ualde uel iuxta
tempare.ul̓ obedire.contempero raſ Diſtempero
ras.A temperie remouere.obtempero ras.i.obe
dire.conſentire.Tempo et eius compoſita ſunt ac
tiua p̄ter obtempo.et attempero ꝓ obedire.que
ſunt neutra.Et corripiunt pe

Tempeſtas.a tempus et peſtis componitur hec.
tempeſtas tatis.quaſi tempus peſtis.Qn̄qꝫ eciam
tempeſtas dicitur tempus.et hic deriuatur tantū a
tempe.Et inde tempeſto taſ moleſtare et tempeſ
tare.deſtruē.diſſipare.ul̓ tempeſtatez facere.et tē
peſtuoſus ſa ſum.tempeſtate plenus.et compara
tur.vnde tempeſtuoſe ſius me adū.et h tempeſtu
oſitas.Et nota qꝫ tempeſtaſ ꝓ tempore habꝫ om
nes caſus ſingulares et pluraleſ ſicut et in alia ſig
nificacōne.et dicitur tempeſtas quaſi temporis ſta
Tempeſtiuus.A tempeſtus ꝯ tus.et eſt ethi.
deriuatur tempeſtiuus a ū.congruus.vtil̓.conueni
enſ in tempore ſuo.Et comparatur tempeſtiuior
ſimus.et per compoſitionem intempeſtiuuſ a vm
.i.incongruus.inconueniens.nō in ſuo tempore
veniens ul̓ ante ul̓ poſt.vn̄ boec in p̄mo de con
ſolatione.Intempeſtiui funduntur uertice cani
Tempeſtus.a tempus dicitur tempeſtus ta tum.
congruus.vtilis.conuenienſ in tempe ſuo.et com
ponitur intempeſtus ta tū.incongruus.inutilis.
quaſi ſine tempe.i.actu vnd̓ nox dicitur intempeſ
ta quaſi incongrua.qꝛ non habet idoneū tempus
gerendis rebus.dr̄ ergo nox intempeſta quaſi tē
pore.i.ſine actu per quem tempus diſcernitur.qꝛ n̄
habet tempus aptū ut actus fiat in eo.ul̓ ideo ſi
ne tempe non qꝛ non habeat tempus.ſꝫ qꝛ tēpo
ra noctis non ita diuidūtur per actus noſtros ſic
tempa diei.vnde et quedam pſ noctis dicitur in
tempeſtum.i.inopoꝛtunū et non aptū tempus a
licui rei faciende qn̄ nil agi poteſt quaſi ſine tem
pore.i.actu p quem dinoſcitur tempus.vide in cre
Templarius.a templū deriuatur tē ꝯ puſculum
plarius a ū.ad templū p̄tinens.ul̓ templi cuſtos
Templū.A tectum et amplū componitur hoc tē
plum pli.quaſi amplum tectum.de quo dicit yſid̓
xv ethi.Templū nomen eſt generale.ꝓ locis eniꝫ
quibuſcumqꝫ magnis antiqui templa dicebant.et
templa dicta quaſi tecta ampla.ſed et locus deſig
natus ad orientem ad contemplacōnez templum
dicebatur.cuius p̄teſ quatuor erant.Antica ad o
tum.poſtica ad occaſuz.ſiniſtra ad ſeptemtrionez
dextera ad meridiem ſpectans.Qꝛ autem dr̄ tem
plum a theos qd̓ eſt deus et platea quaſi dei pla
tea ethi eſt.De tēpli dedicacōne habes in enceni.
Item vide in tabernaculū.Quando autem anima
infunditur in tēplo ſuo.i.in corpe dixi in extādue
Tempaneus nea neum in tempoꝛeus eſt.
Tempoꝛeus.a tempe dicitur tempoꝛeus a vm.et
tempaneus nea neū.ad tempus p̄tinens ul̓ in tē
pore veniens.et p compoſicōnem intemperius a
vm.et intempaneuſ nea neū.non in tempore ue
niens.Inuenitur eciam tempaneum ꝓ p̄maturū
vnde pſa xxviij.a.Quaſi tempaneum ante matu
ritatez autūpni.i.ſcḋm interlinearem malum p̄ma
turum uel aliquid huiuſmodi
Tempoꝛo.A tempus dr̄ tempoꝛo ras.tempus
ducere.in tempe viuē.et componitur contēpo ras
Tempus.a tepeo pes dr̄ hoc ꝯ͛ ſimul tempare
tempus oris.qꝛ tepeat et tempetur viciſſim huō
re.ſiccitate.caloꝛe.frigore.Et dicitur tempus multi
pliciter.dr̄ enim ſpacium ſiue mora in qua viui
mus.ut annus.menſis.Dicitur eniꝫ tempus aer
uel qualitas aeris ſcḋm qꝫ dicitur pulcꝫ tempus eſt
ſine nubilo tempus eſt.dicitur eciaꝫ tempus coemp
tio rerū ſcḋm qꝫ dici ſolet carum tempus eſt.i.cara
et difficilis eſt rerū coempcō.et bonum tempus

eſt.i.facilis eſt rerum coemptio. Dicitur eciam tempus
oportunitas faciendi aliquid ſm quod dicitur tempus eſt
vt legam.i.oportunum eſt ut legam. Dicitur eciam
tempus accidens verbi.ſcilicet modus ſignificandi.et
ſunt quinque tempora verborum.pſens preteritum imperfectum
preteritum perfectum.preteritum plusquam perfectum.fu
turum ut dixi in tercia parte in tractatu de verbo.ubi e
quam de tempore verborum. A tempus diriuatur temporeus
rea reum.et temporaneus a um.ad tempus pertinens.
uel in tempore veniens. Item a tempus hic et hec tem
poralis et hoc le.quod in tempore incipit et deſinit etc.
vnde temporaliter et temporalitas. Item a tempus dicitur
hoc tempus oris.pars capitis.que mouetur.et ipſa mo
bilitate quaſi tempus quibuſdam interuallis mu
tatur.vnde propheta. Et requiem temporibus meis.
vnde temporeus rea reum.ad tempus pertinens. Qui
dam tamen conſueuerunt dicere pro illa parte capitis
hoc timpus poris per i quod ſine dubio nichil eſt.vt
dicit hug. Dic ergo tempus per e.ſiue pro ſpacio quo
viuimus.ſiue pro parte capitis ut in uoce nulla ſit
differencia. De quatuor temporum ieiunijs habes in
ieiunium.

Tempuſculum li dimi.paruum tempus.

Temulentus.a temetum quod eſt vinum et lentus
plenum dicitur temulentus ta tum.i.ebrius.temeto ple
nus.et comparatur vnde hec temulencia cie.i.ebrie
tas.ebrioſitas

Tena.a teneo es dicitur hec tena.ne
uel tenia nie.i.uittarum extremitas dependens.dim
ſorum colorum uitte ſunt que crinibus innectuntur.qui
bus fluentes religantur capilli.ſic dicte quia vin
ciant Item uitta eſt qua corona vincitur Tena uel
tenia.extrema pars vitte qua dependent corone

Tenabulum.a teneo dicitur hoc tenabulum li.i.uena
bulum.que retineat aprum venientem

Tenax. A teneo nes dicitur tenax cis ge omnis. Et
comparatur.vnde hec tenacitas tatis.et tenaculus la
lum.aliquantulum tenax

Tendicula.a tendo dis dicitur hec tendicula le. Tenticule autem uel ten
dicule ſunt inſidie que tenduntur auibus uel lepori
bus uel eciam alijs animalibus.

Tendo dis tetendi tenſum uel tentum.i.ire et ten
dere dicunt arcum vineam et brachia. Tendo compo
nitur. Attendo dis.di.conſiderare.inſpicere.uel la
tenter facere.vnde attentus ta tum. Et comparatur con
tendo diſ di dere.litigare uel ſimul ire.uel ſimul ten
dere.extendere.vnde hec contencio onis.et hinc con
tencioſus ſa ſum.et contento tas fre. Diſtendo is
ualde tendere.uel a tenſura remouere. Extendo is
extra tendere.explicare. Intendo dis.augere inten
tum facere. Pretendo diſ procul uel ante tendere.ante
rius extendere. Item componitur cum pro quod eſt
longe.et dicitur protendo dis.obtendo dis.contra tendere
Oſtendo dis.demonſtrare aperire. Retendo dis.ite
rum tendere.uel a tenſura remouere. Tendo pro ire
et eius compoſita ſm illam ſignificacionem neutra
ſunt. In alia uero ſignificacione actiua ſunt. Item facit
preteritum in tendi.et ſupinum in tenſum uel tentum. Item
ſimplex geminat ſillabam in preterito.ſed nullum
ab eo compoſitum eam geminat.

Tenebre.a teneo es hee tenebre tenebrarum.quaſi
tenentes umbras.et eſt etbi. vnde tenebroſus ſa
ſum.et comparatur.vnde hec tenebroſitas tatis. Et
tenebro as.i.obſcurare.tenebroſum facere. Et com
ponitur. Contenebro bras. Obtenebro bras.et hinc
inchoa.tenebraſco cis. Contenebraſco cis. Obtene
braſco cis. Tenebro et eius compoſita ſunt actiua
et corripiunt hanc ſillabam ne. In uerſu tamen pt
oſſe communis. Et ſcias quod aug dicit. Sequamur
criſtum lumen mundi ne ambulemus in tenebris
tenebre metuende ſunt morum non oculorum.et ſi ocu
lorum non exteriorum ſed interiorum.vnde diſcernitur non
album et nigrum ſed iuſtum et iniuſtum

Tenebro bras.in tenebre eſt

Tenellus.a tener dicitur tenellus la lum aliquantulum
tener

Teneo nes nui tentum.a quo componitur
attineo es vi attentum.abſtineo es ui entum. Conti
neo es ui entum. Detineo es ui entum. Item compo
nitur cum de interpoſita s.et dicitur deſtino as.a quo com
ponitur.predeſtino as. Item teneo componitur cum
dis.et dicitur diſtineo es ui entum. Item obtineo es ui
entum. Item pertineo es ui entum. Item componitur cum
ob interpoſita s.et dicitur obſtino naſ Item retineo es
ui entum. Teneo et eius compoſita ſunt actiua preter
attineo et pertineo que ſunt neutra pro pertinere. Item
omnia faciunt ſupinum in tentum et preteritum in ui ſi ſint
ſecunde coniug.et omnia corripiunt hanc ſillabam ti
ſicut ſimplex corripit hanc ſillabam te.vnde orac
in epp. Tam tenero dono quaſi dimittar onuſtus.

Tener ra rum dicitur a teneo es.quaſi per contrarium
que vix ſe tenet.et comparatur tenerior rimus.vnde
hec teneritudo dinis

Tenia nie.in tena eſt

Tenor.a teneo dicitur hic tenor noris.ſtatus pactum
condicio. Tenor dicitur accentus.que in prolacione vna ſil
laba magis tenetur quam alia

Tenſilis.a tendo dis dicitur hic et hec tenſiliſ et hoc
le.et corripit ſi

Tenſo.a tendo is tenſum ſu.u.o.fit tenſo ſas fre.et tenſare.i.defendere.ſecurum
facere et ducere.a quo tenſito tas fre.et per compo
ſicionem protenſo ſas.et protenſito tas.defendere.et pro
tegere. Item a tendo tenſum dicitur tenſus ſa ſum.i.por
rectus.leuatus.

Tenſorium.a tendo dis tenſum
uel tentum dicitur hoc tenſorium quod et tentorium dicitur.que
tendatur funibuſ et palis.vnde et tenſim aduerbi
um. Et dicitur tentorium tabernaculum uel papilio

Tenticula le.exponitur in tendicula.

Tentigo.a tendo is dicitur tentigo nis.i.attencio.ex
tenſio uel arrectio uirilis membri. Iuuenalis rigide
tentigine uulue.vnde tentiginoſus ſa ſum.i.luxu
rioſus ſepe tentiginem faciens.et comparatur.et pro ti

Tento.a teneo es vi tum.u.in.o.fit tento tas ta
ui tare.fre.quaſi frequenter tenere.et explorare.et
debet hoc verbum ſcribi per n.et ſine.p.nunquam per
m.et.p.et componitur pertento tas. Retento tas.
iterum tentare.uel frequenter retinere.et tunc eſt fre hu
ius verbi retineo. Teneo actiuum eſt cum ſuis compoſi
tis.ita dicit hug. Multi tamen dicunt quod tempto
tas debet ſcribi per mp.vt temptauit deus abraham
et deſcendit ut dicunt a temno nis pſi ptum tu.u.in
o.tempto tas. Sed tunc videtur quod mutet ſignifi
cacionem.ut temptare.i.frequenter tenere.i.con
temnere.uel deſpicere.ſed tentare a teneo.i.frequen
ter tenere.uel explorare.vnde prius dictum magis
michi placet. Hic nota quod quando propter aliquam neceſ
ſitatem uel utilitatem committit ſe aliquis diuino
auxilio in ſuis peticionibus uel factis.hoc non eſt
deum temptare. Dicitur enim palip ij c xx. Cum igno
remus quid agere debeamus.hoc ſolum habemus
reſidui ut oculos noſtros dirigamus ad te. Quando uero hoc
agitur abſque neceſſitate et utilitate hoc eſt inter
pretatiue temptare deum.vnde ſuper illud deut vj.
Non temptabis dominum deum tuum dicit glo. Deum tem
tat qui habens quid faciat ſine racione ſe committit
periculo.experiens utrum poſſit liberari a deo. Ex

hoc animaduẽte ꝙ predicatores regni dei qui ex
magna neceſſitate et utilitate ſubſidia temporalia ꝑ
mittunt ut v̄bo dei expedicius uacent ſi ſoli deo
innitantur non ex hoc tentant deuʒ.ſʒ ſi abſqȝ ne
ceſſitate uł utilitate humana ſubſidia deſerent tēp
tarent deum.vnde aug dicit xxij contra fauſtum
ꝙ paulus non fugit q̄i non credendo in deuʒ ſʒ ne
deuʒ tentaret ſi fugē uoluiſſʒ cū ſic fugē potuiſſʒ

Tenſorium torij In tenſorium eſt

Tentum eſt ſup duoꝝ v̄boꝝ ſciliʒ de teneo nes
tenui tentum Et de tendo dis tetendi tenſum uel
tentum Inde tentus ta tum ab utroqȝ pt uenire.

Tenuis a teneo nes dr̄ h̄ et h̄ tenuis et h̄ tenue
gracilis.ſubtilis.non ſpiſſus.Et compatur ior ſi
mus.et a dato tenui addita tas hec tenuitas tatis
Item a tenuiſ tenuo as aui are.i.ſubtiliare.tenue
facere.Et componit̄ attenuo as.contenuo as.Ex
tenuo as.extendere.dilatare.ualde ſubtiliare.Et
eſt actiuum cum ſuis compoſitis

Tenuo as.in tenuis vide

Tenus eſt ꝑpoſitio ablt̄o caſui ſuiens.pt eciam
eſſe adūbium.et eſt tenus idem qd̄ ꝓpe uł iuxta
Item tenus eſt nomen.et hic tenus eſt pc ſumma
ſagitte.Qualit̄ autem debeant accentuari.q̄tenus
oretenus.ꝓtenus.cordetenus.v̄botenus.attenus.
hattenuſ et conſimilia dixi in ſecūda pte ubi egi
de accentu adūbioꝝ in c de compoſitis a tenus

Tepefacō.a tepē infinitiuo et facō cis cōponit̄
tepefacō as feci.tepefacō.i.facō tepē.et acuit̄ fa
licet ſit breuis in tepefacit et tepefacis.ſicut dixi
in facō cis.Et nota ꝙ uerbum non pt cum uerbo
componi niſi cum infinitiuo

Tepeo pes pui pere.eſſe uł fieri tepidū.ſciliʒ ca
lere uł frigere.cū enim res a nimio calore ceſſat
dr̄ tepere Similiter cū a frigore tranſit ad calorē
dicitur tepere Vnde tepere ſepe dr̄ calere.ſepe fri
gere.Eſt ergo tepere ꝓprie eſſe int̄ calorem et fri
giditatem temptatū.vnde h̄ tepor poris.et tepeſ
co cis inchoa.et tepidus da dū.et compatur.vn̄
h̄ tepiditas tatis.et tepidulus la lum.aliquantu
lum tepidus.et tepido das.tepidum facere.Et eſt
actiuū tepere.Infinitiuus componit̄ tepefacō as
tepefio fis.Tepeo componit̄ contepeo pes.diſte
peo pes.Intepeo pes.Tepeo et eius cōpoſita neu
tra ſunt.et carent ſupinis.et cor̄ hanc ſillabam te

Tepor poris.in tepeo pes eſt.

Theraphim exponit̄ in textu iudic̄ xvij.ubi di
fecit ephot atqȝ teraphim.i.ueſtem ſacerdotalem
et idola.Sed ſup oſee iij c dicit iero.teraphim di
cunt̄ figure uł ſimulacra que hic intelligimuſ che
rubin et ſeraphin.uł quelibet alia templi ornamẽ

Tercius cia ciū.a tres dr̄ (ta.et acuitur in fine
et eſt nomen ordinale.qꝛ ordinem ſignat.ut pri

Terebintus ti.nomen (mus.ſecūdus.tercius.
grecū eſt.arbor eſt generans reſinam reſinaꝝ om
nium preſtanciorem ſm yſidorum

Terebro.a tero ris dicit̄ hoc terebrū bri.inſtru
mentū perforandi.qd̄ aliter dicit̄ taratrum quaſi
teretrum.qꝛ lignum foret terendo.vnd̄ et terebꝝ
quaſi tereforꝝ.uł quaſi transforꝝ.vnd̄ hoc terebel
lum li dimi.et terebro bras.terebro perforare.Et
componitur conterebro bras.Et eſt actiuū cū ſu
is compoſitis.et corripit naturaliter re.

Teredo.a tero ris dicit̄ hec teredo dinis.uermis
lignū terens et comedens.et hic termus mi.et h̄
termes metis dicit̄.Et ꝓd̄ penultimam teredo.

Teres.a tero ris dr̄ teres tis longus et rotūdus
ut haſta.et ſepe ponit̄ ſimpliciter ꝓ rotūdo.et eſt
omnis ge.neutꝝ tamen in a in plurali numero.
n̄ eſt in uſu.de hoc ſup dixi in tercia pte in c de
omni genere.et corripit re.et deſinit in.e.et in.i.

Tergeo ges exponitur in tergo gis (ublatis

Tergiuerſator toris in tergiuerſor eſt.

Tergiūſor.a tergum et ūſo ſas componit̄ tergi
uerſor ſaris ſatuſſum tergiuerſari.i.in uarias ptes
ſe uertere.decipere.animū quaſi tergum huc et il
luc ūtere.vnd̄ hic tergiuerſator toris.deceptor.uel
ſipellis.qꝛ animū quaſi tergum huc et illuc ūtat
ne qualꝭ ſit intelligatur.et hec tergiūſacō.i.decep
tio.et hic et hec tergiūſabilis et hoc le.deceptori

Tergo gis go in ſi (uus abilis ad decipiendum
terſi.et ſi in ſum terſum tergere.i.mūdare.deſicca
re.exſiccare.purgare.vnde et tergeo ges ſi ſum.in
eodem ſenſu.et utrumqȝ componit̄ detergo et de
tergeo.i.ualde tergere.Contergo et contergeo.Ex
tergo et extergeo.Pertergo et ptergeo.Retergo et
retgeo.i.iterꝝ tergē.et ſunt actiua cū ſuiſ cōpoſitis

Tergoſus in tergum vide

Tergulum li.paruum tergum

Tergum.a terra dr̄ hoc tergūʒ q̄i.qꝛ in eo iace
mus ſupini in terra.qd̄ homo ſolus pt.qꝛ muta
animalia in latere uł in uentre iacent.et ideo in
eis abuſiue dicitur terga.vn̄ tergoſus ſa ſum.uł
dicit̄ tergum a tergeo geſ Item a tergum hoc ter
gus tergoris.et ſunt terga hominū.tergora q̄dru
pedum.vnde et tergora dicūtur coria.Et inde ter
goreus a ū.uł poteſt dici tergum a turgeo ges.
Et corripit tergora penultimam

Tergus goris in tergum exponitur

Teriſtꝝ.a tero ris dr̄ hoc teriſtꝝ tri.qddam ge
nus muliebris ueſtis.ſubtilis et trite.vel dicit̄ a
tego.qꝛ in eſtu corpa tegat feminaꝝ in vmbracu
lo ſm hug.glo autem dicit ſuper illud gen̄ xxx
Que depoſitis viduitatiſ ueſtibus.aſſumpſit teriſ
trum ꝛc̄.teriſtrū erat uelamen quo utebantur pa
leſtine mulieres.Alij dicūt ꝙ teriſtꝝ ueſtis erat
tenuis ſic ſunt uela que delicate mulieres portant
in capitibus ſuis.In pap autem dr̄.Teriſtra dicta
ꝙ in eſtate corpora tegant feminaꝝ ſubtiliſſime

Terme.termon calorem dicunt greci (ucortine
vnde terme termaꝝ.loca calida ſciliʒ balnea.qꝛ ca
leant uel domus unctionis.

Termes metis in teredo eſt.

Terminalia in terminus vide

Termino nas in terminus vide

Terminus.a terra dicit̄ hic terminus ni.qꝛ ter
re menſuras diſtinguit.vnde dr̄ terminus q̄ſi ter
re meta.vnde hic et hec terminalis et h̄ le.et plu
raliter hec terminalia liū uł lioꝝ dicūtur feſta ter
mini quem antiqui deū eſſe putauerunt.et termi
noſus ſa ſum.terminis plenus.et termineus a vm
ad terminū ptinens.Itē terminus dicit̄ finis.Itē
terminus dr̄ diffinicō.Et componit̄ conterminus
interminus.Itē a terminuſ dr̄ termino nas.i.fini
re.diſtinguere.vnde hic et hec terminabilis et h̄
le.Termino componit̄ contermino nas ſimul ter
minare uł coniungere.Determino nas.diffinire.
uel terminos auferre.diſtermino nas.terminū re
mouere.Extermino nas.Termino et eius compo
ſita ſunt actiua.et cor̄ mi.De termino quinqȝ mo
bilium feſtoꝝ ſciliʒ ſeptuageſime paſce et ceteroꝝ

Termus mi.in teredo ē (,dixi in ſeptuageſima

Ternio onis. a ternus dicitur hic ternio onis qui habz tres milites ſub ſe. et iactus triũ punctorum cũ deois dicitur ternio. Idem et trio onis.

Ternus. a ter dr ternus terna ternũ. vl' compo nitur a ter et vnus quaſi ter vnus. et hinc ternari⟨us⟩ ria riũ.

Tero ris triui tritũ. i. cõminuere. con ringere. Tero componit. Attero ris triui tritũ. ual terere. Contero ris. Circũtero ris. Detero ris id eſt ualde terere. et detero deteris detriui tritũ. i. peio rare ul' peiorari. Item Tero componit. Intero ris triui tritũ. i. intus terere. immutare ul' ualde tere re. Obtero riſ Protero riſ Subtero ris. Tero et eius compoſita actiua ſunt pter detero qd' eſt neutrũ. ꝓ peiorari. et omnia faciũt pteritũ in triui et ſup in tritum Et omnia in pñti corr' hanc ſillabam te. In pterito u° o et ſup ꝓduc' hanc ſillbaz tri Et ſciaſ ꝙ contricio. attricio. contritus. et ſimilia ſcribunt ſine. c. qꝛ contricũ non habet. qꝛ formatur a con triui. ui in tum Et a contritu addita o. fit contri tus Et a genitiuo contriti addita o fit contritio

Terra. a tero teris dr hec terra re. qꝛ aſſidue te ratur. ul' a torreo. qꝛ ſiccitate torreat terra. Qꝛ au tem dr terra quaſi raſtris terra. ethi eſt. vnde ter reus rea reũ. de terra exiſtens. et terrenus na nũ in eodem ſenſu ſcilꝫ de terra factus ul' natus. ul' terram inhabitans. terrenus deditus uel terroſus ſa ſum. terra plenus. ut frumenti genuſ arenoſũ ¶ Et ſcias ꝙ terra ad diſtinctionez aque nũcupa tur arida. Naturalis enim ꝓprietas ſiccitas terre e. Nam ut humida ſit hoc aquarũ affinitate ſortit. vñ dicit ambroſius in iij examerõ. habet terra ꝓpriam qualitatem ſuam ſicut et ſingula elemen ta habent naturam et aer humidam qualitatem et aqua frigidam. habet. et igniſ calidam. et terra ſiccam Et hoc e pñcipale ꝓprium elementis ſingul' quod racione colligimus comphendere autez ſen ſibiliter. et corpaliter ſi uelimuſ uelud connexa et compoſita repimus ut ſit terra arida. et frigida. et humida. aer calidus et humidus. Ignis calidus et ſiccus. et ſic ſibi per has iugales qualitates ſin gula miſcentur elementa. Nam terra cuz ſit aride et frigide qualitatis conectitur aque per congnati onem qualitatiſ frigide. et ꝑ aquam aeri. qꝛ humi dus eſt aer. ergo aqua tamq̃ brachijs quibuſdaz duobus frigoris et humoris. altero terram. altero aerem videtur amplecti. frigido terram. aerez hu mido. aer quoqꝫ medius inter duo conpugnancia per naturam hoc eſt inter aquaz et ignez utrũqꝫ illud elementũ conciliat ſibi. qꝛ et aquis humore et igni calore coniũgitur. ignis quoqꝫ cuz ſit cali dus et ſiccus natura calore aeri annectit Siccitate autem in cõmunionem terre ac ſiccitatem refundi tur. atqꝫ ita ſibi ꝑ hunc circuitũ et chorũ quendaz concordie ſocietatis qꝫ conueniũt. bene autez ſcrip tura ait ꝙ deus uocauit terram aridam hoc eſt qꝛ qd' principale eiuſ eſt nũcupauit ꝓprietate natu re. naturalis enim ꝓprietas ſiccitas eſt terris. Hec ei ꝓrogatiua ſeruata eſt pncipalis. ergo ſiccitaſ ſub eſt. eciam ut ſit frigida ſed non preferũtur ſecun da primis. ut autem humida ſit aquarũ affinitate ſortitur. ergo illud ſuũ iſtud alienũ. ſuũ ꝙ arida. alienũ ꝙ humida. auctor itaqꝫ nature ꝙ pmo do nauit hoc tenuit. qꝛ iſtud ex natura. illud ex cau ſa. uide in tellus et in elementum ¶ Hic pt queri de magnitudine terre Scias ergo ꝙ ambro in vj exam dicit. terram legimus. terraz intelligamus frugiferam Quid mi querere que ſit eius menſura circuitus. quam geometri centũ lxxx milibus ſta diorum extimauerunt. libenter fateor me neſcire qd' neſcio ymo quod ſcire nichil prodeſt Ariſtotileſ autem narrat in fine ſecundi de celo et mundo ꝙ circulus reuolucionis tocius terre ſꝫ antiquos ma thematicos eſt xxiiij milia miliaria ¶ Et ut dicit frater albertus Si hec littera ariſtotil' non ſit ui cio ſcriptorum deꝓuata tunc eſt falſa. qꝛ falſitas acci dit ei ex hoc qꝛ tempe ariſtotil' nondum pfecte ſciebantur quantitates diametrorum ſol' et lune et terre. ſꝫm autẽ ſapientes mathematicos qui ſecu ti ſunt ptolomeum. rotunditas circuli terre e xx milia xl miliaria Et cũ diuiſum fuerit per tria. et ſeptimaz ptem unius. eo ꝙ circulus uincit diame trũ ꝑ tria et ſeptimam ptem. tũc exibit quantitaſ diametri terre. que eſt ſex milia quingenta fere qꝛ circa ix minus ¶ Ad predcõrum declaracõm no ta ꝙ circulus continet q̃titatez diametri ter et ſep timam ptem ipſius tercie uel ipſius diametri. vñ ꝓporcio circuli ad diametrũ eſt ſicut ꝓporcio xxij ad ſeptem. xx enim duo continent vij ter et vni tatem que eſt ps eius ſeptima Quantitas autez ro tunditatis terre eſt uiginti milia et quadraginta miliaria que quidem rotunditas cũ diuiſa fuerit ꝑ tria et vij ptem vniuſ erit q̃ntitas diamet' hu iuſ vi milia q̃ngenta miliaria fere. et dico fere. qꝛ deſunt ix milina ad complendũ ſex milia q̃ngen ta Eſt ergo quantitas diametri circuli terre. mili aria ſex milia quadringenta xcj Deinde ſi diame trũ dimidiaueris erunt a centro terre uſqꝫ ad ſup ficiem eius tria milia ducenta miliaria et xlv. Et quedaz minuta Ex hoc liquet quot miliaria ſunt uſqꝫ ad infernum ſꝫ ꝙ infernus dr eſſe in medio terre ¶ Hic attende quomodo unus phus deſtru it dictum alterius Et ideo in talibus ſtudere non eſt multũ utile Sed ut baſilius dicit in v omelia exam. que utiliora ſunt. mandari memorie prnci palius meruerunt Idem in pma omelia ſup rerum natura enim grecorum phi diſputauerunt. ſꝫ nullus apud eos ſmo fixus habetur et ſtabil'. poꝛe ſem per a ſequente deiecto. nichil qꝫ nobis ope pcium eſt que illorum ſunt infirmare cũ ad deſtructionem ꝓpriam ſibimetipſis ſufficiant. vide in luna.

Terreo res rui ritũ. terrorem inferre. vnde h' ter ror roris. Terreo componit abſterreo res rui. Ext' reo res rui. Conterreo res rui. pterreo res rui. Ter reo et eius compoſita actiua ſunt. et ſcribunt ꝑ geminũ r.

Terreſtris. a terra dr hic et h' ter reſtris et hoc tre. de terra exiſtens uel terram ha bitans

Terribilis. a terreo res dr hic et h' ter ribiliſ et hoc le. i. metuendo quaſi terrori abilis

Terribuloſus ſa ſum terrore plenus. et deriuat'

Terribolum. a terreo res hoc ter ribolum li. quodlibet tormentum. qꝛ terreat reos

Terrigena ne de terra genitus cõmunis ge. pro pheta. quiqꝫ terrigine et filij hominum. et cor ge Terrigene eciaz dicti ſunt gigantes. qꝛ fabuloſe pa rens ſimileſ ſibi genuerit. antiqui autem dicebant terrigenus terrigena terrigenum

Territo. a terreo reſ rui ritũ tu v in o fit territo ſæ. frequenter terrere. Et corripit ri.

Territoriũ. a terra dicit' hoc territoriũ modicus locus ul' diſtrictus alicuius. vl' territoriũ dr quaſi tauritoriũ. i. tritum bobus et aratro. antiqui eniꝫ ſulco ducto et poſſeſſionuꝫ et territoriorum limites

Terroſus ſa ſum. terra plenuſ ut ꝫ deſignabant
frumentum arenoſum quod terrulentus dicitur.

Terrula le dimi parua terra

Terrulentus. a terra et lentos dicitur terrulentus
ta tum. i. terra plenus. et hic et hec et hoc terrulens
tis idem. et utrumque compatur. vnde hec terrulencia
cie. et terrulenter aduerbium

Terſus. a tergo gis ſi ſum terſus ſa ſum. i. mundum

Tertullus li. proprium nomen ꝯ dous. nitidus. eruditus.
in cuiuſdam oratoris. de quo habetur in actibus a
poſtolorum. et in aurora dicitur. Inter quos tertullus
erat qui uerba celauit. et geminat. l.

Teſtua orum. ſunt loca in quibus pecora caſtran
tur. vnde teſtuo as. caſtrare. et hinc teſtuatores caſ
tratores. et inde teſtuacones caſtracones dicuntur

Teſta loca aſpera et inculta et inamena. Et ha
bet tantum tres caſus nominatiuum accuſatiuum uocatiuum

Teſſera ul' teſſeron grece. latine quatuor. Et com
ponitur cum decas quod eſt decem. et dicitur teſſerede
cas cadis. penultima correpta. i. xiiij. Vnde inuenitur quod
matheus diſtinxit generationes quas enumerat
in principio euangelij. In tres teſſeredecades. i. in ter
xiiij. Sunt enim xl due generacones. vnde teſſere
cadite ſunt dicti quidam heretici qui quartadecima
luna paſca cum iudeis obſeruandum contendunt

Teſſeredecadite penultima producta. in teſſera eſt.

Teſſeredecas in teſſera vide

Teſſeron grece latine quatuor

Teſta. a teſtus ta tum dicitur hec teſta te. quaſi coſta
quod prius ſit mollis poſtea teſta. quia deſiccatur dum
coquitur. et dicitur teſta olla. ul' eciam quidquid ex cre
ta ul' argilloſa terra coquitur. vnde quadam ſimili

Teſtabilis. a teſtor ꝯ tudine dicitur teſta capitis
ans dicitur hic et hec teſtabilis et hoc le. qui teſtari poteſt.
ſcilicet teſtimonium facere ul' teſtamentum. Et compo
nitur inteſtabilis le. qui non eſt dignus ut in teſ
tem recipiatur. uel ut teſtamentum faciat

Teſtacium. a teſta dicitur hoc teſtacium cij. multe teſte.

Teſtamentum. a teſtor ul' teſtis dicitur hoc teſtamentum
ti. quia teſtibus eſt conſcripta et confirmata uolun
tas. ul' quia non ualet niſi poſt teſtatoris monu
mentum. i. mortem. vnde hic et hec teſtamentalis et
hoc le. et teſtamentor taris pro teſtamentum facere
ponitur eciam teſtamentum pro pacto et placito.

Teſtarius. A teſta dicitur teſtarius ria. ad teſtas

Teſtatus. a teſtor ꝯ pertinens. uel teſtas faciens
dicitur teſtatus ta tum. qui facit teſtamentum

Teſticulo las In teſticulus uide

Teſticulus. a teſte datiuo de teſtis addita culus
dicitur per formaconem hic teſticulus dimi. teſticuli
eciam in viro dicuntur quia teſtantur hominem marem eſſe
ul' ideo dicuntur a teſtibus. quia duo ſunt. et teſtium
numerus a duobus incipit. nam uox vnius uox
nullius. vnde hic et hec teſticularis et hoc re. Et
teſticuloſus ſa ſum. et teſticulatus ta tum. qui mag
nos habet teſticulos. et teſticulo las teſticulos dare
per teſticulos percutere. et componitur deteſticulo
las. et exteſticulo las. Et eſt actiuum cum ſuis compoſi

Teſtificor. a teſtis et facio ꝯ tis. et corripit cu.
componitur teſtificor caris. i. teſtem facere. et teſte

Teſtilis. a teſta dici ꝯ confirmare. Et corripit fi.
tur hic et hec teſtilis et hoc le. et producit penultimam cum a
nomine deriuetur. ut opus teſtile ul' uas teſtile.
Quando uero deriuatur a teſtu ul' a texendo uel a
texo is. corripit penultimam. et ſcribitur per x. vt textilis ueſ
tis ul' ora. eccl'. xlv. opus textile. Item remigius in
matheum nomine lilij omnes herbas intelligit quas
ſine textili labore mira uarietate depingit. Item in
xxviij c exo. Et ora per girum eius textilis ¶ Et
ſcias quod a texo is ui tum dicitur texto tas. ſepe texere
et hic et hec texilis et hoc le penultima correpta. et tex
ibilis le. et hic et hec textilis et hoc le penultima cor.
in eodem ſenſu. ſcilicet quod facile texitur. ſed opus
ul' uas teſtile. i. fragile de teſta producit ſti

Teſtimonium. a teſtis dicitur hoc teſtimonium nij. vnde
hic et hec teſtimonialis et hoc le. Et teſtimonio

Teſtis. a teſtor dicitur ꝯ as confirmare teſtimonio
hic et hec teſtis. quia teſtatur ul' quia teſtamento. i. con
firmationi teſtamenti ſolet adhiberi

Teſtor taris atuſſum ari. i. teſtamentum facere. et
teſtari a. teſtificari. i. teſtimonium dare. et teſtari. i.
iurare ul' coniurare. ul' in teſtem adducere ul' ro
gare. Teſtor componitur. Atteſtor taris. i. ualde teſ
tari. Deteſtor taris. Conteſtor taris. ſimul teſtari.
proteſtor taris Obteſtor taris vndique ul' ob aliquid ul'
contra teſtari. Teſtor deponens eſt cum ſuis compoſitis

Teſtu. A teſta dicitur hoc teſtu indecli. idem quod teſta.

Teſtudinetum. a teſtudo dicitur hoc teſtudinetum ti.
locus ubi teſtudines abundant

Teſtudo. a teſta deriuatur hec teſtudo dinis quod
dam animal. quia tegimine teſte ſit coopta. Et ſunt
quatuor genera. terreſtres. maritime. Lucarie. i. in
ceno et paludibus viuentes. fluuiales que in dulci
aqua viuunt. tradunt quidam tardius ire nauigia
teſtudinis pedem dexterum uehencia. vnde teſtudo.
dicitur camera templi obliqua et curua quia in mo
dum teſtudinis ueteres templorum tecta faciebant
ut celi ymaginem redderent. quod conſtat eſſe con
uexum. talis curuatura dicitur et lacunar quod ſolebant
facere antiqui ſub tignis et ſuper cameras. et ſuper a
lia loca propter predictam cauſam. et eciam teſtudo dicitur
ſcutum quod in modum teſtudinis ſit. et teſtudo dicitur con
uexio ſcutorum curuata in modum teſtudinis. vnde

Teſtula le dimi. parua teſta ꝯ teſtudineus a um.

Teſus. a tedet dicitur teſus ſa ſum. odioſus. exoſus.

Teta in tamna eſt ꝯ faſtidioſus. ul' fategatus.

Teter tra trum. i. niger ul' ferus. et compatur te
trior teterrimus. et corripit primam ſiue te.

Tetranus na num. i. prauus. tenebroſus. Et dicitur a

Tetracolos in colon eſt. ꝯ teter tra trum.

Tetradebucolica Quedam ſpecies ceſure que at
tenditur in quarto pede qua maxime ſolent uti
ſcribentes bucolica. et dicitur a tetras per compoſiconem

Tetragrammaton nomen dei eſt hoc eſt iiij littera
rum. et componitur a tetras quod eſt quatuor et grammaton

Tetraidos. tetras quod eſt quatuor com ꝯ littera
ponitur cum idos quod eſt forma. et dicitur tetraidos ſcilicet
formule iatenſe in longitudinem porrecte que fi
unt ex quatuor pigmentis

Tetrameter tra trum. ubi ſunt quatuor metra
ſiue uerſus conſtans ex quatuor metris. i. pedibus
A tetras et metrum. Et corripit penultimam naturaliter

Tetranepos potis In nepos eſt

Tetraonima In noma uide

Tetraptotus ta tum. nomen habens quatuor caſus
A tetras quatuor. et protos caſus. et corripit pro

Tetracha. a tetra quatuor. et archa princeps com
ponitur hic tetracha che. i. princeps ſuper quatuor ul'
ſuper quartam partem regni. vnde ſecundum yſidorum tetrache
ſunt quartam partem regni tenentes. qualis fuit a
pud iudeam philippus Et inde hec tetrarchia chie
. i. eius poteſtas Et tetrarcho as are. i. principari.

unde Orac' in epp. Tetrachare uolens accedet ſic
Tetras grece. latine dicitur ... cus ad vnctum
quatuor vnde hec tetras tetradis. i. quatuor
Tetraſſillabus ba bū q̄tuor ſilbaꝝ. et cōponit'
Tetraſtrophos in ſtrophos ... a tetras et ſilba
Tetricus a teter h̄ tetricus ci. quidam mons in
ſabinia aſperrimus. vnde tetricus ca cū. aſper. au
ſterus. obſcurus. triſtis. ſ̄m hug Vnde ſ̄m quoſdaꝫ
deriuatur a tetrico cas. Vnde alexander nequam
dicit. tetricat quociens quiſ ſurgendo pigreſcit. Et
ſic uolunt ꝙ in xxxij eccleſiaſten ponat' tetrices
ꝓ una pte. ubi dr Et hora ſurgendi non tetrices
Alij dn̄t ꝙ tetrices ſunt due ptes. te ꝓnomen. et
triceſ uerbum. ſicut dicam. in trico caſ Alia littera
In biblijs corruptis. inuenit' ibi et hora ſurgendi
Tetritudo. a teter dicit' hec tetri... non te triſteo
tudo dinis id eſt nigredo. feritas.
Tetuli pteritū de tollo ſ̄m antiquos. ſ̄ mō dici
mus tollo ſuſtuli ſublatū. vnd' dicit ps in x li. tol
lo tetuli. ꝓ quo nūc in uſu frequenti eſt ſuſtuli. et
ſi inueniatur tetulit ꝓ tulit. eſt ibi ꝓtheſis
Teucos id eſt uolumen
Texella le dimi. parua texera
Texellula le dimi. parua texella
Texera. a taxo as dicit' hec texera re. i. uas uel
menſura quelibet. texera eciaꝫ dicit' bellicū ſignū
ul' tuba qua hoſtes denūciant' uenientes. texera
eciam accipitur ꝓ ſigno hoſpitalitatis. Accipitur
eciam ꝓ talo et alea. et ꝓ taxillis. Similiter uero
cū texeris ſolebat numerus frumenti deſignari et
annone. Item texere dicūtur lapides quadrati ad
modum taloꝝ. vnde pauimenta ſternūtur. et tex
era genuſ frugis. vnd' hec texella le dimi. et a tex
ella hec texellula le dimi. Similiter et texellarius
ria riū. a texera. et hic texellarius. Idem et texera
riuſ ſcilicet ꝓpoſitus curie. qui bellum nūciat ul' q
regis texeras portat. ul' quicūq; texeris aliquid a
git. et ſciaſ ꝙ texere et tali a quibuſdam uocant'
lepuſculi. q2 exiliendo diſcurrūt. Item iacula a ia
ciendo ſ̄m hug Quidaꝫ uero dicūt ꝙ texere ſunt
quadrati lapilli. a tetras. i. quatuor dicte. q2 qua
drati ſunt ex omnibuſ partibus. et ſcribitur ſ̄m a
Texerinus. a texera dr ... liquos per geminū s
texerinuſ na nū. et dicunt' texerini agripenni qui
ad modum texeraꝝ ſunt quibus ludimus
Texibilis in textilis eſt
Texilis in textilis exponitur.
Texo is ui tū tu. ad telam ptinens. et texere. i.
cooprire. ordinare. conſtruere. vn̄ textura re. et tex
to tas. ſepe texere. Texo componit' contexo is ui
Detexo is ui. ualde texere ul' a textura remouere
qd' et diſtexo ui dicitur Intexo ui. intus ul' ualde
texere. Intertexo is. interponē. interſerē. inter aliq̄
aliquid texere. Pretexo is ui. pre alijſ ul' ante tex
ere. Obtexo is. vndiq; uel contra texere. Retexo
is ui. i. eꝫ texere. ul texturam deſtruē. remouere.
Subtexo is ui. ſubtus ul' paꝝ ul' poſt texē. Texo
et eius compoſita ſunt actiua. et faciūt pteritum
in ui. ſup in tū. Et nota ꝙ texo et eiuſ compoſita
ſepe ponūtur ꝓ tegere. q2 qui texit filū filo tegit
vnde iob xxxvj. Qui ptexunt cūcta deſuper. Iteꝫ
A texo is ui. hic textus. vide in textus
Textilis. a texo is dicit' hic et hec textil' et h̄ le
et texibilis le. et hic et hec texilis et hoc le in eo
dem ſenſu qd' facile texitur. et corripit ti. vide in
teſtilis per. s. in media ſillaba

Texto tas in texo texis vide.
Textrinū. a texo is dicit' hec textrina ne. locus
texencū. et hoc textrinū ni idem. ul' locus ubi na
ueſ fabricantur. et textrinuſ na nū. vnde in tobia
dicitur de anna ꝙ ibat cottidie ad textrinū opus
Textus. a texo is. dicit' hec textu... Et ꝓd tri
ra re. Et hic textus tus. et eſt liber doctoris conti
nens tractatū ſine littere ul' ſentencie expoſicōne
ut dixi in glo. et textus ta tū pncipiū. Itē a texo
is textū tu. u. in. or. hic textor toris. et or in rix.
hec textrix triciſ mulier que texit pannū. Et dicit
ps in xj li. antecedente. x. vnū inuenio in tus pri
cipiū. a textu textus. et ex hoc quidam noti ſcri
Thabor et hermon duo ... bunt miſtus per. s.
monteſ ſunt. et interptatur thabor ueniens lumen
Thalamus. thalamos ... ſeu aduentus luminis
grece cubiculum ul' coniugalis lectus. vnde h̄ tha
lamus dicit' apud nos cubiculum ul' camera uel
coniugalis lectus ſponſi et ſponſe. Vel thalamus
dicit' a thelima greco qd' latine dicit' uoluptas
Thalaſa ſe penl' cor. quedam ciuitas. Et interp
tatur apprehendens facturam.
Thamar interptatur amaritudo ꝓ uiris mortu
is. eadem et commutans mutauit eniꝫ ſe in habi
tū meretricis quando cū ſocero ſuo concubuit. et
Thamnus interpretatur nume ... acuitur in fine
ris uel deficiens ſeu uocans facturam
Thanatos. i. mortale. ul' mors. vnde thanatus
ta tū. i. mortuus tua tuū. thanatos inſula gallie.
occeani dicta a morte ſerpentuꝫ et terra eius quo
cūq; gencium inuecta ſit illico pimit angues. et acui
Thare interpretatur abactor ... tur thos
uel depulſor ſeu nequam aut nequicia
Tharſis acuit' in fine. Et fuit tharſis de genere
Iaphet. a quo ſciliꝫ deſcenderūt. vn̄ et ciuitas coꝝ
tharſis dicta eſt que et tharſus dicit' de qua ciuita
te fuit paulus apoſtolus. tharſus ſi. ul' tarſis eciaꝫ
uocatur locuſ quidam in ore. vnde hic et hec thar
ſenſiſ et h̄ ſe. Vt dr hebrei putant mare gn̄alit'
uocari tharſis. et interpretatur explorans gaudiū
Tharſus ſi in tharſis exponitur.
Theatralis in theatꝝ exponitur
Theatꝝ. a theoro dicit' hoc theatꝝ tri. ſpectacu
lum ubicūq; fiat ſemicirculi figuram habenſ in q
ſtantes omnes inſpiciūt. cuius forma prius rotū
da erat ſicut et amphiteat'. ſed poſtea ex medio
amphiteatro theatꝝ factum eſt. ſic dictum a ſpec
taculo. Item theatꝝ dicit' proſtibulum et lupanar
q2 poſt ludos exactos meretrices ꝓſtituerent' ibi
vnde theatricus ca cū. et hic et hec theatralis et
hoc le. ad theatꝝ ptinens. et cor penl' naturaliter
Thebet. i. ianuarius. et acuit' in fine ... theatꝝ.
Theca ce grece latine poſitio. repoſitorium qd'
cumq; ſit. q2 ibi rponatur aliquid. ul' theca quaſi
te... c. poſita ꝓ. g. a tego gis. q2 aliquid receptū
tegit. Et nota ꝙ theca ſi eſt latinū a tego caret
aſpiracōne. Si uo eſt grecū habet aſpiracōnem in
prima ſillaba theca. et ꝓd the. vnde cirotheca
Thecnites mas ge. vnde errant qui dicūt muli
er thecnites. q2 dici debet mulier thecnitis. vide in
ſecūda pte ubi egi de accentu nominū deſinenciū
Thema matis ge neutri ma ... in es. ꝓd penl'.
teria dictantiſ figura. norma. ſimilitudo. forma. et
Theodocia diligens ſcruta ... corripit penl' gn̄i.
ſio uerboꝝ ul' miſterium diuine ſcripture. et dicit'
Theodoon fuit quidaꝫ ... a theoro uel theos.

tranſlator diuinoꝝ libroꝝ ſicut dixi in interpres.
¶ Theodolus. quidam liber in grammatica. ubi a
gitur de ueritate et falſitate. et dicit̃ a theos deus
¶ Theodorus ri. ꝓprium no ṽ et dolus. et corripit do
men viri cuiuſdam. Et cor̃ penl̃ ſm cōmunem u
ſum. licet inueniatur ꝓd̃. vnde iuuenalis. Lautoꝝ
pueros artem dicens theodorus. Ita eciam helio
dorus inuenit̃ penultima ꝓd̃. tamen ſm commu
nem uſum cor̃. de hoc dixi in ſcḋa pte ubi egi
de generalibus regulis accentus
¶ Theologus. theos componit̃ cū logos qḋ eſt
ſmo. et dicit̃ theologus ga gum. i. de diuinis lo
quens ul̃ tractans. vñ hec theologia gie pnl̃ ꝓd̃
. i. diuinitas. ſmo de deo. vnde theologicus ca cū.
et theologor garis. de theologia tractare ul̃ loqui
Item et theologizor zaris. et cor̃ lo. Vtꝝ autem
theologia coartetur ſub regulis donati dixi in ter
cia pte ubi egi de ſpeciebus uerboꝝ in c de uerbo
meditatiuo. Et ſciaſ qꝙ ut dicit Iero. Litteraſ neſcit
qui ſacras ignorat. Idem ama ſcientiam ſcriptura
rum. et uicia carnis non amabis. vide in ſcientia.
et in leo. ¶ Hic nota qꝙ ſicut dicit gg̃ in iiij mo
raliū. a. Sicut ignoroꝝ hominū facies cernimus.
et corda neſcimus. ſ; ſi familiari ei locutione con
iungimur uſu colloquij eoꝝ et cogitacōnes inda
gamur. Ita cū in ſacro colloquio ſola hiſtoria aſ
picit̃ nichil aliud qꝙ facies uidet̃. ſ; ſi huic aſſiduo
uſu coniūgimur eiuſ nimiꝝ mentem quaſi ex col
locucōnis familiaritate penetramus. dum enim a
lia ex alijs colligimus facile ex eius ṽbis cognoſ
cimus aliud eſſe qḋ intimant aliud quod ſonant
Tanto qꝫ aut quiſqꝫ noticie illius extraneuſ reddi
tur qīto in ſola eiuſ ſupficie ligatur. vid̃ in euan
¶ Theoninus. theon fuit ꝗ̃ gelium et impeditio
quidam maledicus. Vnde theoninuſ na nū. i. ma
ledicus. reprehenſorius. Et ꝓducit ni.
¶ Theophania in epifania vide
¶ Theophilus. theos componitur cuꝫ philos qḋ
eſt amor. et dicit̃ hic theophilus li. quem deus di
ligit. Et cor̃ penl̃. vnde in aurora dicit̃. Theophi
¶ Theorema a ꝗ̃ lle ſcribenſ uir xp̄o mēte ſubactus
theoro dr̃ h̃ theorema atiſ eleganſ et diligenſ ṽbo
ꝝ apta pſcripcō. vñ regule geometrice dn̄r theore
mata. quaſi apercōnes. qꝛ aperiunt et illuminant
mentem lectoris. idem theoriſma. et ꝓducit re
¶ Theoria rie. in theoro vide
¶ Theoricus ca cū in theoro eſt. et corripit ri.
¶ Theoriſma. vide in theorema
¶ Theoro. A theos dicit̃ theoro ras. i. videre qꝛ
deus omnia videt. et theorare ꝓprie eſt conſidera
re diuina. vnde hec theoria rie ul̃ theorica ſcienti
a que tractat de inuiſibilibus ul̃ uita contempla
tiua. vnde theoricus ca cum. contemplatiuus. qui
tantum contemplationi uacat
¶ Theos grece latine dr̃ deus. theos tamen apd̃
grecos. timor dicit̃ vnde deus dr̃ theos. qꝛ timor
omnibus colentibus eum. vide in deus.
¶ Theoſebia. a theos et ſebes pietas componitur
hec theoſebia bie. i. dei cultus diuina pietas
¶ Theothicus. A theos dicit̃ hec theothica ce. i.
deitas. et theothicus ca cū. i. diuinuſ penl̃ correpta
¶ Theothocos dei genitrix quaſi tota diuina
¶ Theſauranus. vide in theſaurus
¶ Theſaurizo zas. in theſaurus exponit̃
¶ Theſauruſ theca componitur cū auꝝ. et dr̃ hic
theſaurus ri. i. auꝝ repoſitū. ul̃ locus ubi auꝝ re
ponitur. vnde theſaurarius ria riū. et h̃ theſaura
rius. qui theſauꝝ habet in ſui cuſtodia. et theſau
ria rie. eiuſ dignitas. et theſauro ras. facere theſau
rum. theſauꝝ congregare. Item theſaurizo as. vñ
paulus ad ro c ij. theſaurizas tibi iraꝫ. i. quaſi ect
theſaurus. et quid p̄cioſum congregas tibi iram
dei ſiue penam. Nam iratus videtur deus qñ pe
nam iuſte infert. et dr̃ theſaurus qſi theca auri
¶ Theſbites interp̄tatur conuertens ul̃ captiuator
ſiue feſtinus ad intelligendum. et ꝓducit bi.
¶ Theſis grece latine dicit̃ poſicō. vnde theſis dr̃
uocis poſitio. i. finis ul̃ dep̄ſſio. Et inde theticus
ca. i. poſſeſſiuus ul̃ poſitiuus. ut euandrius.
¶ Theſſalonica. theſſalus quidam rex fuit. vnde
theſſalos quedam ciuitas. et theſſala quedam re
gio. et theſſalonica quedam ciuitas dicta eſt. vnd̃
theſſaluſ la lū. et theſſalicuſ ca cū. et h̃ et h̃ theſ
¶ Theticuſ a ū. in theſis eſt ꝗ̃ ſalonicenſis et h̃ ſe
¶ Thetis tis ul̃ thetios fe. ge. prima ꝓd̃. i. mare
ul̃ uxor occeani h̃ thetis tis. ul̃ thetidiſ pma cor
. i. mater achillis. vnde in aurora. Non thetidi ha
¶ Thinatira re interp̄ ꝗ̃ chum caupo maneat ibi
tatur illuminata ſiue illuminans. et corripit penl̃
¶ Thobina interpretatur timens deum
¶ Tholomaida interpretatur ad menſuram deou
¶ Thomas interpretatur ꝗ̃ cens. et corripit penl̃
abiſſus uel geminus et grece didimus dicit̃. qꝛ q̃
plus ceteris dubitauit eo alcius ueritatem reſur
rectionis agnouit. Et dicit̃ thomas quaſi totus
means in dubitacōne. vnde thomas quaſi theos
meus. i. deus meus ꝓpter ṽbum qḋ dixit cū cer
tus credidit. ſcilicet deus meus et dn̄s meus. et ē
ethi. ſ; quoſdam eciam thomas dicit̃ a thomos
qḋ eſt diuiſio ſiue ſectio. qꝛ ab alijs in fide reſur
rectionis diuiſus et ſectus fuit. Iteꝫ abiſſus p̄t di
ci eo qꝙ ꝓfunditateꝫ deitatiſ penetrare meruit qñ
ad ſui interrogacōnem criſtus ſibi reſpondit. ioh̃
xiiij. Ego ſum uia ueritas et uita. ¶ Poteſt eciam
geminus dici eo qꝙ reſurrectionem criſti quaſi ge
minate et in duplum qꝙ alij cognouit. Nam illi
cognouerūt videndo. Iſte uidendo et palpando. Et
ſcias qꝙ ut dicit gamfridus epiſcopus. Non ē cre
dendus iſte diſcipulus p̄ ceteris minoris meriti fu
iſſe ut ipſe ſolus iudicaretur indignus uiſione do
mini. Sed non cum vidit qꝛ non erat cū alijs qñ
uenit. Quid dicit amator ſingularitatis. cōmunia
loca. cōmunia opera. cōmuneſ oracōnes. cōmuneꝫ
uictum. communes obſeruationes. Quid faſtidis
criſtus rex noſter in medio terre ſalutem operatus
eſt. criſtus mortuus eſt ut dei filios in vnū cong̃
garet. criſtus naſcens locū in diuſorio non habu
it. Sectemur ergo cōmunem uictum. Diligamus
cōmunem regulam. inſtituta cōmunia. et maioꝝ
emulemur exempla. Non te ſpiritus uite ſequit̃
a ceteroꝝ vnanimitate diuiſum magis qꝙ anima
membꝝ. qḋ a ceteriſ eſt p̄ciſum. Non te ſequit̃ in
ſua diſperſione qui non conſueuit niſi colligere
Hic nota qꝙ homo poteſt ſolitarius viuere dupli
citer. vno modo quaſi ſocietatem humanam non
ferens ꝓpter animi ſeuiciā ul̃ aliā irracōnabilem
cauſam. et hoc eſt beſtiale. et contra naturam ho
minis. qꝛ ſicut dicit phūs in primo politic̃. homo
naturaliter eſt animal ſociale. Alio modo p h̃ qꝙ
totaliter diuinis rebus et cōtemplacōni inheret.
et hoc eſt ſupra hominem. et ideo phūs dicit in
in primo politic̃. qꝙ ille qui abijs non communicat

Est bestia .i. bestialis. aut deus id est diuinus uir.
homaculum li dicit a thomos et dicitur tho
macula intestina propter diuisiones et sectiones.
homos grece latine dicit diuisio ul' sectio ul'
incisio. vn̄ apud nos hic thomus mi. Et thomus
dr etiam liber uel uolumen propter multas diuisio
nes et replicaciones cartaꝝ
homus In thomos uide
hophet lata et spaciosa uia. gehenna pauoris
horalis In thorus uide [illegible] interpretatur
horath hebrei. latini legem appellant. id est
quinqꝫ libri moysi Vn̄ dicit Jero. in ꝓlogo regū
hij sunt quinqꝫ libri moysi quos ꝓpe thorath .i. legē
appellat Et in interpretacionibus dr thorath lex
horus ri. dr lectus Et [illegible] vel pentatheucum
ꝓpe qui solet esse de herbis sicut in expedicione.
vnde et sic dr ab herbis tortis quibus fit. ul' que
accumbencium humeris supponunt. vnde h et h
thoralis et h le Et hoc thoral ul' thorale lis. lon
ga mappa vel etiam sic dr quidqd in lecto sterni
tur Inuenit torus sine aspiracōne de quo uide in
hronus ni. sedes regalis in qua sedent suo loco.
dent reges propter tutelam corporis sui. vnde throni
dicti sunt angeli. qui latine sedes dnr. Et ut dicit
grego. throni illa agmina sunt uocata quibus ad
exercendum iudicium deus semp presidet. Quia
enim thronos latino eloquio sedes dicimus. thro
ni enim dicti sunt hij qui tanta diuinitatis gracia
replent ut in eis dn̄s sedeat p eos sua iudicia de
cernat. In thronis autem deus sedet et quiescit dn̄
eos in se quiescere facit. Et a thronus p composi
tionem inthronizo zas .i. in throno et sede ponē.
collocare. et thronus a vm. qui nullam regni ptē
habet. Et corripit primam thronus
huribulū. a thus et bolus componit h thuri
bulum li. qr bolus thuris in eo ponatur. ul' quia
ibi thus mordetur et crematur ul' thuribulum deri
uatur a thus Et est simplex Et dicit thuribulum
uas ad thurificandum aptū. Qr autem dr thuribu
lum quasi thuris bolos .i. morsellos cremans ethi
est. et hoc ultimum michi magis placet
huricremulū li .i. incensarium. qr in eo crema
tur thus. Et componit a thus et cremo as. et cor
mu. et consueuit dici pone thimiama in thuricre
huridus. a thus [illegible] simulo. vide in epithimum
thuridus da dū. et thureus rea reū de thure exis
tens ul' ad thus ptinens ul' fumosus. Jero. super
ysa. vnusquisqꝫ alterius querat auxiliū. faciem thu
ridam pallorem circumferens
hurifiona in thurifico cas est. et ꝓducit ō
hurifico. thus componit cum facio. et dr thu
rifico cas. incensare ul' incensum facere. uel sacrifi
care. vnde h et h thurifex cis. sacerdos. ul' incensa
tor. vnde h thurificiū. sacerdociū. et h thurificina
ne. locus ubi thus efficitur ul' etiam spargitur ul'
hus thuris. a theos qd est deus [illegible] sacrificatur
dicit. et est thus arbor arabie immensa et ramo
sa fe ge. et eius fructus similiter dicit h thus ge.
neu. Et quedam maneries eius apud nos dicitur
masculum qr sit natura rotundum in modū testi
culoꝝ. reliquū uo planū et pene scabrosum minus
optimū. et dr thus a theos qr in sacrificijs deoꝝ
adoletur. et sm h habz aspiracōnem. vl' tus turis
dicit a tundendo. qr tundit. ul' qr abile est ad tū
dendum. et sm h caret aspiracōne. h et libanū dr
a monte libano. ubi colligitur. et inde thureus a
vm. et thuridus da dū. de thure existens uel ad
thus pertinens uel fumosus.
usculum li dimi. paruū thus. et formatur a
thus addita culum. et corripit penultimam
iara re. pilleū sacerdotale. Item sicut dicit que
dam glosa in xxviij exodi. Tiara cidaris. Et
uocatur mitra. qr caput pontificis tegebat et or
nabat. et pd penl. vnde ouid metamor xi. Tem
pora purpureis tentat uelare tiaris
iberias adis fe ge. ciuitas facta ab herode in
nomine tiberij cesaris. a qua et lacus ul' mare ti
beriadis dr omnibus lacis iudee salubrior. Joh.
vj. post hoc abijt ihūs trans mare galilee qd ē
tiberiadis. et corripit penl. et dr mare .i. lacus ul'
stagnū aque dulcis qd fluit a iordane. dr autem
stagnū mare. qr uidelicet hebraico ydiomate aq
rum dulciū congregacō appellatur mare. dr autē
mare galilee. propter regionem adiacentem que sic
dicebatur. Dicit uo mare tiberiadis propter ciuita
tem illam que sita erat in ripa huius stagni. et di
citur hoc mare siue stagnū magis esse tiberiadis
qz galilee. qr ciuitas magis specificat qz regio.
iberinus mas ge. fluuius romanus a teberino
rege albanoꝝ in eo submerso dictus. Nam antea
a calore aque albula dicebatur. qr niuibus albus
fieret. Idem dicit tibris et tiberis tibris ul' tibridis
simil' a tiberino. Sed tiberis in cottidiano smone
tibris in ūsu dicit. vn̄ teberinus na nū. et pd ri.
iberis penl correpta in tiberinus exponitur.
ibia. a tibin qd est iūcus dicit hec tibia tibie
crus propter longitudinem. vnde hic et hec tibialis
et hoc le. et hoc tibiale lis. qd a bracis dependet
ad tibias tegendas. Idem et alio nomine dr tubri
cus quasi tibicus. qr tibias tegat. ul' dr a tibia et
bracis. qr a bracis usqꝫ ad tibias perueniat. Item a
tibia bie. quoddam instrumentū musicū. qr primum
de ceruinis et gruinis tibijs et cruribus hynuloꝝ
fieret. h postea abusiue vndecūqꝫ fieret. vnde tibi
anus na nū. ad tibiam ptinens ul' tibias faciens
ibialis in tibia exponitur
ibicen. A tibia et cano componit hic tibicen
cinis. qui canit cū tibia tibicines etiam dicūtur ful
tra uel furca bis secta quibz domus sustentatur. q
aliter destines dicuntur. in ix c math dicit Et cū
ihesus in domū pncipis uenisset et uidisset ibi ti
bicines .i. lugubre carmen canentes. antiquitus e
nim tales ad exequias uocabantur. ut suo carmi
ne viuos prouocarent ad luctum. vn̄ legitur in ix
c iere. vocate lamentatrices. et cor penl tibicines
sed in nto tibicen pd penl. vnde quidam. Tibicen
longo tubicen liricen breuiando. Et racō est. qr si
cut ps in quarto h. A cano composita masculina
sunt que in cen desinencia J cor habent penl. Tu
bicen fidicen. excipit vnū tibicen. qd ideo solum
pd habet penl. qr sinesis facta est duoꝝ. J. breui
um in vnam longam. debuit enim. J. geminari.
qr solet plerūqꝫ in composicōne a in J. conūti. vt
cado incido. tuba tubicen faciebat ex quo facta ē
ibicina ne mulier que canit cū tibia [illegible] tibicen
a tibicen dicitur. et corripit penl
ibicines in tibicen exponitur.
iben scirpus uel genus uasculi in modum scri
nij et uirgulis agrestibus contextum
ibur in tiburcius exponitur.
iburcius ci fuit quidam vir de cuius nomine
quedam ciuitas dicta est hec tiburcis. vnde hic et

hec tiburcis et hoc ce. huius tiburcis. et tiburcio o
icio. A torreo res) nis. et tiburcinus na nū.
dicitur hic ticio onis. quasi torrio. et est idem qd
torris. vnde ticionarius ria riū. et ticionariū locus
ignis ubi ticiones morantur. ul' instrumentū mit
tendi ticiones in ignes. et ticionor naris. ticōnibus
ꝑparare. eos in ignem immittere. Et cōponit attí
cionor naris. ſm hug. pap dicit ticio uulgo dicit
perustum lignum. vsaie vij c. Cor tuū non formi
det a duabus caudis ticionum
icionarium rij in ticio est.
icionor naris in ticio vide.
icon id est medium.
igillum li dimi. paruum tigum
ignatus ta tum in tignum est.
ignosus sa sum. in tignum exponitur
ignū. a tego gis. ul' a tegula dicit hoc tignū
ni. Et dicitur tigna ipsa laquearia ul' tigna que
ipsis laquearibus illaqueant. vn̄ tignosus sa suz.
tignis plenus. et tignatus ta tū. tignis patus. et
ornatus. et tignarius ria riū. ad tigna ptinens. ul'
qui tigna in tecto disponit. Idem et sartitector ſm
hug. Et pap dicit. Tignū a tegendo dictum. tecto
enim imponit ut in eo cetera supponantur. vn̄
ligna illa que ascendūt ad cacumen edificij direc
te et totū tectum supportant tigna appellantur. vi
igris medi et psi uo) De eciam in cognatio.
cant tigrim sagittam. vnde hec tigris tigris uel ti
gridis. serpens dicta est ꝓpter uelocitatem. Et si
militer quidam fluuius dictus est tigris. uel tigri
dis. qꝛ uelox est ſm hug. Ambr autem in vj ex
amer sic dicit. Natura tigris interpellat ferocitatē
et immmentem. eā pede reflectit. Nam ubi uacuū
rapte sobolis cubile repit. illico uestigijs raptoris
insistit. atqꝫ ille quis equo uectus fugaci. videns
tamen uelocitate fere se posse preueniri. nec euaden
di ullū suppetē sibi posse subsidiū. thecam huius
fraude molitur ubi se contiguū vident speram de
uitro ꝓijcit. at illa ymagine sui ludit et sobolem
putat. reuocat impetū colligere fetum desiderans.
rursus inani spe retenta totis se ad cōprehenden
dum equitem uiribus fundit. et iracūdie stimulo
uelocior fugienti imminet. Iterū ille spere obiectu
sequentez retardat. nec tamen sedulitatem matris
media fraudis exclusit. cassam uersat ymaginem
et quasi lactura fetus residet. sic pietatis sue studio
decepta et vindictam amittit et ꝓlem ¶ De natu
ra eciam tigridis dicit ysid xij ethi. Tigris inquit
uocata ꝓpter uelocem fugam. ita enim nominant
psi et greci et medi sagittam. Est enim bestia ua
rijs distincta maculis uirtute et uelocitate mirabi
lis. ex cuius nomine flumen tigris appellatur qꝛ
is rapidissimus sit omniū fluuiorū. has magis hir
cania gignit. De tigride eciam narrat aug. in li d
ciuitate dei. Legimus in plinio immanissimam as
pidem a patrefamilias in egipto domitam cotidie
de camera sua egressam. et a mensa eius annonaz
percipē solitam. Legimus in marcellino tigridem
mansuetaz factam ab india astasio pncipi missaz
ilia. A telum dicit hec tilia lie. quedam leuis
arbor. qꝛ sit utilis ad usum telorū. vnde tiliatus ta
tū. vl' tiliosus sa sum. irascibilis uel flexibilis uel
iliosus sa suz. in tilia est) ad tiliam pertinens
imalus. a timo dr hic timalus li. quidā piscis
qꝛ flagrat sicut flos. vnde timalinus na num
ime grece latine anima ſm papiam

imeo es ui ere. i. metuere. vnde timor oris. Ti
meo componit. extimeo. ptimeo es. Et est timeo
actiuū cū suis compositis. et caret sup. et corripit
hanc sillabam ti. vn̄ quidam. Qui de morte timet
plurima morte videt. A timeo timesco cis inchō
vide in metuo is. et in timor.
imeus. A timo dicitur hic timeus ei. liber pla
tonis. qꝛ floridus ul' quasi flosculus. qꝛ ibi flosculi
phie comphendūtur. vl' sic dictus est a discipulo
quodam platonis timeo nomine. vel timos grece
latine dicit mens. Inde timeus ei penl' ꝓd. liber
platonis. qꝛ ibi multa de diuina mente continent
imiama. a timus dicitur hec timiama matis.
quedam herba ul' species valde redolens qua in q
busdam locis utūtur loco incensi ſm hug. Item ti
miama erat quedam confectio diuersaꝝ specieꝝ
quam sacerdos in altari timiamatis adolebat de q
dicitur exod xix. Sume tibi aromata stacten et o
nicam galbanū. et thus lucidissimū. equalis pon
deris erūt omnia. faces qꝫ timiama. et ꝓd penul'
vnde in aurora dicit. Ex quo spirat odor et timia
imiamateriū. a timiama dici) Uma frequens
tur hoc timiamateriū rij. thuribulum qd et cpti
mū dicitur ab epy et timus. vl' timiama ſm hug
vel ut quidam dicūt timiamateria dicebantur ua
sa in quibus timiama seruabatur. et dr timiama
teriū. a timiama et terion qd est status quasi uas
in quo stabat timiama. ul' dicitur timiamateria
uasa in quibus terūtur species ex quibus confici
tur timiama. Et tunc dicuntur timiamateria a ti
miama et tero ris. rhēmie li pmo. Tulerūt ionas
imiamaticus ca cū. a timi) et timiamateria.
imidus. a timeo es dr timidus) ama dicitur
da duz. qui semper timet. Timens uo qui ad tem
pus formidat ex causa. Similiter distinguitur pa
uidus et pauens. ꝑuidus et ꝑuidens. supbus et
superbiens. languidus et languens. furibundus
et furens. et similia. vnde hec timiditas tatis. ani
mi uiciū sempiternū. qd est eciam si timor nō sit
timor uero accidens est. Itaqꝫ sicut homerus ait
In achille fuit aliqn̄ timor timiditas nūquaz. vid
in timor. vl' dic ſm ps qꝛ huiusmodi denomina
tiua desinentia in idus demonstrant habere in se
ea ex quibus deriuant. ut herbidus qui habz her
bam. Timidus qui habet timorem. rabidus q ha
iminus. a timo dr timinus na) bet rabiem
nū. i. floridus ul' dulcis. et suauis. vnde et timinū
dicitur mel suaue et odoriferum
imo grece latine dr flos ul' floreo. vnde hoc ti
mū generaliter dr flos. specialiter tamē quedā her
ba dicitur timū ul' timus. qꝛ talis flos ualde redole
bat. Item timo ul' timos grece dr mens latine.
imor. a timeo es dr hic timor oris. vnde timo
rosus sa sum. timore plenus. et comparatur. et ti
mor accedens dolor mentis extrinsecus ex aliqua
accedenti occasione. et est timor ꝓ tempore. sed ti
miditas est animi uiciū sempiternū. sicut dixi in
timidus. Est ergo in viro forti qnqꝫ timor. timidi
tas nūquam. Qualiter autem homo timens effici
atur pallidus. dixi in formido das. Sciat quatuor
esse timores. scilicet mūdanū siue humanū. serui
lem. inicialez. castum. ul' filialem siue amicabilez
humanus timor ut dicit cassiodorus est quando ti
memus pati pericula carnis ul' pdere bona mūdi
ꝓpter qd delinquimus. hic timor malus est q in
primo gradu cū mūdo deseritur. quem dominus p

hibet in euangelio dicens. Nolite timere eos qui
occidūt corpus. Timor autez ſeruilis eſt ut ait au
guſtinus. cū ꝓpter timorem ihehenne continet ſe
homo a peccato quo preſenciam iudicis et penas
metuit et timore facit quicquid boni facit. non timo
re amittendi eternū bonū qḋ nō amat. ſȝ timore
paciendi malum qḋ formidat. Non timet ne per
dat amplexus pulcherrimi ſponſi. ſȝ timet ne mit
tatur in ihehennam. bonus eſt iſte timor et util
licet inſufficiens per quem fit paulatim conſuetu
do iuſticie. Ex ꝑdictis nota ꝙ aliquis dicitᷣ aliqd
ex timore ſeruili facere qḋ facit coactus metu pe
ne et ꝑ conſequens cū triſticia. Mallet enim non
facere niſi pena timeretur. vide in opus. Et ſucce
dit inicialis timor qñ incipit qḋ duꝫ erat amari
et ſic incipit excludi ſuilis timor a caritate et ſuc
cedit deinde timor caſtus ſiue amicalis quo time
mus ne ſponſus tardet. ne diſcedat. ne eum offen
damus ne eo careamus Timor iſte de amore uenit
Ille quidem ſuilis eſt utilis ſȝ non ꝑmanens in e
ternū. vt iſte timor diuinus iuſticie comes ꝑ om
nes gradus. Hic timor donū ſpūſſancti eſt. et crea
tur ex amore dei. et ideo dicitᷣ amicalis uł filialis
inqꝫtum deus dꝛ pater noſter. vł eciam dicitᷣ caſ
tus inquantū deus dicitᷣ metaphorice ſponſus a
nimaꝝ noſtraꝝ. iſte timor in patria erit ſicut alia
dona. ſȝ nō habebit ōnem illū uſum quez modo hꝫ
faciet enim tūc nos uereri dn̄m nō timere ſepa
ri a deo uł eo carere. Numerus autem iſtoꝝ timo
rum ſic poteſt ſumi. timor ḣ diſtinguitur ſcḋm or
dinem timentis ad deū. cui ꝑ vnū timorem magꝭ
appropinquat uł diſtat ꝙ̈ ꝑ aliū. cū enim timor
in fuga mali ꝑſiſtat. maluȝ autem ſit pene et cul
pe. erit timor quidam qui conſiſtit in fuga mali
culpe tm̄. ꝑ quam hō a deo ſeꝑatur ſcilicet timor
caſtus uł filialis. alius autem qui conſiſtit in fu
ga mali pene. pena autem eſt duplex. vna ꝓ cu
ius uitatione peccatū qñqꝫ cōmittitᷣ ſicut tempa
les pene et pericula carnis et hanc penam refugit
timor mundanus uł humanus. Alia eſt ꝓ cuius
uitacōne nūquam fit peccatum ſȝ magis uitatur
ſicut pena que erit poſt hanc uitam. et hanc pe
nam fugit timor ſeruilis. Alius autem timor eſt
qui fugit utrūqꝫ malum. ſcilicet culpe et pene ſcꝫ
inicialis qui habet oculum ad utrūqꝫ. Et ideo me
dius inter ſuilem et caſtum. Ex dictis patet ꝙ nō
eſt eadem pena quam reſpicit timor mūdanus et
ſuilis. Inicialis uero et ſuilis eandem penam re
ſpiciūt. ſed ſeruilis tamq̈ ꝑncipale obiectū. Inicial
autem non ſȝ magis malū culpe. vñ magis ſe te
net cū caſto timore ꝙ̈ cū ſuili. ¶ Animaduerte
eciam ꝙ timor inicialis eſt in inchoata caritate ſȝ
nō eſt in ꝑfecta caritate et quantū creſcit caritas
tantū decreſcit iſte timor quantū ad metuȝ pene
.i. ꝙ̈tum ad id qḋ facit timere penam. et quantū
ad tormentū conſciencie. nam quanto plus dili
gimus tanto minus timemus. Seruił autem timor.
non eſt in inchoata caritate. et nec intrat caritas
niſi prius iſte timor exeat. Et ſcias ꝙ quedaȝ glo
ſa dicit ſup illud pſa xxxv. Nolite timere timor u
nius dei. alios expellit. Iteȝ nota ꝙ timor mūda
nus ꝓprie dicitᷣ quo timemus bona mūdi perdē
et temporalia. timor uō humanus quo timemus
carnis pericula pati. Item aduerte ꝙ licet criſtus ti
morem pene habuit. non tamen in eo fuit timor
mūdanus uł ſeruilis uł inicialis. qꝛ mūdanus ma

lus eſt. et in ꝑmo gradu cū mūdo deſeritur. Seruí
lis uō uł inicialis in ꝑfecta caritate non eſt. Nul
lus ergo iſtoꝝ timoꝝ fuit in criſto. quis ergo fuit
timor ille quo penam timuit. poteſt timor ille di
ci naturalis ſiue humanus qui omnibꝫ hominib
ineſt quo horretur mors ac formidatur pena. et
dicitᷣ timor iſte naturał non qꝛ acceſſerit homini
ex natura ſȝ natura prius fuerit inſtituta. qꝛ nō fu
it iſte concreatus homini nec de bonis naturali
bus ſȝ qꝛ ex corrupta natura per peccatū homini
aduenit cui corrupcō̄ inoleuit tamq̈ eſſet natura
lis. et eſt iſte timor in homine effectus peccati. vi
de in ꝓpaſſio. Sed ꝑt dubitari de eo qḋ dictū eſt.
ꝙ timor mūdanus uł humanus ſemꝑ malus eſt
ſic eniȝ uidetur ꝙ ſemꝑ malum ſit timere pati pi
cula carnis uel ꝑdere bona mundi. quod non eſt
ueꝝ Ad hoc dico ꝙ non qñcūqꝫ timetur piculuȝ
carnis dꝛ timor humanus Nec qñcūqꝫ timetur a
miſſio boni tempalis dꝛ timor mundanus. ſȝ tm̄
qñ tał timor eſt inordinatus Et ideo ſemꝑ ſonat
in malum ¶ Item ꝑt queri Omnis actus timoris
ex aliquo amore ꝓcedit. ſȝ actus timoris ſuił nō
ꝓcedit ex amore caritatis ergo ꝓcedit ex amore
libidinoſo. ergo eſt malus Ad hoc rn̄deo Actus ſ
uilis timoris qñ bonus eſt non eſt ex amore gra
tuito. nec ex amore libidinoſo. ſȝ ex amore natu
rali. quo quis uult conſiſtenciam et bene eſſe ſui
ſubiecti Et ideo horret omnez penam. ſiue quam
expiencia docet. ſicut in naturali timore. ſiū quaȝ
fides demonſtrat ſicut in ſuili ¶ Itē conſueuit ſic
obici Quicquid eſt a ſpū ſancto ꝑt eſſe ſimul cū ip
ſo. ſȝ timor ſuilis non habetur ſimul cū ſpū ſanc
to. qui ſine caritate non habetur. cū qua non eſt
timor ſuił. ergo timor ſuilis nō eſt a ſpū ſancto
Ad hoc dico ꝙ quedam ſunt a ſpū ſancto et non
ſunt cū ſpū ſancto. ſicut fides informis et timor ſ
uilis. quod quidem non ē niſi ꝓpter defectum cō
comitantem Quedam uō ſunt a ſpū ſancto et cū
ſpū ſancto ſicut caritas Quedam uō cū ipſo ſȝ nō
ab ipſo ſicut peccatū ueniale Quedam nec ab ipō
nec cū ipſo ſicut peccatum mortale. Et ſcias ꝙ in
xxviij iob dꝛ Ecce timor dn̄j ipſa eſt ſapientia Et
recedere. a malo intelligentia ¶ Volo eciam te ſci
re ꝙ ſicut dicit gg in paſtorali. Antiqui eteniȝ pa
tres noſtri non reges hominū ſȝ paſtores pecoꝝ
eſſe memorantur. Et cū noe dn̄s filijs qꝫ eius di
ceret creſcite et multiplicamini et replete terram.
ꝓtinus adiūxit. et terror ueſter ac tremor ſit ſup
cuncta animalia terre quoꝝ uidelicet terror ac tre
mor. qꝛ eſſe ſup animalia ꝑcipitur ꝓfecto eſſe ſu
per homines ꝓhibetur. homo quippe brutis ani
malibus non autem hominibus ceteris ꝑlatus ē
Et ideo ei dicitᷣ ut ab animalibus non ab homi
ne timeatur. qꝛ contra naturam ſuꝑbire eſt ab eq
li uelle timeri. et tamen neceſſe ē ut rectores a ſub
ditis timeantur. qñ ab eis deū minime timeri de
ꝑhendunt ut humana ſaltem formidine peccare
metuant qui diuina iudicia non formidant. Neq
quam namqꝫ ꝓpoſiti ex hoc queſito timore ſuꝑbi
ant in quo non ſuam gloriam ſed ſubditoꝝ iuſti
ciam querūt. in eo eniȝ ꝙ metū ſibi puerſe uiuen
tibus exigunt. quaſi non hominibus ſed animali
bus dn̄antur. qꝛ uidelicet ex qua parte beſtiales
ſunt ſubditi. ex ea debent eciam formidini iacere
ſubſtrati. ſȝ pleruqꝫ rector eo ipſo quo ceteris pree
minet. elacōne cogitacōnis intumeſcit. et dum ad

uſum cuncta ſubiacent dum ad uoti ueloci͠ ınſ
ſa complentur Dum omnes ſubditi ſi qua bene
geſta ſunt laudibus efferunt. male geſtis autem
nulla autoritate contradicūt. dum plerūqꝫ laudant
et qd̓ reprobare debuerūt. ſꝫ ſeductus ab hijs que
infra ſuppetiit ſemp animus tollitur. et dum fo
ris immenſo fauore circūdatur. intus ueritate ua
cuatur atꝫ oblitus ſui in uoces ſe ſpargit alienas
talem ſeqꝫ credit qualem ſe foris audit. non qua
lem intus diſcernere debuit ſubiectos deſpicit eos
qꝫ equales ſibi nature ordine non agnoſcit. et q̄s
forte poteſtatis excellent. tranſcendiſſe ſe eciam
uite meritis credit cūctis ſe exiſtimat amplius ſa
pere quibus ſe uidet amplius poſſe. vide in ſerui
tus. vide eciam in ſpiritus. De timoris dono vide
eciam in ſpes vide eciam in rector et in iuſticia

Timoratus a timeo uel a timor. ratus, ta. tū. et
timoroſus. ſa. ſum. timore plenus vnde in actibus
Viri timorati et compatur utrumqꝫ

Timos. i. mens. vide in timo.

Timotheus diſcipulus pauli fuit. et acui͠ pnl̓

Timpaniſtria. a timpanū dici͠ hec timpaniſtria.
trie. que canit cū timpano que timpanotria dici͠
plancus. Timpanotriam amat. Itē pphetā. In me
dio iuuencularū timpaniſtriarū ſm hug. pap̄ uero
dicit. Timpaniſtrialis timpaniſtria. qui in timpa
no canit. commune eſt. ſicut citharista. organiſta.

Timpanotria in timpaniſtria vide

Timpanū. a tinnio nis dr̄ hoc timpanū ni quoddā
inſtrumentū muſicū. ſcilicet pellis uel coriū ligno
ex una pte contextū. et dici͠ ſic quia tinniat. vl̓ dici
tur a ticon qd̓ eſt mediū. quia medium eſt. eſt enim
una ps media ſimphonie in ſimilitudine cribri et
uirgula ut ſimphonia. vnde timpanū dr̄ meditul
liū rote in quo radij infiguntur uel circūferentia
rote. vnde timpanizo zas. timpano cantare.

Tinus mi in timo vide

Tina ligna de quibus ſalomon gradus fecit in
domo dñi. incognita eciam ſunt ligna eciam pic
toribus iudeorū. vt dicit pap̄. Sed ſuper illud tercij
regum c x. Attulit ex ophir ligna tina. dicit glo
Imputribilia ſpinoſa in ſimilitudine albe ſpine ti
na candida ſunt et rotunda. et inueni͠ in biblijs
correctis duplex littra. tijna p duo. ij. ul̓ tina per

Tinctito taſ pnl̓ cor. in tincto aſe ꝑ ſimplex. I.

Tincto. a tingo gis xi ctū. u. in. o. fit tincto tas
frequenter tingere. a quo tinctito tas frequentatiuū.

Tinctricula le dimi. parua tinctrix.

Tinctrix. A tingo gis. ul̓ a tinctor. ris. in. rix. hec
tinctrix tricis. femina que tingit

Tinctus ta tū in tingo gis eſt.

Tinea. a tero ris hec tinea nee. ueſtimentorū uer
mis. quia terat. uel dr̄ a teneo. quia teneat et inſideat
quouſqꝫ corrodat. vnde tineoſus ſa ſum

Tingibilis in tingo gis eſt.

Tingo gis xi ctū tingere. i. tinctura inficere colo
rare infundere. Vnde tinctus ta tū. et tinctim adu
biū. et hic et hec tingibilis et hoc le. penl̓ cor. abile ad
tingendū. et hec tinctura re. Tingo componitur con
tingo gis xi ctum. ſimul tingere. Detingo gis tinc
turam remouere. Intingo gis. in tincturam infun
dere. retingo gis iterū tingere ul̓ tincturā auferre.
Subtingo gis. ſubtus ul̓ parū tingere. Tingo et ei
us compoſita ſunt actiua. et faciunt pteritū in xi
et ſup̄ in ctum. et non habet. u. poſt. g.

Tinnio nis niui nitū nire. i. liquide et pure et le
niter ſonare. et pprie dici͠ de ere ul̓ alio metallo.
Et ut dicit ps. deficit in prima et ſecunda pſona.
ppe in tercia ſepe inueni͠. et eſt ſematopeiū. i. u
bum ficticiū inuentū ex qualitate ſoni illius rei
cui conuenit. improprie tamen qñqꝫ inueni͠ in p
ma et ſecūda pſona. vnde hic tinnitus tus. et tinni
to tas fre. et tinnulus la lū. et tinniens tis ge om
nis. Tinnio componi͠. Continnio. ptinnio. retinnio
ſubtinnio nis. parū ul̓ ſubtus tinnire. ul̓ ab inferi
ori pte tinnitū reddere. et ppe dici͠ de pſalterio u
bi aliquid ſupponitur ut melius tinniat

Tinnito tas in tinnio nis eſt. et pducit ni

Tinnulus. a tinnio nis dr̄ tinnulus la lū. i. tinni
ens Item tinnulus ſonus liquidus letus purus ſꝫ
pap̄. Iero. in plogo iob. Interdū quoqꝫ rithmus
dulcis et tinnulus fertur numerus lege ſolutus

Tintinabulum buli. a tinnio nis qd̓ videtur eē
nomen ficticiū ſm hug. et yſid. dicit tintinabulū
de ſono uocis nomen accipit. ſicut plauſus manu
um. et ſtridor dencium. et ualuarū. et cor penl̓. vnde
in auro. dr̄. Aurea cū malis ſe tintinabula iūgunt

Tiphonicus uentus ſm aliam tranſlationē dr̄
uentus tempeſtiuus. Et dr̄ tiphonicus a tiphos
qd̓ eſt inflacō. Idem dici͠ euro aquilo. et cor pnl̓

Tipicus ca cū pnl̓ cor in tipus eſt ꝑ tiphonicus

Tipus pi figura ul̓ forma ul̓ ſtatus ul̓ ſimilitu
do. vñ in ſecūdo li reg c xij. Traduxit in tipo lateru
. i. in ſimilitudine. et tipus dici͠ quedam herba q
in aqua naſcitur et ab aqua inflatur. vnde et am
bicioſorū hominū. et ſibi placencium tumor et ſu
perbia tipus dici͠. Inde eciam. i. ab herba illa fri
gida febres tipi dicūtur. vñ tipicus ca cū. i. figura
tiuus. vnd̓ tipice figuratiue. et eciam tipica febris
dicitur quam quidam modicam dicunt

Tirannicida. A tirānus et cedo componi͠ tiran
nicida de penl̓ pd̓. qui occidit tirannū. vnde hoc
tirannicidium. tiranni occiſio.

Tirannicidiū dij. in tirannicida exponitur

Tirannis nidis pnl̓ cor gñ exponi͠ in tirānus

Tirannulus li dimi. paruus tirannus

Tirannus a tiro qd̓ eſt fortis dr̄ hic tirānus ni
. i. fortis rex. Olim reges et tiranni nullam habe
bant differenciam. vnde fortes reges tiranni uoca
bant͠. ſꝫ poſtea accidit tirannos uocari peſſimos
et improbos reges luxurioſe dñationis cupidita
tem et crudeliſſimā dñatione in populis exercen
tes. a tiro qd̓ eſt anguſtia. quia anguſtiat ul̓ cruciat
ſuos. vnde tirannicus ca cū. et hec tirannia nie. et
hec tirannis nidis. i. crudelitas ſm hug. Et ſcribi
tur tirannis p duo. n. gg autem in mora. dicit quia
tirannus eſt ppe qui in re publica non iure prin

Tipſana ne. eſt granū ordei decorticatū ꝑ patur
de quo eciam fit aqua que dr̄ tiſana conueniens

Tiriaca. tiriis dr̄ quidam ſer ꝑ potui infirmorū
pēns. vnde hec tiriaca ce penl̓ pd̓. antidotū ſpen
tū quo uenena pelluntur. ut peſtis peſte ſoluat͠.

Tirius ria rium in tirus vide

Tiro grece latine dr̄ fortis uel anguſtia. et inde
deriuatur hic tiro ronis. i. nouus miles nouiter e
lectus ad miliciam. quia fortis ad hoc officiū ſolet
eligi. uel quia ad acquirendā pbitatem multū ſe an
guſtiat. vñ et tiro dici͠ quilibet ignarus et rudis
cū aliquid incipit exercere. et pd̓ pmam tiro pro
mibite. ſꝫ hic tirus p regione eam cor. vnde uſus.
Pro regione tiro pro forti milite tiro

Tirociniū. a tiro ronis hoc tirociniū nij. noua mi

lida officiū tironis rudimentū inicium nouitas mili cie. Item a tiro tirotinor naris. et cor ti. ſ; pducit

Tirotinor naris in tironniū ē ✝ pmaz ſicut tiro

Tirranis in lidia vide

Tirſus. terra componitꝰ cū ſurſum. et dicitꝰ h tir ſus ſi. generaliter omniū oleꝝ uł herbaꝝ medius frutex ſic dcūs. qꝛ a terra ſurſuȝ conſcendit. Tirſus eciam dicitur baculus uł ramus cū frondibus q̄ utunꝰ in ſacrificijs bachi. uł tirſuȝ genus timbali in modum quadrate figure factum qđ ab utraqꝫ pte tenetur. et tam aperiendo qꝫ clauendo ſonat.

Tirunculus li dimi. paruus tiro.

Tirus. a tiro qđ eſt fortis uł anguſtia dicitꝰ hic tirus quedaȝ inſula et quedam ciuitas ſic dicta ab anguſtia loci. vnde et tirus anguſtia interpretatur. et inde tirius ria riū. gentile uł patriū. Item tirus dicitꝰ quidam ſerpens. Item dicitꝰ caſeus. ſ; tūc eſt primitiuū. vide in tiro. De tiro ciuitate ɩ ıcit gloſa yſ xxiij. Super illud onus tiri et cetera. Tirus ciui tas nobiliſſima chananeoꝝ. cū hoc yſa pdicebat. inſula magni maris erat. poſt autez longo tempe nabugodonoſor uoluit continentez quaſi contigu am eam terre facere. ſ; multo fruſtratus labore ñ potuit. qui autem in ciuitate erant cū nō poſſent reſiſtere. qui naues potuerūt arripe fugerant in e giptum. et in moab. et in vicinas regiones. vnde nabugodonoſor furore ſuccenſus naues ſuccendit. ciuitatez ſubūtit. captiuos abſtraxit. et in caldeaȝ reuerſo. data eſt ei a dño p tiro regnū egipti ree dificata tiro. poſt lxx annos. cū allexander perge ret ad captiuandam egiptū dimiſit ibi ptem exer citus. et terre eam equare uoluit et non potuit. e gipto uo ſubiugata ethiopes et multaſ alias gen tes ſecū adduxit. et lapidibuſ et arboribꝫ continen tem terrefecit. quos cepit. ciuitatem ſubuertit. nō autem yſ de illa captiuitate agit. quam nabugo donoſor fecit. hoc uo idez accidit. qꝛ cū iheꝛl'm ca peretur. et populus in captiuitatez ducereꝰ a chal deis tempore ſedechie. tiruſ que debuit compati ce pit inſultare. Hanc miſeriaȝ pdicit yſa dicens. O nus tiri. et cetera. Jero in ihēmia loquens de tiro dicit. reuiſuſ filijs iſrł de captiuitate ſub zorobabel et neemia. tirij quoqꝫ non longo tempe poſt reui ſi cū eis amicicia coniūcti ſunt. nec iam diuicias retinebant. ſ; in iheꝛl'm dño offerebant. ad pdica tionem eciam pauli et tirij et ſidonij conuiſi ſunt

Tiſicus ca cum in tiſis vide

Tiſis eſt ulceratio et tumor in pulmone ſic dic ta grece. qꝛ ſit conſumpcō corporis tocius. vnd ti ſicus ca cum penuł cor. tali infirmitate detentus

Titan tanis. mas ge. interpretatur illuminacō uł illuminans. vnde dicti olim titanes ſunt quidam ferociſſimi viri quaſi illuminatores mūdi ſcilicet ſua pbitate. vł ſm fabulas poetaꝝ. iſti ab irata contra deos terra ad eius utilitatem creati dicunꝰ vnde et titanes dicti ſunt a ticō greco. i. ab ulcōne qꝛ quaſi ulciſcende matris terre cauſa in deos ar mati exiſterent. et eciam dicti ſunt gigantes. et h titannus in eodem ſenſu. et inde titan uł titanus. dictus eſt ſol. qꝛ fuit de genere titanoꝝ. uł qꝛ illu minat mūdum. Inuenitur eciam titan medi. vñ judith xvj. Nec filij titan pcuſſerūt eū. et pducit penł gñ titanis. titana enim pō ta. vnd lucanus in pmo. Aer et longi uolunt titana labores. Gre ca enim in an. creſcencia in gtō pō. a. mediā ante n. ut titanis. facit accūs in em uel in a. titanē; uł

Titanis. a titan dr h titanis nis uł tita ✝ titana neos. ciuitas egipti ubi facta ſunt prodigia que le guntur. et dr ſic a titanibus. qꝛ edificauerūt eā. ti tanis eciam eſt genitiuus de titan.

Titanus. a titan dr h titanus ni. et eſt idem qđ titan. Item a titan titanus na nū. et h titania nie

Titillicus ca cum in titillo vide ✝ vio eſt luna.

Titillo. a titubo bas dicitꝰ titillo las. i. titubare. uel ad luxuriam incitare. ſtimulare. Et in actiua ſignificacōne dicitur titillo las. i. inflammare. inci tare. ſtimulare. cōmouere ad luxuriam. vnde hec titillacō luxurie incitamentū carnis incitacō inflā matio. et titillicus ca cum penł cor titillacōne ple nus. ſcꝫ qui incitat uł qui incitatur ad luxuriam. et titillariuſ ria rium pronus. Titillo las in abſolu ta et paſſiua ſignificacōne neutruȝ ē Et in actiua eſt actiuum. et ſcribitur per duo l.

Titimallus. titan pro ſole componitꝰ cū mallo lonis quam greci comam dicūt. et dr hic titimal lus li. herba lactaria. qꝛ comam folioꝝ ad radiuȝ ſolis circūactum comitat et circumducat. Inde titi

Titubo bas baui bare. i. du ✝ mallinus na nū bitare uel uacillare. tremere. Titubo cū ſuis com poſitis ſi qua habet neutꝝ eſt Et corripit tu

Titulo las in titulus vide

Titulus. a titan qđ eſt ſol uł illuminans. dicitur hic titulus li. quaſi titanus. i. illuminans. qꝛ illu minat libꝝ. ſicut enim ſol mūdūȝ uel quecūqꝫ ob ſcura illuminat. ita tituluſ libꝝ. et eiuſ ſeqncia illu minat. vł titulus dicitꝰ a tito linio qui prius libꝝ ſuū p diſtinctiones diuiſit et ſingulis titulum ap poſuit. uel titulus quaſi tetulus. a teca figura ſic facta. ✝ . que olim in frontibus dampnatoꝝ im pmebatur. ſicut eniȝ in illa figura reddebatur hō noſcibilis ſic p titulum liber cognoſcitur. vnde et ſic diffinitur. Titulus eſt breuis annotatio coꝝ q̄ diffuſius in ſequenti opere continentur. Tituluſ ea am dicitꝰ nota que cauſa breuitatiſ apponitꝰ dictio nibus. Titulus enim eciam dicitꝰ inſcripcō uel ſig nū laudis et honoris. uł laus. qꝛ olim in ymagi nibus laudes nobiliū intitulabantur. A titulus di citur titulo las. deſignare titulo uł titulū appone Et componitꝰ intitulo las. pretitulo las. Retitulo las. Et eſt actiuū cū ſuis compoſitis. Et corripit tu. Ouid de re. legerat huius amor tituluȝ nomen

Titus ti. diſcipulus fuit pauli apli ✝ qꝛ libelli et interpretatur querens uł bonus ſeu lutum aut

Tobias bie. quidaȝ ſanctus uir cui ✝ titanus raphahel angelus reddidit uiſum.

Toda de. auis que nō habet oſſa in tibijs quia

Todeo. a toda dicitꝰ tode ✝ ſemper eſt in motu o des dui uł di. i. moueri tremere ad modū tode

Todinus. a toda dicitꝰ todinus na nū. et dicitur todinus ille qui uelociter cadit et mouetꝰ ad mo

Todonus. a toda dicitꝰ hic to ✝ dum tode aui.

Tofus. a tondeo dicitꝰ hic ✝ donus ni. i. gallus tofus fi. lapis aſper et cauernoſus. qꝛ ambulantes ſuper ſe tondet. vnde tofulus li diminutiuum

Toga. A tego gis dicitꝰ hec toga ge quaſi tega qꝛ uelamento ſui corpus tegat et cooperiat. et pal lium puꝝ et forma rotūda et fuſiore et quaſi mū dante ſinu. et erat olim cōmunis ueſtiſ romanoꝝ vnde togatus ta tū. toga indutus uł togam hñs vnde et togate dicebanꝰ quedam comedie de ui libus perſonis a romanis facte que nullius erant precij. qꝛ toga ueſtis erat cōmunis. et ideo uilis.

Iuuenalis. Impune ergo michi recitauerit ille to
Togitoriū nj. locus ubi ſcolaſtici diſpu [Jugatas] tant. et uidetur componi a toga et fero
Togipinium nj. i. pura toga
Togilla le di. pua toga. Itē togilla dr̄ mantile.
Togula le dimi. parua toga
Tolerabilis A tolero ras. dicitur hic et hec tolerabilis et hoc le Et componitur hic et hec intolerabi et hoc le. qd̄ non ualet. uł debz tolerari. et utrūq3
Tolero ras raui. i. ſuſtinere pati // comparatur ſufferre. Et eſt actiuū cū ſuis compoſitis. et debet ſcribi p vnū. L. habet enim primam breuem. vnd ouid de arte. Dum vires anni q3 ſinūt tolerare labores. Nam ueniet tacito curua ſenecta pede. ſimiliter tolerabilis tolerancia tolerans. et ſimilia per
Toles. a tolus dicit̄ hec [Dirnum] L. ſcribi debent toles lis. Toles ſunt tumores circa uuam ſtantes has uulgo p diminutionem tuſſillas uocant. hec in faucibus ſolent turgeſcere
Tollinū. a tollo lis dicit̄ hoc tollinū ni. lignum puteorum quo hauriuntur aqua
Tollo. i. eleuare. Et tollē. i. auferre. ſz tollimus a uolente. eripimus ui. auferimus qd̄ dedimus. et tollere. i. nutrire. et tollere. i. portare uł ſuſtinere. et caret pterito et ſupino. ſed accipit mutuo tuli. uł ſuſtuli. antiqui enim dicebant tulo lis tuli uel tetuli tultū. et inde componebatur ſuſtulo lis tuli qd̄ modo non eſt in uſu in pñti. et ideo datū eſt eiuſ pteritū huic tollo qd̄ ſignat auferre uł eleuare et compoſiti ſimiliter poſſunt accipere pteritū a compoſitis illius q̄uis non omnia Tollo componitur attollo lis attuli uł abſtuli. ualde tollere. ex tollo lis li. Suſtollo lis li. ſurſum tollere. et eſt actiuū tollo lis cū ſuis compoſitis ſm hug. ſimilit tuli datur p pterito huic ūbo fero. ps autem in x li ſic dicit. Tollo tetuli. pro quo nunc in uſu frequenti eſt ſuſtuli. a tulo quoq3 qd̄ ueteribus in uſu fuit tetuli dicebant. A tollo quoq3 deficit ſupiū. ſz p eo utimur ſublatum. Suffero eciam facit ſuſtuli ſz in alia ſignificacōne. De ſignificacōne huius ūbi tollo conſueuit a quibuſdam dici. Qui remouet tollit. qui ſublimat quoq3 tollit. Et p mutare tollere ſepe datur. Item. Qui tollit remouet
Tolus. A tollo lis [Digent] erigit accipit aufert. dicit̄ hic tolus li. ſummitas templi eminens tectū dicit̄ pe quidem tolus eſt uelut ſcutū breue qd̄ in medio tecto eſt in quo trabes coeunt
Ton dicitur altitudo uel totum.
Tonabulū li. i. ſonus. uł tintinabulū a tono as
Tondeo des di ſum. capillos ſecare uel aliud. et diminuere in circuitu corrodere. vnde hic tonſor. Pertinet eciam tondere ad oues. vnde in pmo regum c xxv. Audiui q tonderent paſtores tui gregem. Tondeo componit̄ Attondeo des. ualde tondere. contondeo des. Circumtondeo des. Detondeo des. ualde tondere uł deorſum. vnde detonſus a ū Retondeo des. Subtondeo des. ſubtus uł pax uł poſt tondere. Tondeo cū ſuis compoſitis actiuū eſt. et amittit geminacōnem preteriti in compoſitis. Inuenit̄ eciam tundo dis p. u. tercie coniug. ſz aliud ſignificat. vnde ūſus. Tondemus barbas crines ſz tundimus herbas. Tondeo dat tonſum ſz p bet tūdere tuſum. Dat tūdo tutudi ſz dat tondere
Tondito tas fre de tondeo ſm hug [Detondi]
Tonſa in tonſus vide.
Tonitrus. tonus componit̄ cū fréo. et dicit̄ hic tonitrus trus. et hoc tonitru. indeclinabile in ſingu. in plurali hec tonitrua truū. a tonitru ablt̄o addita vm. ag. oc xix. et ſicut uocem tonitruū magnorū Et hec tonitruū trui. Iob xxvj. Quis poterit tonitruū eius magnitudinis intueri. Et dr̄ tonitrus q ſonus eius terreat. vnde tonitrus uł tonitruū. quaſi ... terrens. i. ſonus. et ut dicit ariſtotiles ſecūdo poſterioꝝ. tonitruū eſt extinctio ignis in nube. et ut dicit ps in vj li. actus. hoc enim cū neutro quoq3 genere hoc actu eciam ueteres pferebant vnde ſm quartam declinacōnem declinat̄. Omnia eniz maſculina que neutra quoq3 in. u. deſinencia inueniuntur. eiuſdem ſunt declinacōnis. ut hic tonitrus hoc tonitru. hic cornus et hoc cornu. Ergo ſimiliter actus hic. et hoc actu ¶ Hic nota q e regione cū aſcendit uapor ſiccus. aut aſcendit purus non cōpreſſus in uapore humido. aut aſcendit in uapore humido compreſſus et ſi quidē aſcendit ſolus. tūc facit uentos. Si autem aſcendit compreſſus uł cōprehenſus in uapore humido. tūc qñ uapor humidus puenit ad locū frigoris et incipit comprimi. comprimitur eciaz in ipſo quaſi in uentre eius uapor ſiccus calidus accidentali caliditate. In tali autem compreſſione uaporis ſicci in uentre nubis fit agitacō uehemens uaporis ſicci. agitacō autez inducit actualem inflammacōnem in uapore calido et ſicco eo q facillime eſt inflammacōnis ſicut eſt uidere in uentoſitate ſicca egrediente d̄ uentre hominis. hec enim ſi per panū ſubtilem emittat̄ et candela adhibeat̄ tota inflammat̄ flamma lata et diſperſa. hec ergo inflammatio cauſa eſt fulgoris. agitatus autem in interioribz nubis humide quadruplicem habz ſonū. Si eniz latera nubis tantū pcuciat et nō ſcindatur et ſit inflammatus tunc facit ſonū flamme pcucientis qui eſt ſonus quaſi tumultuans et ñ micat niſi ſicut per pannū ſpiſſum. eo q nubes eſt aliquantulū pura. et ideo non expreſſe flamma apparet. ſz ut dixi quaſi p pannū. eūdem autem ſonū facit aliqñ uapor egrediens inflammatus flamma fortiter pcuciente ſuper aerem qui eſt in circuitu nubis. Eſt hic ſonus ſicut ſonus flamme in magno incendio. et uidet̄ tunc flāma plurima fieri per aerem. Aliqñ eciam habet eundem ſonū in lateribz nubis non inflammatus. et tūc auditur tumultuans ſonus ſine aliqua coruſcacōne. Secūdus ſonus ē ſciſſionis magne ſonus. uelud ſi pannus fortis immenſe latitudinis ſcindatur. et ſonus eſt terribil et uiſus fulguris eſt curuus in nube. eo q non recte ſcindit nubes. ſed in pte que maiorem ſuſtinuit impetū uaporis ſicci inflammati egdientis. et iſte ſonus frequenter eſt interruptus. q interrupte ſcinditur nubes. Aliqñ autez habet ſonū maximū. uno impetu uenientem ſicut ſi uter clauſus uel ueſica magna ſufflata ſup caput vnius frangeretur. et hoc fit qñ cū impetu totus uapor uł maxima eius pars exilit ſubito erūpens et rumpens nubem et exilit in aerem et pcutit ipſum pcuſſione fortiſſima. et hic ē modus tercij tonitrui. Quarto eſt dic ariſtotiles. q eſt ſonus quaſi humidoꝝ ſiue uiridiuz lignoꝝ crepitanciuz in igne. et hoc fit qñ uapor ſiccus ex inflammatione querit locū maiorem. tūc eniz nubem compreſſam humidam diſſilire facit. et egreditur ps eius aliqua. ſicut fit ſaltus carbonuz uł oſſoꝝ in igne aſſatoꝝ. Et pcipue inuenitur huius ſimile in caſtaneis que nō pforata et corrup

ta cortice ponunť in igne calido.qñ eniȝ in eis in
cipit humidum reſolui.generatur in eis uapor.q
querens locū maiorem reſiſtentem.teſtam uł cor
ticem dirumpit et exilit ď igne cū impetu et ſtre
pitu magno. Hij autez ꝗtuor modi tonitrui ſunt
tantum ipſius uaporis incenſi qñ in hora inflam
macionis eius contrahitur nubes exterior et com
pmit quod eſt inť ipſam de uapore terreſtri. Va
poris autem qui nō eſt adeo uehemens ſoni ſunt
tres.cū enim choruſcacō ſit de materia uentoꝝ ca
lidoꝝ ſiccoꝝ qui comprimuntur in uentre nubis.et
inflammantur uehementi inflammacione et adu
runtur ſunt aliqñ non adeo fortes ꝙ nubem ſcin
dant.ſi cū tangant latera nubis humide que iam
conuititur in pluuias extinguitur ignis uaporis in
flammati.ſicut extinguiť ferꝝ cadens in aqua.et
hic ſonus ab ariſtotile uocatur ſonus ſtridoris et
ſi egrediť aliquid ď igne iſtud micat et ille ſplen
dor eſt choruſcatio.a quibuſdam autem uocatur
ſiſinniens eo ꝙ ſiſinniendo ferꝝ ſonat qñ exting
uitur in aqua. Secunda autem diuiſitas ſoni eſt.
qñ uapor intra nubem concluſus nō eſt incenſus
nec multū compreſſus et nubes continens ipſum
non eſt in partibus ſuis equaliter ſpiſſa.Tūc eniȝ
erumpit uapor p diuiſas ptes nubis que ſunt ꝗſi
foramina.et tūc ſine chorüſcacōne fit ſonus ſibi
latiuus.ſicut qñ uentus uehemens flat p forami
na ſibilando.Tercia autem diuiſitas eſt qñ nubes
debiliter continet uaporem terreſtrem.Tunc enim
cito anteꝗ igniatur erumpit et non facit ſonum
niſi ſufflamen.cuius exſufflatio eſt aliquantuluȝ
reſtricta et impulſa.ſicut eſt ſonus folliū fabriliū
Sed poteſt queri hic ſi tonat qñ ſcinditur nubes
et in ipſa ſciſſione micat ignis.ſimul erūt tonitru
um et fulgur.ꝓpter quid ergo ante videť fulgur.
ꝙ audiatur tonitruū. Hoc determinatū eſt ſupra
in fulmine ¶ Item nota ꝙ diuiſificatur ſonus to
nitruū ſcḋm diuiſitatem nubiū in ſpiſſitudine et q
litate frigoris et caloris et diuiſitate locoꝝ ſcḋm ꝙ
alte ſunt nubes uel demiſſe.qꝛ ſcḋm hoc fortius ſo
nant et minus et magis audiūtur.et non tantuȝ
in hoc ꝙ tonitruū fit ex ruptura nubis.ſꝫ eciam
in hoc ꝙ tonitruū creatur p extinctionem ignis

Tono nas nui.tonitū tonitruū facē ꝰ in nube
et conuenit ſoli deo. Vnde ſolum in tercia perſona
deberet inueniri. Inueniť eciam in prima pſona
et ſecunda p ꝓſopopeiam et p tranſlacōnem.ut to
no.i.ſono.uel fortiter clamo.Et per aſtropham.
tono componitur attono nas.ſtupefacere.Conto
no nas.ſimul tonare. Intono nas.inſonare.Tono
et eius compoſita neutra ſunt p̄ter attono qḋ eſt
actiuū.Et omnia faciunt p̄teritū in nui et ſup in
itū.licet qñqꝫ inueniantť facere in aui et atū ſcḋm
antiquos.et omnia corripiunt hanc ſillabam to.
Et nota ꝙ tono abſolutū eſt.ut deus tonat. Inue
nitur tamen qñqꝫ deus tonat aerem.qꝛ verbum
tranſitiuum tunc intelligitur in eo.i.tonare facit
vł tonitruo pcutit et mouet et tangit. Similiter
pluet ſup peccatores laqueos.i.quaſi pluendo.i.
ſubito et abundanter immittet.et coř primaȝ to
no. vnde eſopus.Dum fortuna tonat fugitiuos
terret amicos. Quare autez tonare attribuatur io

Tonſilla.a tonſa dꝛ ꝰ ui dictum eſt in iupiter.
hec tonſilla le dimi.parua tonſa.tonſilla eciaȝ dꝛ
forpicula.et tonſilla diciť uncus ferreus uł ligne
us ad quem in litore fixum funes nauiū alligan
tur.vnde ennius.Tonſillas rapiunt confidunt li

Tonſito tas in tonſus eſt ꝰ tus ad uncos

Tonſorium.a tondeo des dicitur hoc tonſoriū
rij.idem qḋ tonſtrina ſcilicet locus ubi tondetur

Tonſtricula le dimi.parua tonſtrix

Tonſtrina ne.in tonſtrix exponitur.

Tonſtrix.a tonſor or in trix.et interpoſita.t.cā
euphonie diciť hec tonſtrix tricis.vnde hec tonſ
tricula le dimi.et hec tonſtrina ne.officina uł do
mus uł locus in quo tundetur.vide in tercia pte
in tractatu de uerbo in principio

Tonſula le dimi.parua tonſa.Et corripit penť.

Tonſura.a tondeo hec tonſura re.De tonſura cle

Tonſus.a tondeo des ꝰ ricoꝝ. vide in clericus.
dicitur tonſus ſa ſum.et componitur intonſus ſa
ſum.A tondeo di ſum denuať tonſo ſas fre.A q
aliud fre.tonſito tas penť coř. Itez a tondeo hec
tonſa ſe.remus qḋ et hic tonſus diciť Sed pocius
tonſa ut tonſus diciť palmula remi que aquā p
cutit uł dř a tondo dis.quaſi tonſa uł ꝗſi tonſus

Tonus ni.mas ge.i.ſonus ꝰ qꝛ aquaȝ tondeat
a tono nas dicitur.et corripit to

Topacius uł topacion gemma eſt ex uitreo co
lore reſplendens.inuenta pus in arabie inſula.in
qua trogodite predones fame et tempeſtate feſſi
cū radice herbaꝝ effoderent eam eruerunt.que
inſula poſtea nebulis coopta tandem a nauiganti
bus eſt inuenta et ob hoc locus et gemma nom̄
ex cauſa accepit.Nam topaſin trogoditaꝝ lingua.
ſignificacōnem habet querentis.vnḋ et inſula dic
ta eſt topaſus.et lapis dictus eſt topaſius uł to
pacius uł componitur a ton uel topos.qḋ eſt to
tum et paro uł paros qḋ eſt color. Inde topacius
qꝛ de colore omniū lapidum in ſe habet.et ut di
cit gloſa in penť c apoc.Topazius quo rarior eo
p̄cioſior.et habet duos colores ex auro et etherea
claritate maxime lucens cū ſplendore ſolis tangiť
ſuperans omniū gemmaꝝ claritatem.in aſpectuȝ
ſuū ſingulariter ꝓuocans aſpicientes.quā ſi polis
obſcuras ſi nature relinquis clarior ē.et nichil eo
carius regibus inter diuicias.

Toparcha.topos qḋ eſt totū uel locus compo
nitur cū archos qḋ eſt princeps.et dꝛ hic toparcha
uł hic toparchus.i.princeps ſup totū uł ſuper ali
quem locū. Inḋ hec toparchia chie penť acuta.i.
eius poteſtas uł toparchia pt dici locus pricipa
tus.vñ tres toparchie diūr triū locoꝝ pricipatus

Toparchia in toparcha eſt

Topaſius in topacius eſt

Topicus.topus diciť locus. vnde topicus ca cū
.i.localis.Et hec topica coꝝ.p quodam libro in
quo tractatur de locis. Item topos uł ton dicitur
totū.vnde topicus ca cū.i.totalis.vnde et p̄dictus
liber poteſt dici topica quaſi totał.qꝛ ibi de totis
uel de locis omnibus tractatur.et corripit pi.

Topos dicitur totum uel locus

Toragiū gij.ornatus uel munitus.et dꝛ a torus

Torax.a torus p culpa diciť hec torax racis.i.
pectus ſciliȝ ps illa corpis anterior que eſt a collo
uſqꝫ ad ſtomacuȝ quam nos dicimus arca.qꝛ ibi
arcanū ſit.i.ſecretū quo cetera arcentur.cuius emi
nentes pulpe mamille dicūtur.inter quas ps illa
oſſea pectus dicitur dextera.et leua coſte.vnde et
torax dꝛ lorica.et ꝓpe illa que tantū extenditur
ꝙ toracem hominis defendat iob xli. Subſiſtere
non poterit nec haſta neqꝫ torax.et deſinit actiūs

singularis in em et in a. toracem uel toraca. et ac
cusatiuus pluralis in es et in as. toraces uel tora
cas. vn virgil eneid x. Tela qȝ tunica uim et bis sex

Torcular. a torqueo ques dr Vt toraca petitum
hoc torcular laris. uel h torculare laris. i. calcatori
um. qȝ ibi uue uel oliue calcentur et extorte exp
mantur. Dicitur tamen quidam qȝ torcular dr proprie
plum quo uue calcate exprimūtur. et pd penl tā

Toreuma matis ge. neu. Vt nominari qȝ genitiū.
est tornatura uel tornatum uas uel quidquid cela
tur et tornatur siue uas siue lectus uel aliud. et dici
tur a torno nas. et est toreuma trium sillabarum. et
corripit primam. vnde dit prudencius. fultra mero
uetri qȝ toreumata rore rigantur.

Tormen inis in tormentum est. et corripit mi.

Tormentū. a torqueo ques dicitur h tormen inis
et hoc tormentū. quasi torquimentū. qȝ torquendo
mentem inueniat. vnde et dicitur tormentum. quasi
torquens mentem. et est ethi. vnde tormento tas
tormento afficere. Et tormentuosus sa sum. qd et
tormentosus dicitur. Et compatur. Et nota qȝ tor
menta eciam dicūtur instrumenta bellica ad diri
menda oppida et ciuitates. vel qȝ torqueant intius
resistentes. uel qȝ torqueant lapides et tela

Tornatilis in tornus est

Tornus. a torqueo dicitur hic tornus ni quoddā
instrumentū cū quo uasa tornantur. vnde torno
tornas. naui nare. torno aptare in girum mittere
uel uoluere instrumentū. et inde h et h tornatilis
et hoc le. penl correpta. abile ad tornandum

Torosus sa sum in torus vide

Torpedo. a torpeo pes dr h torpedo dinis. i. tor
por. et pd penl nā. Torpedo eciam est genus pis
cis dicta qȝ corpus torpescē faciat si quis eam ui
uentem tangat. Plinius tanta est uis eius ut eciaȝ
aura sui corporis afficiat mentē et hominis mēbra

Torpeo pes pui pere. i. languere. pigrere. et defi
cere. stupere. remittere. quadam admiracōne uel ti
more affici. vnde h torpor poris. et torpesco cis in
choatiuū. Torpeo componitur. contorpeo pes. detor
peo pes. i. ualde detorpere. uel a torpore remouere
Intorpeo pes. et hinc inchoatiua. contorpesco. de
torpesco. Torpeo cū suis compositis est neutrum. et

Torpidus. a torpeo pes dicitur Vt caret supino
torpidus da dū. stupidus. et compatur. vnde tor
pidulus a ū. aliquantulū torpidus. et hec torpidi

Torquatus. A torques uel torquia Vt tas tatis.
dicitur torquatus ta tū. torque ligatus uel ornatus
et hinc quidam romanus dictus est torquatus. qȝ
singulari certamine quendam galluȝ deuicit ei qȝ

Torqueo ques si sum Vt torqueȝ aureū abstulit
uel tum torquere. i. cruciare. et torquere. i. flectere
uoluere. uel mittere. iaculari. Torqueo componitur
Abstorqueo. contorqueo. distorqueo. extorqueo.
Intorqueo. obtorqueo. ptorqueo. retorqueo. Tor
queo et eius composita actiua sunt. et faciūt pre
teritū in si et supinū in sum et in tū. vn torsores
et tortores. Torsio et torqo. torsus et tortus. Item
a torqueo deriuatur h torquis huius torquis mas
ge. et hec torques huius torquis fe ge. i. ligamen
tortū uel aureus circulus circa collum a collo usqȝ
ad pectus dependens. sic dictus qȝ tortus sit. et est
ornamentū uirorum. Et scias qȝ torquis mas ge est
magis in usu sm grammaticos. h hec torques in
fe ge. sepius inuenitur in theologia. vnde iudicū
viij. Preter torques aureas camelorum. Nota hic ii

sus grec. Pectoris est spinter qȝ pariter qȝ moni
le. Ornatus colli fit torquis et aurīs inauris. An
nulus est manuū sunt armille scapularum. Atqȝ per
ischillides. exornant brachia nimphis

Torquis in torqueo ques est

Torrens tis. in torreo res est

Torreo res ui. tostū torrere. i. urere. assare. sicca
re. cremare uel urere siue uolue. Theodolus. Ethi
opum terras iam feruida torruit estas. Torreo cū
suis compositis si qua habet actiua sunt. et faciūt
pteritum in rui. et supi. in tostum. Inuenitur eciam
torritū. de significacōnibus de torreo consueuit di
ci. Qui torret uoluet siccat cremat assat et urit. A
torreo dr h torrens tis. fluuius uel aqua ueniens
cū impetu et imbribus repentina magnū habens
incrementum. Sed adueniente estate calore solis
torrescit et arescit et desiccatur. vnde et sic dictus
est qȝ pluuia crescit siccitate. in estate torrescit. i.
arescit. cui greco ab hieme nomen dederūt nos ab
estate. ille a tempore quo crescit. nos a tempore
quo siccatur. ppheta. Conuerte dne captiuitatem
nostram sicut torrens in austro

Torresco cis. a torreo res addita co fit torresco
cis inchō. quod accipitur improprie qnqȝ in passi
ua et absoluta significacione id est arescit.

Torriculus culi dimi. paruus torris

Torridus. A torreo res. dicitur torridus da dū. ue
lox uel tostus. et compatur. vnde in hympno cu
ius corpus sanctissimū in ara crucis torridum. vn
hec torriditas tatis. et corripit penultimam

Torris. a torreo dicitur h torris huius torris. lig
nū semiustum tractum a foco. et extinctum. Idem
et h ticio onis. licet sic dicatur eciam in igne dū ar
det. et dicitur ticio similiter a torreo quasi torrio. A
mos c iiij Et facti estis qsi torris raptus de incen
dio Item zach iij Nunquid nō iste torris erutus de

Torsores. i. tortores. uel cruciatores. Vt igne est.

Torta. a torqueo dicitur hec Vt a torqueo ques
torta te. vnde tortula le dimi. quoddam genus ci
bi uel panis quod uulgo ita dicitur

Tortilis. a torqueo ques dicitur hic et hec torti
lis et hoc le penl correpta. vn tortilitur aduerbium.

Tortula le diminutiuum in torta est.

Tortores idem est qd torsores. a torqo sui uel tū

Tortuosus A tortus dr tortuosus sa sum. flexu
osus uel iniuriosus extra racionē Et compatur vn

Tortus A torqueo ques Vt h tortuositas tatis.
dr h tortus tus. i. torsio uel iniuria et tortus ta tū

Torus A torqueo dr h torus ri. i. reflexio et pul
posa extancia carniū sicut circa collū et in brachi
is Et dr sic qȝ ibi uiscera torta uideantur. vnde to
rosus sa sum. i. pinguis et toris plenus uel supbus
et compatur vn h torositas tis Inuenitur eciam tho
rus p lecto h tūc aspiratur de q dixi in suo loco

Toruus A torqueo ques dr toruus ua uū. i. cru
delis terribilis qȝ sit torto uultu Et compatur. Et
inde hec toruitas tatis Et cōponitur inde ptoruus.

Tostus A torreo res rui tostum dr tostus ta tū
. i. assatus pustus siccatus Et compatur Qȝ autem
dicitur tostus quasi torridus ethimologia est

Tot omnis ge. pluralis numeri. indeclinabile A
toralis In totus uide Vt ton uel topos

Totidem. i. eiusdem nūi. et est indecli omnis ge
pluralis nūi Et componitur a tot et idem Et corr ti

Totiens aduerbium numeri Et dicitur a tot

Totondi exponitur in tondeo tondes

Totus. a tot dicit̃ totuſ ta tũ. et ptinet totũ ad magnitudinem ut totũ corpus. ſʒ omne ad multitudinem. ut omnis homo. Item omne in diuiſis ptibus ponitur. totũ ſine ptibus debet eſſe. ut apte intelligatur differencia tocius in rem nominis cui adiũgitur. ſʒ nullam eius ptem comprehendit ut totus ſortes. i. ſortes et qlibʒ eius ps. õne uero quodlibet rem nominis cui adiũgitur. Et pd to. vnde quidam. Mandere ſit totũ melius q̃ pandẽ notũ. vnde hic et hec totaliſ et hoc le. et a datiuo totali addita tas fit hec totalitas

Toxicum toxicũ in taxus eſt

Trabalis. a trabe deriuatur hic et hec trabalis et hoc le. qd eſt trabiſ uł qd ptinet ad trabem. et

Trabaria. a trabs dr hec trabalis lis. i. trabs hec trabaria rie. nauiſ longa. et ſtricta. trabarie dicuntur amnice naues que ex ſingulis trabibus cauantur. que aliter lictorarie dicũtur uł candute ex uno ligno cauate et facte. et dicũtur candute. q a quatuor uſq ad decem homines capiant

Trabea. A tranſbeo as dicit̃ hec trabea genus veſtis impialis qua ſcli impatores utebantur qi tranſbea. q ultra alios beatũ deſignabat. vñ trabeatus ta tũ. i. trabea indutus. vnde legitur q dominus noſter fuit indutuſ trabea carnis. i. regia ueſte carnis. trabea eciam dicit̃ porticus tecta trabibus. et pd penuł trabeatus. vnde ouid xij methamor. Dignior eſt qualis trabeati forma quirini

Trabeatus in trabea eſt

Trabecula le diminutiuum. parua trabs

Trabs. A trabo bis dr hʒ trabs bis. q ab uno pariete trahatur ad alium. vł trabeſ a tranſuerſo q in tranſuerſo poſite utroſq parieteſ contingant et contineant. veteres eciam hec trabes pro trabs dicebant

Tracia in trax eſt

Tracon conis. eſt meatus ſubterraneus. vnd quidam. Terrarũ tracones animalia dico dracones. vnde quidaʒ putauerũt debere dici in pſalmo tracones et omnes abiſſi. ſʒ dracones dr cõmuniter.

Tractabilis. a tracto tas dr hʒ et hʒ tractabilis. et hoc bile. qd de facili poteſt tractari et duci. vnde tractabiliter aduerbiuʒ. et cõponitur hʒ et hʒ intractabilis et hoc le. vnde intractabiliter

Tractatus. a tracto tas dr hic tractatus tus ſermo altera egens pſona. Tractatus autem ſpecialiter ad ſemetipſum. verbum autem ad omnes. vñ dicitur. verbum fecit ad populum

Tracto. A trabo bis traxi tractum tu. u. in. o. fit tracto tas. ũbum fre. qd videtur diſtare a ſignificacõne ſui pmitiui. ſʒ penitus non diſtat. Naʒ qui aliquid tractat quodammodo illud trahit. eſt enim tractare ſenteciam frequenter hac et illac trahere. et tractare eſt ad libitum trahere. Tracto componitur contracto as. qd et contrecto tas inuenitur. ſimul tractare. uel inter manus tractare. et palpare. Quod cõponitur ꝑcontrecto tas. i. ante contrectare. uł añ contrectionem delectare. Conſueta manibus palpare. Detracto as qd et detrecto as dicit̃. i. dedignari uł recuſare. negligere. contemnere. uł detrahere. Pertracto tas. pfecte tractare. Obtrecto as. detrahere. maledicere. Retracto as iteꝝ tractare tractata. quod et retrecto inuenitur Tracto et eius compoſita ſunt actiua. Et a trabo traxi tũ deriuatur. tractus ta tum Et hic tractus huius tractus Et tractim id eſt lente

Tradicio onis dr a trado dis. uel ab hʒ gtõ tradici addita o Auro. tamẽ q̃ nota loquens tradicioni brevi

Traditor traditoris In trado dis eſt

Trado a trans et do das componitur trado dis didi ditũ Et abiciunt̃ n s Et ẽ tradẽ pdere. dare. uł tranſferre vñ iſtuſ Qui tribuit tdit tdit iniquus ꝑdõ vnde hʒ traditor oris. i. pditor ut iudas et traditor. i. dator

Traduco a trans et duco cis cõponitur traduco cis Et abiciuntur n s vñ in ps debet dici Qui traduxit pplm ſuum p deſertuʒ Et in Math i c Ioſeph cũ eſſet iuſtus et nollet eam traducere. i. pducere ſm glo unam. Et grece hʒt ꝑpalare et redit in idem. qd eniʒ manifeſtatur q̃ de tenebris ad lumen tducitur Item traducere id eſt ultra ducere. Et pd du Et inde tductus ta tũ.

Traductio A traduco cis uel a gtõ traducti. addita o fit hec traductio onis. i. ultra ductio ꝑpalatio ſiue manifeſtatio. vñ ſap ij c factus ẽ nobiſ in traductionem cogitacõnũ noſtraꝝ Glo Cogitaciones noſtras traduxit in lucem. Item mors dicitur traductio qñ homines ab hac uita traducuntur. vnde ſapiencie xj. Qui cũ minuerentur in traductionem infanciuʒ occiſoꝝ. et cetera. vide in iiii parte in c de coloribus rethoricis.

Tradux. a tranſ et dux componitur hec tradux traducis. vel poteſt deriuari a traduco ducis Et eſt tradux ꝑpago qd pro originali peccato qd adam cõmiſit inuenit̃. q ab ipſo in poſteros fuit tranſlatum. ſicut de patribʒ filij ꝑpagantur. et corripit penultimam gtĩ. licet duco cis eam pd. vide de hʒ in dux ducis. pap uero ſic dicit. tradux ex altero ducta. ꝑpago radix uł origo ¶ Sed poteſt queri an anime rationales ſint ex traduce. i. ex ꝑpagacõne ducte. uł origine ex altero. Vtꝝ ſcilʒ anima filij ex anima patris originem habeat. Ad hoc intelligendum ſcias q ex traduce ſunt due ptes Ex ꝑpoſitio et traduce caſus ablatiui ¶ Item nota q traductio duo importat. originem et diuiſionem Non enim ignis generatus ab igne generante traduci ꝑprie dicit̃. ſimiliter nec lignũ diuiſum in ptes. dicitur q eius vna ps ab alia traducatur. vñ traductio ꝑpe dicit̃ in generacõne animaꝝ que eſt per deciſionem ſeminis. et ideo non poteſt dici traduci ab aliquo illud qd ab eo originem non habet nec diuiſionem recipit. diuiditur autem aliquid dupliciter. ſcilʒ p ſe. ut corpus. p accidens. ut forma corpalis materie impreſſa. Anima autem rationalis nec corpus eſt. nec uirtus corpalis. qd ipſa ſua opatio oſtendit. que ſine corpe eſt. Ideo traduci non poteſt p modũ diuiſionis. et in hoc conſiſtit racõ ariſtotilis in xvj li. de animalibus. uult eniʒ q quoꝝ principioꝝ opacões ſunt ſine corpe. illa principia non traducantur per ſemen. Similiter eciam patet q nullo alio mõ originẽʒ poteſt habere anima filij ex anima patris. aut enim hoc eſſet q intellectus filij ab intellectu patris oriretur mediante ũtute generatiua et formatiua. aut immediate. pmum eſt impoſſibile. q effectus non poteſt eſſe materialior ſua cauſa. vnd cũ ũtus generatiua ſit potencia materialis nõ pt eius actio ad formam immaterialem terminari. Secũdum eciam eſſe non poteſt ut alibi pbatum eſt. vnde relinquitur q pñcipium originis anime racionalis ſit aliquod pñcipium ſepatũ. Et hoc quidem conceditur. et a philoſophis et a theologis. vnde dicit ariſtotiles in xiij de animalibus q intellectuſ ab extrinſeco eſt. et in ultimo celo. dici

tur. donec ſpiritus reuertatur ad dn̄m qui dedit il
lū. vid in anima. et in ex traduce. et in origine dus
Tragedia. oda qd eſt cantus ul' laus componi
tur cū tragos qd eſt hircus. Et dicitur hec trage
dia e. i. hircina laus ul' hircinus cantus. i. fetidus
Eſt enim de crudeliſſimis rebus ſicut qui patrem
ul' matrem interficit ul' comedit filiū ul' econuerſo
ul' huiuſmodi. vnde et tragedo dabatur hircus ſci
licet animal fetidum. Non quod non haberet aliud
dignū premiū. ſed ad fetorem materie deſignand
et inde tragedus da dū. et hic tragedus di. penl'
prod. tragedie ſcriptor. et hinc tragedicus ca cū. Itē
a tragedia tragicus ca. et differunt tragedia et co
media. quia comedia priuatorum hominū continet fac
ta. Tragedia regum et magnatū. Item comedia hu
mili ſtilo deſcribitur tragedia alto. Item comedia
a triſtibus incipit. ſed cū letis deſinit. Tragedia econ
trario. vnde in ſalutacōne ſolemus mittere et ap
tare tragicū principiū et comicū finem. et prod penl'
tragedia. vide in comedia. pr tamen eſſe breuiſ m
Tragelaphus. tragos ... uſu. vide in facio facis
qd eſt hircus componit cū lophos qd eſt ceruus
qui licet eiuſdem ſpeciei ſit cū ceruo. uilloſos tū
habet armos. ut hirci et menta barbata. et dicit
tragelaphus phi. penultima correpta. i. hircoceruus
Tragicus ca cū penl' cor di a tragedia. et eſt tragi
cus idem qd tragedus. ul' ad tragediam ptinens
Tragopa pe. eſt auis maior aquila
Tragos grece latine dicitur hircus.
Tragula. a traho his di h tragula le. genus tele
Tragum. a traho is dicit hoc tragum gi. genus
retis piſcatorij. qd aliter iiticulum. a iitendo dicit
Traha he. genus eſt uehiculi. a trahendo quia ro
tas non habet. vnde a traho is di. palip primo li.
c xx. fecit ſuper eos tribulas et trahas.
Traho his. xi ctum. a quo componit abſtraho
his here. in aliam ptem trahere. lacerare. abſcon
dere. Attraho his. ad ſe trahere. Abbreuiare. Con
traho his. colligere. conſtringē. abbreuiare. decur
tare. Diſtraho his. i. in diuiſas ptes trahere. diuide
dilaniare. ul' a ſe remouere. vendere. ul' donare. De
traho his. poſt dorſum alicui trahē. ul' maledicere
Item detrahē eſt expoliare auferre. Extraho. pro
traho. ptraho. retraho. ſubtraho. Et eſt ſubtrahe
re maledicē. ul' ſubtus ul' latenter ul' parum ul' poſt
trahē. diminuere. auferre. et ab hijs omnibus deſ
cendunt frequentatiua. Traho et eius compoſita
ſunt actiua. et faciūt pteritū in xi. et ſup in ctum
ut traho traxi tractū. et uebo uexi uectū ſm po.
Traijco. a trans et iacō cis componitur traijcō
cis traiecī traiectū. traijcere. Et ſcribitur p duo ij
quia. a. que eſt in iacō mutatur in. i. et abicitur de
trans. ns. et eſt traijcē. ultra iacere ul' pforare ul'
tranſigere. vnde traiectus ta tū. traiecto te ti. et in
addita. o. fit h traiectio onis. i. ultra iactio. et po
nitur p inuū tranſportacōne. eccl' xxxvij. Cū ne
gociatore de tranſiectione cū emptore de uendicō
Trama. a traho is di h trama me ... ne tracta
est p telam trahatur. Eſt enim filū inter ſtamen
diſcurrens. Trama eciam dicit inſtrumentū qd i
Tramaricia ce. A tra ... textricum qd inequale eſt
...o his di. Et eſt quedam arbuſtula. quia trahat er
rorem. Nam in quibuſdam locis ea terre diſtinguunt
Trames. a traho his di h trames mitis. via p
... et tranſuerſa p agru. et dicit a traho. quia traha
... publica uia. vl' dicit a tranſmitto tis. quia tranſ
mittat uſque ad aliam ptem agri. vl' di a tranſiter
do. quia p tranſuerſum ducat. et corripit penl' genitī
Tramis. a traho his dicit hec tramis huius tra
mis. extrema pars ueſtimenti
Tramoſericus. a trama et ſericum componitur
tramoſericus ca cū penul' cor. i. habens tramam
ſericam. vnde hec tramoſerica ce. quedam ueſtis
lineo ſtamine. ſed trama ſerica
Trano. a trans et no nas. componit trano nas
uerbum neutu. i. ultra no ul' nato. ultra tranſeo. ſed
Tranſquillus la lū. i. ... pprie de mari dicitur
quietum lucidum. purum. et dicit tranſquillum.
quaſi tranſiens quiete. et ptinet pprie ad mare ſicut
ſerenū ad celum. ſicut dixi in ſereno nas. et a gtō
tranſquilli addita tas di hec tranſquillitas tatis.
et ſcribitur p geminū ll. Et habet penl' prod tranſ
quillus. Ouid epy. Nec niſi tranſquillo brachia cre
Trans ſicut dicit ps in tractatu pro ... de mari
tionū qn componit cū dicōne incipiente a. d. ul'
n. ul'. i. abijcitur. ns. ut traduco. trado. trano. tra
ijco. In alijs autem compoſicōnibus remanet inte
gra. vnde uſus Si componatur trans littera nul
la mouet Trano traijcio trado traduco remotis
Tranſactio. onis In tranſigo eſt
Tranſalpinus A trans et alpinus. componitur
tranſalpinus na num. i. ultra alpes exns. Et inde
tranſalpinor naris. i. ult' alpes ire Et prod pi.
Tranſcendo a trans et ſcando is cōponit tranſcendo
dis di ſum Et abijcitur s Et ſic ſcribitur p unū s
quia nec ante conſonantē. nec poſt conſonantem pt
fieri geminacō conſonantis ut aſto aſcendo tranſ
cendo Niſi altera earum fuerit liquida. Vt ſupplico.
ſuppremo Et eſt tranſcendere ultra ſcandere
Tranſeo a trans et eo componit tranſeo is iui
itū ire Et eſt s de pma ſilbā. quia ppō debet ſillabi
cari p ſe Et facit futurum indicatiui in o. ut tranſi
bo Et inuenitur in am ut tranſeam
Transfero a trans et fero componitur transfero
fers tuli latū ferre. i. ultra ferre. uel de uno loco
ad aliū ferre. vnde tranſlatus ta tū. i. traductus ſi
ue ultra ductus. tranſportatus. et h tranſlator to
ris. et dicūtur tranſlatores. q de vna lingua uba
transferūt in aliam. et fuerunt plures interpretes
ſiue tranſlatores. vide in interpres
Transfiguro ras prod gu. vide in figura
Transfreto. a trans et fretū componitur tranſ
freto tas taui tare. i. ultra fretū ire. mare tranſire
et corripit fre. et ſcribitur p vnū. f. quia. s. non mu
Transfuga. a transfugio gis deriua ... tatur ibi
fur h et h transfuga ge. qui d uno exercitu fugit
ad aliū. et corripit fu. vnde transfugere ſiue nom
Tranſgredior. a trans ... ſiue uerbum corripit fu.
et gradior componit tranſgredior tranſgrederis.
tranſgreſſus ſum tranſgredi. i. ultra gdi preuari
cari. uerbum deponentale
Tranſgulo las. in gulo las eſt
Tranſigo. a trans et ago componitur tranſigo
gis gi actum traſigere. i. ultra agere. ul' litem deci
dere. quaſi actionem tranſire ¶ Item tranſigere. i.
componere. vnde et tranſigens pricipiū qd capit
omnes ſui uerbi ſignificationes. et h tranſactio que
ſic in iure diffinitur. Tranſactio eſt de re dubia et
lite incerta. nondum finita. non gratuita pactio.
¶ Nam ut dicitur codice de tranſactionibus. Lege
tranſactio. Tranſactio nullo dato uel retento ſeu
pmiſſo minime procedit. et dicit tranſactio quaſi

actionis tranſitio eo q̄ tranſigit tranſit et recedit ab actione. et ſic facta compoſitione ceſſat ſtrepi tus litis. et corripit penultimam tranſigo

¶ Tranſicō. a tranſeo is. uł a ġtō tranſiti te ti. ad dit. o. fit h̄ tranſitio onis. i. ultra itio. Itē̃ tran itio eſt quidam color rethoricus. de quo dixi in iiij parte in c de coloribus rethoricis

¶ Tranſitus a tranſeo tranſis h̄ tranſitus tus. et tranſitus ta tū. penuł cor ꝫ ſicut itum et tranſitū ſupina cor. ꝫ. deut' iiij c. Tranſito iordane. Itē̃ act'

¶ Tranſlacō. a transfe ꝫ/ xix. Tranſita macedonia ro. uł a genitō tranſlati addita. o. fit h̄ tranſlatio lationis. ultra latio tranſportatio. Item tranſlatio expoſicō ſententie p aliam linguaꝫ. An tranſlatio ſemp faciat deriuacōnem. ut a theos deus. dixi in iij parte in c de ſpeciebus nominū q̄ſi in pricipio

¶ Tranſlator toris in tranſfero eſt

¶ Tranſmeo as exponitur in meo meas.

¶ Tranſmigro. ex trans et migro cōponit' tranſ migro gras graui grare. i. ultra migrare. tranſire pe. Tranſmigra in monteꝫ ſicut paſſer. et corripit pmam migro naturaliter. unde tranſmigro gras penł grauat. licet in aliquibus eccleſijs acuatur. vnd zozimas. de maria egipciaca. heu quid temp tlui quo qualis et unde migraui. in uerſu tamen migro habet primam communem

¶ Tranſtru. a tranſuerto tis dr̄ h̄ tranſtrū tri. et di cuntur tranſtra tabule. ubi ſedent remiges. q̄ in tranſuerſo nauis ſunt poſite. Ezech xxvij. Tranſ tra tua fecerunt tibi ex indico ebore

¶ Tranſuado. a trans et uado as componit' tranſ uado das daui. tranſuadare. i. ultra uadare. tranſ uadum ire. uł tranſ uadum ducere. et corripit ua

¶ Trapeta. A tero ris dr̄ h̄ trapeta te. et h̄ trape tū ti. i. mola oliuaria. ſcilicet ubi oliue terūtur uł incus numulariorū. uł uas in quo herbe teruntur Et dr̄ trapeta quaſi terepeta. q̄ aſſidue petit' ut teratur. et inde h̄ trapezia zie. menſa numulariorū vnde h̄ trapezeta te in eodem ſenſu. nūmularius. uł menſarius q̄ pecuniam ſupra menſam dinume rat. ġ in omelia ephie. Trapezetas multarū gen

¶ Trapezeta te. et trapezi ꝫ/ tiū. puincie ignorant ta etiam inuenit'. vide in trapeta. et pducit penł

¶ Trax tracis cōmunis ge. dr̄ a trux. et dicuntur traces a moribus quaſi truces. Crudeliſſimi enim fuerūt. vł traces dicti ſunt quaſi tiraces a filio ia phet qui dictus eſt tiras. a quo orti ſunt et nomi nati. unde h̄ tracia. et hinc modo h̄ et h̄ trax cis. et h̄ et h̄ tracenſ et h̄ ſe. et tracius cia ciū. p quo ſepius inuenitur treicius treicia treicium

¶ Tredecim omnis ge numeri pluralis indeclinabi lis. Et componitur a tres et decem

¶ Tredenus. a tredecim dicitur tredenus na nū. et tredenarius ria riū. et h̄ tredenarius rij. et tredeci mus ma mū. et tredecies aduibium. et pducit de.

¶ Tremiſſis ſis mas ge. eſt tercia ps ſolidi. Et dr̄ tremiſſis. q̄ ter miſſus ſolidū facit. vł eſt nomen uncie certi ponderis et quantitatis

¶ Tremo mis mui mitū mere. unde tremebūdus da dū tremendus. ſimilis trementi. et hic tremor moris. vnd tremoroſus ſa ſum. Et compatur. Tre mo componitur cū facio. et dr̄ tremefacio cis. et cū fio. et dr̄ t'mefio iſ Itē̃ a t'mo cōponit' contremo is. extremo miſ Intremo mis. Et hinc incho con tremiſco. extremiſco. Intremiſco. Item a tremo is addita co. fit tremiſco ſcis incho. frequent' treme

daniel vj c. Tremiſcant et paueant deum daniel. Tremo et eius compoſita neutra ſunt. et faciūt p teritū in mui et ſup in itū. et corripiūt hanc ſilla bam tre. vn̄ in aurora dicit'. Signa x pharao. tre muit ſicut mare fluctus. Et eſt tercie coniug tre mo. unde cor penł infinitiui. unde in ps debet cor ripi me. Qui tangit terram et facit eam tremere. Itē̃ ps lxvj. Qui tremitis ad uibum eius penł cor repta. Item ſupinum corripit mi tremitum.

¶ Tremulentus a ū. tremore plenus. et cōparatur tremulentior ſimus. et componitur a tremore et

¶ Tremulus. a tremo ꝫ/ lentus quod eſt plenus. mis dr̄ tremulus la lū. unde tremulo las. i. treme uel trepidare. Et corripit mu.

¶ Trena. a teneo nes dr̄ h̄ trena ne. lamentacō. ſi cut enim hymnus eſt canticū leticie et laudis. Ita trena eſt canticū lamenti et funeris. unde trenus. na nū. lamentabilis. et trenoſus ſa ſum. lamento ſus. et compatur utrūq̄. Et trenicus trenica treni cū luctuoſus. Itē̃ hij treni norū dr̄ ut treni. ieremie

¶ Trenarius. a trena dr̄ h̄ tre ꝫ/. i. lamentacōnes narius rij. et in plurali h̄ trenara rorū. mons ſiue uallis ubi deſcenſus eſt ad inferos. et ſepe ponit' p ipſo deſcenſu ad inferos. et p inferno ubi non eſt niſi fletus et lamentacō. vnd trenarius ria riū Et ſcias q̄ quidam dicūt p eodem monte. h̄ tre narius. ſed male. et corripit na.

¶ Trepido das daui dare. i. formidare. ps ha. Illic trepidauerūt timore. vn̄ trepidus da dū. timidus et compatur. Trepido das cū ſuis compoſitis ſi q̄ habet neutru eſt. et corripit pi.

¶ Treſſis. as aſſis p obulo componit' cū tres. Et dicit' treſſis huius treſſis. i. tres obuli. ul preciū trium obulorū uel trium aſſium appreciatus

¶ Treuga ge. ſcripcō regalis. uł ſecuritas. vn̄ treu go gas. ſecurare. pacificare. treugam face. et hinc h̄ treugarius rij. qui treugaſ facit inter aliquos. et treuganus ria rium. ad treugam pertinens

¶ Triambos. i. triumphus uel iudicium triplex.

¶ Triangulus a tris qd̄ eſt tria. et angulus compo nitur triangulus la lū. i. tres angulos habens. vn̄ triangulatus ta tū. et ſubſtantiue dicit' h̄ triangu

¶ Trianus. A tris dicit' ꝫ/ lus p tali figura. trianus na nū. ſup tres conſtitutus. uł qui tercio loco conſtituit' in exercitu. Idem et petitor ſignorū

¶ Trias adis fe ge. i. tria. a tris dicitur

¶ Tribrachus ē quid pes conſtans ex trib; breuib; Et componit' a tris qd̄ eſt tres et bracos qd̄ ē bre quaſi conſtans ex tribus ſillabis breuibus. ut dn̄s Vnde uſus Pes tribrachus breuibus poſtulat ire trib;

¶ Tribulis A tribu dr̄ h̄ et h̄ tribulis et h̄ le. de e adem tribu Et pd̄ bu Vnde Orac in epl'is. Vt cū pilleolo ſoleas cōuiua tribuł. Et inde cōponitur contribuł le Sꝫ tribulo las corripit bu vn̄ quidā Non homines tribules quos tu ſcis eſſe tribules

¶ Tribulum A tero ris dr̄ h̄ tribulum li. qd̄ et h̄ tribula le inuenitur Inſtrumentuꝫ quo fruges te runt. Vnde palip pmo li c xx. fecit ſup eos tribu las et trabas. et h̄ tribulus li genus ſpinarū. geneſ iij. Spinas et tribulos germinabit tibi. et dicit' tri bulus quaſi tangentes tribulas. et eſt ethi. Et dr̄ a tero ris. et a tribulus dicit' tribulo las. tribulati onem inferre uł pati. et tribulor laris in deponen ti gener in eodem ſenſu. unde h̄ tribulacō pſecutio aduerſitas. vide in tribulis

¶ Tribunal. a tribunus dicit' h̄ et h̄ tribunalis et

ꝭ le. et ꝭ tribunal ul' tribunale lis. ſedes tribuni. uel locus in alto conſtitutus unde uniuſi audire pñt Et dr ſic a tribuo is. ꝗ inde a ſacerdote pcep ta uiuēdi tribuunt᷑. ul' a tribus dr tribunal ꝗ tri bus ad illam ſedem conuocent᷑ Et ꝓd pnl' tā nñ

Tribunus a tribuo is dr tribunuſ) ꝗ genitiui ni. qui militibus uel plebi iura uel opem tribuat unde tribunicius cia cium Et ꝭ et ꝭ tribunalis et ꝭ le Et ꝭ tribunatus tus. dignitas tribuni Item a tribuo ꝭ tributū ti. uel dr tributū uel tribunuſ a tribus. ꝗ p ſingulas tribus tributū exigebatur Sic nunc p ſingula territoria Et cui pſoluebatur tribunus dicebatur. unde qui legit tributū tribu nus etiam dicit᷑ ſm hug. ꝭ in grecismo dicit᷑. At qui xxx ſub ſe tenet ille tribunus erit. Quiſq; tri buta legit ille tribunus erit. In pmo autē mach c iij. q. dr. Et poſt ꝭ conſtituit iudas duces popu li. tribunos. et centuriones. et pentachontarchos. et decuriones. Vbi dicit gloſa. tribunos appellant il los. qui mille militibus pẽrant. quos greci chiliar chas uocant. centuriones qui centū. penthacontar chos qui quinqginta. decuriones qui decē. unde ū ſus. Mille tribunus habet grece chiliarcha uocat᷑. Centurio centū bis quinq; decurio ducit. At quin quaginta penthacontarchus habebit. Et compo nitur tribunus cū gtō plebis. et dicit᷑ ꝭ tribunuſ plebis huius tribuniplebis Et ſcias ꝗ aliud eſt tribunuſplebis in compoſicōne. et aliud extra cō poſicōnem. ꝗ extra cōpoſicōnem poteſt uenire ꝓ tribuno cuiuſcūq; plebis. ꝭ in cōpoſicōne uenit ꝓ illo ſolo qui habebat tributum in plebe romana

Tribus. a tres dr ꝭ tribus huius tribus hui. Et deſinit ablatiuus pluralis et dtūs in ubus. ut tri bubus. Sed ablatiuꝰ huius nominis tres facit in ibus tribus. et dr tribus ꝓgenies a tris. ꝗ in pñ cipio romani triſarie fuerunt a romulo diſpertiti. in ſenatores milites et plebeios. ſic dixi in populuſ

Tributarius in tributum eſt

Tributum. a tribu dr tributim aduūbiū penl' ꝓd . i. p ſingulas tribus. et de tribu in tribū. unđ ora cius in ſermonibus. Primores populi arripiūt po

Tributū. a tribuo is dr ꝭ) pulum ꝗ tributum tributū ti. ul' dicit᷑ a tribu ſm yſid. eo ꝗ antea p ſingulas tribus exigebatur. ſicut nūc per ſingula territoria. ſic autem in tres partes diuiſum fuiſſe populū romanū conſtat. ut qui pẽrant in ſingul' ptibus tribuni dicerentur. unđ et ſumptus quos dabant populi tributa nominauerūt. de ꝭ etiam dixi in tribunus. ſm hug. qui qſi idem dicit. Que autem ſit differentia inter tributū et uectigal dice tur in uectigal. Item a tributum dicit᷑ tributarius ria rium. qui ſoluit ul' debet tributum.

Trica. a tero is dr ꝭ trica ce. i. deceptio. et trica . i. meretrix. et trica. i. impedimentum. et trica. i. mora. et trica. i. radix. et trica dicitur capilloꝝ ui

Triceps pitis. habens tria capita.) de in trico.

Triceſimus a ū. in triginta eſt), uide in caput

Trichoꝝ. tris componit᷑ cū choꝝus. et dicit᷑ hoc trichoꝝ ri. ul' ꝭ trichoꝛiū rij. i. locus iuxta ignem cauſa prandij habens cameras tres. uel tres abſi

Tricies aduūbiū numeri) das. et corripit cho. . i. triginta uicibus. a triginta dicitur.

Tricliniū clinio grece latine dr lectus. et ūtitur in latinū. Et dr ꝭ clinus ni. i. lectus et componit᷑ cū tris. et dicit᷑ ꝭ tricliniū nij. i. domus trina ſeſſio ne cōuiuancīū ordinata. Solebant enim antiq; in clinis ſedere et comedere. et tres lectos uel tres or dines lectoꝝ diſponē In uno quo comedebant do minus et domina. In ſecūdo familia. In tercō hoſ pites. et talis domus dicebatur tricliniū. Et inde

Trico. a trica capil) componitur archtriclinus loꝛ dr trico cas caui care. i. decipere. ul' impedire. uel demorari. unde qdam ad beatam mariam di centem quō fiet iſtud qm̄ uiꝝ non cognoſco inqt Quid uitam tricas in mūdo. Item tricare. tricas ca pilloꝝ facere. et eſt ūbum pertinens ad mulieres que tricant crines ſuos quos in tres ptes diuiſos ſubtiliter complicant et inuoluunt. et huiuſmodi inuolucio trica dicit᷑. quaſi tria capiens. i. tres p tes criniū. et inde dr trico cas. unde eccl. xxxij. Et hoza ſurgendi non te trices. i. non ſis piger ul' nō facias moram in componendo capillos ſicut muli eres faciūt. ul' non ſis mollis et effeminatus qñ debes ſtrenue opari. Alia littera inuenit᷑ in bibli is correctis. hoza ſurgendi non te triſtes. unde di cit glo. rabani. admonet ne ſimus triſtes ul' tardi in diſciplina et meditacōne ſapiencie. p hoc ꝗ di cit ne ſimus triſtes. exponit qđ dicit nō te triſtes p hoc ūo ꝗ addit ul' tardi uidetur innuē ꝗ alia littera ibi inueniatur. non te trices. Quidam uero dicūt ꝗ tetrices eſt ibi una dcō. ſicut dixi in tetri cus. Trico componit᷑ contrico cas. diſtrico cas. i. diſſoluē. expedire. Extrico cas. expedire. exſoluē. apire. Intrico cas. impedire. uel inuolure. uel im morari. Retrico cas. iteꝝ tricari ul' tricam ſoluē. Trico et eius compoſita ſunt actiua. et ꝓducūt tri In grecismo autē ponūtur iſti ūſus. Impedit in tricat necnon inuoluere ſignat. Extricat ꝗ ſapit. expedit aut aperit. Et in thobia dicit᷑. Si quera tur honor onus intricetur honoꝝ

Tricolor loris in color uide

Tricolos uel tricolon in colon exponitur.

Tricuſpis. cuſpis componit᷑ cū tris. et dicit᷑ ꝭ et ꝭ tricuſpis pidis. ut tricuſpis lancea q̄ habet tres lanceas. Et ſcias ꝗ nullū nomen deſinens in is poteſt eſſe omniſ ge. in nto caſu. unđ tricuſpis eſt cōmune duū generꝝ tantū. ſed obijcit᷑ contra ꝭ ꝗ inueniūtur cū neutro genē. unde ouid. Poſito ꝗ tricuſpide telo mulcet aquas. Ad hoc reſpondꝫ pnſtianus ꝗ per figuram recipit neutrum

Tridens. a tris et dens componitur ꝭ tridens tis qđ aliter dr fuſcina et creagra. quaſi tres habens dentes. unde furca cū tribus dentibus ul' aliquid

Tridental. a tris et) ſimile poteſt dici tridens. dens componit᷑ ꝭ tridental lis quoddam uas qſi tres pinnas. ſicut tres dentes habentes

Tridie aduerbium. a triduum dicitur

Triduū. a tris et dies componit᷑ hoc triduū dui . i. ſpacium trium dieꝝ. unde triduanus na nū.

Triennis. a tris et annus componit᷑ ꝭ et ꝭ tri ennis et hoc ne. triū annoꝝ. unde ꝭ trienniū nij. ſpaciū triū annoꝝ. unđ in ſecūdo li. mach c iiij. Et poſt triennij tempus miſit iaſon menelaum

Triens. a tres ul' tris dicit᷑ hic triens tis. tercia ps aſſis ul' denarij ul' alicuius rei ul' uas. ꝭ ꝓ ua ſe uidetur componi a tris et dens. Inde triens. i. uas tres pinnas quaſi tres dentes habens. Par ſius calidum trientem excutit e manibus

Trieris. a tres ul' tris dr ꝭ trieris huius trieri. magna nauis a tribus ſeſſionibus. quaſi tres ha bens ordines remoꝝ quas greci durcones uocant y L. xxxiij. Neq; trieris magna tranſgredietur eū

Item danielis xi c. Et uenient super eũ trieres. et romani. et corripit. e. vnð quidaȝ. Triplex remoȝ
Trifaux. faux cõ) trieres mouet et iuuat ordo ponitur cũ tris. et dr̃ h et h trifaux cis. et h et h trifaucis et h ce. i. habens tres fauces et tria ora ut cerberus ianitor inferni. vnde uigil. Cerberus h ingens latratu regna trifauci personat.
Trifidus fida fidum in fidus vide.
Trifolium lij componit a tris et folium. herba quam greci uocant trifolon. q sit trinis folijs p singulas aduocationes siue nationes
Triformis tris componitur cũ forma. Et dr̃ h et h triformis et h me. i. trium formarũ. vide in
Trifurcifer ra rũ penl correpta) multiformis. i. carius qui habet tres furcas ul instrumentũ trifurcatum ad onus gerendum. Et componitur
Triga. a tris et iugum com) a tria et furcifer ponitur h triga ge. i. currus plutonis. q rapit homines de tribus etatibus. vide in biga.
Trigamus. A tris et gamos componitur trigamus ma mũ. qui ul que tribus nupsit. vnde hec trigamia mie. i. tres nuptie. ul ꝓpetas qua aliqs
Trigenarius a ũ in triginta est) dr̃ trigamus.
Trigesimus in triginta vide
Trigies aduerbium numeri. i. triginta uicibus.
Triginta. tris componitur) a triginta dicitur. cũ gentos qð est decem. et dr̃ triginta quasi ter decem. vñ trigies. i. tricies adũbiũ. i. triginta uicibȝ et tricenus na nũ. et trigenus na nũ. vnð tricenarius ria riũ. et trigenarius ria riũ. et tricesimus a um. et trigesimus ma mũ. vnde h et h tricesimal
Trigonũ. triangulũ) et h le. et trigesimalis le qð in tres ducit angulos. ul ter tres. ul ter q̃tuor ul ter quinq̃ginta. et cetera ẜm pap. et corripit penultimam. et gg̃ dicit in quadam omelia pascali Ducamus p trigonũ decem et septem decem scilȝ precepta et septem spiritus sancti dona ueniũt ad q̃nquaginta vnũ. Ducamus p trigonũ quinq̃ginta et vnũ. et fiunt centũ quinq̃ginta tres. q ergo omnis nostra operatio in fide trinitatis exhibita ad iubileũ. i. requieȝ tenderat. decem et septem ter ducimus ut ad quinq̃ginta et vnum uenire debeamus. et ũa nostra requies tunc est cũ ipsam iam claritatem trinitatis agnoscimus quaȝ in unitate deitatis esse certũ tenemus quinq̃ginta et unũ ter ducimus electoȝ summam in supna patria. q. c. L. et trium piscium numeȝ tenemus
Trilibris. a tris et liber componitur h et h trilibris. i. triuȝ libraȝ pondus ul mensura. et ꝓducit
Trilinguis. a tris et lingua com) li sicut libra ponitur. vide in bilinguis
Trilix licis exponitur in bilex
Trimatus. a trimus dr̃ hic trimatus tus penl ꝓducta spacium trium annorum
Trimegistus. megistus. i. maximus componit cũ tris. et dicit h trimegistus ti. i. ter maximus. qui habet tres scilicet potestates. vel qui ter est in potestate eleuatus. vnde mercurius. ob uirtutem et multaȝ artiũ scienciam trimegistus. i. ter max
Trimensis. a tris et m̃) imus nominatus est. lis componit h et h trimensis et h se. i. triũ mensium. qð aliter trimestris ẜre dr̃. Vnde trimense. dr̃ qddam genus ordei. q satuȝ post tres menses colligitur. Nam ubi ꝓpter aquaȝ ul aliam causaȝ matura sacõ omissa est. psidium ad h petitur. q cũ necessitas cogit uerno tempe seminatur et celeriter colligitur. q post tres menses
Trimulus in trimus vide. et corripit mu
Trimus. tris componitur cũ annus. et dicit trimus ma mũ. quasi triannus. i. trium annoȝ. gen̄ xv. Sume inquit michi uaccam triennem et capraȝ trimam. vñ ẜm huḡ trimulus la lum. vide eciam
Trinacria crie componitur cũ a) in trimulus crios qð est mons et dr̃ h trinacriã. i. sicilia a tribȝ montibus scilȝ panthino lilibeo et peloro. eadem dicit et triquatra. quasi triquadra. i. in tres q̃dras diuisa ꝓpter tres predictos montes. trinacria ergo est grecũ. ẜ triquatra latinũ et equipollent. Orac in sermonibus. Quid militibus ꝓmissa triquatra ꝓdia cesar. et inde trinacrius a ũ. et trinacrius na nũ. et triquatrius a ũ. et triquatrinus na nũ. i. sici
Trinepos in nepos est) liensis
Trinoctiũ tij. spaciũ triũ noctium. et componit
Trinodis. Nodus) a tris et nox siue noctium componit cũ tris. et dicit h et h trinodis et h de. i. triũ nodoȝ. i. tres habens nodos. vnde h trinodium dij. et ꝓd no. ouid epy. Ossa mei fratris p
Trinus. a tres dicit tri) fracta claua trinodinus na nũ. ul componitur. a tres ul tris et unus quasi triunus. vnde h trinitas quasi ter unitas. q sit vnum totũ in tribus psonis. et ternarius a ũ. vide in persona et in vnus.
Trio onis. i. bos quasi terio. vide in septemtrio
Triptior tiris et triptio tis ꝓ eodeȝ. vid in ptior
Triphon phonis ꝓpriũ nomen viri. de quo habetur in pmo libro macħ c xv. Et ꝓducit penul genitiui in aurora. vnde ibi dr̃ contra triphonem tũc rex demetrius ibat. Item idem. Anthiochũ triphon h tempore pdere captat. qð multi dicũt. et tũc dic q ultima nũ trifon acuit. ut salomon. A lij dicũt q penl genitiui corripiatur et ultima nũ grauatur. ut triphon phonis. sicut canon nonis. et simon monis. ul potest declinari sine. n. hic tripho. et tũc gtũs ꝓducit penl triphonis. sicut symo onis. ẜmo onis. vide a simili in orion
Triphonicus. uentus dr̃ euro aquilo. vnde dicitur in actibus c xxvij. Ventus triphonicus qui uocatur euro aquilo. et corripit penultimam
Triplex. A triplo plas dicit h et h triplex cis. et hinc tripliciter adũbium. et h triplicitas tatis.
Triplus. a tria et plica compo) et corripit pli. nitur triplus la lũ. vnde triplo las. triplum facere
Tripolis. a tris et polis ciuitas vide in plica componitur h tripolis. huius tripolis. quedam regio dicta a tribus ciuitatibȝ. q tres ciuitates sub se habeat. et corripit po. vnde tripolitanus na nũ Et h tripolitanus ni. scilȝ dñs uel episcopus illius ciuitatis uel prouincie siue regionis.
Tripolitanus in tripolis est
Tripos. pos componitur cũ tris. et dr̃ h tripos podis. i. mensa ul scamnũ. ul aliud instrumentũ tres habens pedes. si enim quatuor habeat pedes improprie dr̃ tripos. Itẽ ẜ remig tripos est quedam species lauri. sic dicta q trifida habeat folia. vel q tribus radicibus adheat terre. et est consecrata apollini deo diuinacõnis. q supposita capitibȝ dormiendum ũa facit somnia apparere. vnde et sepe ponitur ꝓ ymagine apollinis. vnde ps in pmo libro. et epigrãmata que egomet legi in tripode uetustissimo appollinis. ẜ cũ sit nomen arboris uidetur q debeat esse fe ge. sed h est mas. et cor po.
Triptotus ta tum. nomen habens tres casus. a

tris et protos caſus. ut iheſus iheſu iheſu. et cor

Tripudium. podiũ componitur cũ tripit pro. terra. et dr h tripudiũ dij. i. plauſus. maxime ille qui ſolet fieri in triumpho percutiendo terram pe dibus. vnde et p triumpho qñqz dicit. et dicitur tripudiũ quaſi terre podiũ. i. plauſuſ ul' repcuſſio terre. vl' tripudium componitur a terra et pos pe dis. ſcilicet plauſus et exultatio facta percutiendo terram pedibus. ſed ponit ſimpliciter p leticia et exultatione gaudio uel uictoria. et inde tripudio dias. i. tripudio letari. exultare. gaudere. uel uic

Triquatra tre In trinatria uid Vroziam habe

Triremis. a tris et remus componitur hec trire mis mis. i. nauis que tres habet remoꝝ ordines. et pducit penl'. vnde orat in prima epy. Nauſeat ut locuplex quam ducit pma triremis. Item ad iectiue inuenitur h et h triremis et h me. Mach ij li c iiij. Date ſunt in fabricam nauiũ triremiũ.

Tris grece latine dicit tria. facit eciaz acc̃us de tres hos et has tres uel tris et hec tria

Triſtegum gi. dr locus certaminis. tricameratus vnd in edificacone arche ubi nos dicimus cenacu la et triſtega facies in ea. habet alia tranſlatio bi camerata et tricamerata. Habuit eniz v cameras quas auguſtinus. eciam pter ſentinaz dicit ibi fu iſſe. et ut dicit in hyſtorijs. triſtega. i. diſtinctio nes dicta a tria. Hug uo dicit qp tris componit cũ tego. et dr h triſtegum gi. locus tricameratus ſic dictus a tribus tecturis. Sed lxx. triſtega tripli ces porticus tranſtulerũt. vnde dñs in geñ. facies in ea cenacula et triſtega. Et debet corripi media in triſtega. qz tego pmam corripit ſm hug. Sed ad hoc pt dici qp triſtega tenet naturam huius p teriti texi qd pducit pmam. et ſic pnl' de triſtega pducit. et huiuſmodi opinionis fuit magiſter be ne. vnde ſic dicit. Quidam dicũt qp triſtega cor. e ante. g. qz componit a tego gis corripiente pmaz nos uo dicimus qp producit. e. añ. g. ſicut regula racone huius pteriti texi qd pmam naturalit pd Idem fit in h nomine regula qd pmam pducit. ſi cut hoc preteritum rexi. In doctrinali eciam dicitur E. g. corripimus. ſed abeſt triſtega cathegus. pap uo ſic dicit. Triſtega tricamerata a trino tegmine ul' tribus tectis. Alij dicũt qui linguam grecam a liqualiter nouerũt qp triſtega non eſt compoſitu aliquo pdictoꝝ modoꝝ h eſt dictio greca. vnd in actibus c xx. ubi dicit. Cecidit de medio cenaculo In greco habetur triſtegos. et componit a triſ ad uerbio et tegi qd eſt tectum. Tris autem cũ eſt no men apud grecos ſignificat tres et ſcribitur p oi diptongum grecam que ſonat. I. et cũ eſt aduerbi um ſignificat ter. et ſcribitur per iota. h eſt. I. lati nũ. et cor. In alia ſignificacone ſemp pducitur. ſte gi autem p. I. breuez ſcribitur tam in compoſito qp in ſimplici. vnde ſm hoc triſtega corripiet medi am et hoc uerius uidetur

Triſticia triſticie in triſtis eſt

Triſtis. a tero ris dicitur h et h triſtis et h te. quaſi tritus ſtans. et eſt ethi. et compatur triſti or ſimus. et a dto triſti addita cia fit hec triſticia cie. vnde patet qp deberet ſcribi p. t. et triſtor tans. i. dolore triſtem eſſe. Inuenit. eciam triſto tas in actiuo gene. i. triſtem facere. turbare. Et utrũqz cõ ponitur. contriſto tas. contriſtor taris. Triſtiſ com ponitur. ſubtriſtis te. aliquantulũ triſtis. ꝑtriſtis. i. ualde triſtis. triſtiſonus na nũ. et triſtificus ca

Triſto tas in triſtis e. Et Alcum. penl' correpta ſcias qp iuſtuſ non contriſtatur nec pturbatur ex aliquo quod ſibi eueniat. ſicut in ſapientia dixi

Trithoite dicti ſunt quidam heretici. qz ſic tres pſonas in trinitate ita tres aſſerunt deos eſſe. Et componitur a tris et theos deus

Triticeus cea ceum in triticum vide

Triticũ. A tritura re dr hoc triticũ ci. i. frumen tũ. qz puriſſimũ tondatur. uel a tero qz cũ molit granũ eius teritur. vnde triticeus cea ceũ. Vt iſte panis eſt triticeus. i. de tritico

Tritil'. a tero riſ dr h et h tritil' et h le. qd pt te ri uel abile eſt ad terendum. et corripit penl'

Tritio onis in tritus exponitur.

Trito. a tero is iui itũ itu. u. in. o. fit trito tas. uerbum frequentatiuũ. i. frequenter terẽ. et pducit pmam. vnde facetus. Quos uult ſors ditat quos non uult cum pede tritat

Triton interpretatur ſonans uel terens.

Tritura. a tero ris dicit h tritura re. meſſis ul' qd uulgo dicit batizone ul' tricio. vnd trituro as terere. trituram facere. de palea granũ conterendo eruere. paulus in prima epiſtola ad corint c ix. C. Et qui triturat in ſpe fructus percipiendi. Et pd penl' trituro ſicut tritura nomen. vnde in antidau diano dr. Delectam qp ſolo pedibz triturat equis

Tritus. a tero is iui. ui in tũ tritũ tritu. dicit tri tus ta tũ. i. comminutus fractus. et a gto triti ad dita. o. fit hec tritio. et ſcribitur per. t. ſolam

Triuia triuie. dyana a tres ul' tris et uia ꝑpter tres eius uias. i. poteſtates. eſt enim dyana in ſil uis. luna in celo. proſerpina in inferno.

Triuiũ. uia componit cũ tris bis quatuor. et dr h biuiũ. h triuiũ uij. h quadruuiũ uij. ſciliz locuſ ubi due ul' tres ul' quatuor uie conueniũt et ten dunt ad idem. vnde h et h biuialiſ et h le. et h et h triuial' et h le. et h et h quadruuialiſ et h le. qd pertinet ad biuiũ triuiũ quadruuiũ et biuiatim et triuiatiz. et quadruuiatim. i. p biuia triuia ul' qua druuia. Et ſciaſ qp grammatica. logica rethorica di cũtur triuium quadam ſimilitudine. quaſi triplex uia ad idem. i. ad eloquentiam. Ariſmetrica uero muſica et geometria aſtronomia. dicũtur quadru uiũ quaſi quatuor uie in idem quaſi ad ſapienti am tendentes. vnd et triuiales dicũtur qui docent ul' qui ſtudent in triuio ſicut quadruuiales qui in quadruuio.

Triumphus. tres ul' tris compo nitur cũ phonos ul' phone qd eſt ſonus. et dr h triũphus phi. uictoria uel triplex leticia. quaſi tri nus ſonus. i. triplex gaudiũ qd fiebat alicui pro ſubiugacõne ciuitatis ul' regionis. Nam reuertenti ſolebat totus populuſ exire obuiam uictori cum magna exultacõne et cũ magno gaudio. et h erat una leticia. Alia erat. qz omnes captiui ſequeban tur ul' precedebant currum eius ligatis manibz poſt terga. Tercia leticia erat. qz erat ipſe indutuſ tunica iouis. ſedebat in curru queꝫ trahebant quatuor al bi eq. vñ oui. Quatuor in niueiſ aureus ibis eqſ et cũ tanto honore ducebatur ad capitoliũ. hanc tamen moleſtiam habebat. qz ponebatur quidã ſuus una cũ eo in curru. et ſemper colaphizabat triũphantem ne ipſe nimis ſuperbiret. et cetera. Ideo ut daretur ſpes vnicuiqz ꝯtumcũqz uilis con dicõniſ eſſet pueniendi ad ſimile honore ſi ſua p bitas pmereretur. et dicebat ei ſemp gnotoſolitos. i. teipſum noſce. quaſi noli ſupbire de tanto ho

note. In illa die licebat cuilibet dicere in pſonam
triūphantis quidqd uellz. vn̄ ceſari triūphanti fer
tur quidam dixiſſe cū deberet induci in ciuitatez
Aperite portas regi caluo regine bitinie. Volens
ſignare ꝙ caluuſ erat et ꝙ ſuccuba extiterat regis
bitinie. vel triūphus dicit̄ a greco triambos .i. a
triplici exultacōne eiuſ cui triumphus dabatur. ſi
cut dictū ē. uł triambos dicit̄ triplex iudiciū. inꝰ
triūphus quaſi a triplici iudicio. fiebat enim in ex
hibicōne triūphi triplex iudiciū. pus eniz cōnſule
batur exercitus. ſecundo ſenatus. tercio populus.
Et ſi aſſentirent habitū erat iudicium triplex. vn̄
triumpho phas. triumphū habere. exultare. vin
cere. vnde h̄ et h̄ triūphal̄ et h̄ le. Et nota ꝙ ꝓp̄e
triūphus dicit̄ plena et pfecta uictoria. qn̄ ſcilicet
quis pfecte hoſtes ſupat ſicut tropheū qn̄ ſoluz
Troas. A troia deriuatur h̄ troas ꝯ eos ſugat
troadis, femina de troia. et corripit penł genitiui.
Trodea. a trochos dr̄ h̄ trodea dee. i. torcular.
uł rota, modica ſup puteū. uel illud qd̄ ſupponit̄
malo nauis. q̄ h̄z rotulas p quas funes trahūtur
Trocheus. a trocos dr̄ trocheus chei. q̄ cito qſi
rota curràt et uoluatur. eſt enim pes conſtans ex
longa et breui ut audit. vel dr̄ a trocho. q̄ ſicut
trochus conſtat ex duabus partibus ſcilicet vna
groſſa et altera tenui. ita trocheus conſtat ex dua
buſ ſillabis. ſcilicet vna longa et altera breui. vn̄d
trochaicus ca cum. et ut dicūt multi trocheus pt̄
poni in ſexto pede et in heroico carmine. alij dn̄t
ꝙ trocheus nō habet locū in heroico carmine et
ſi inueniatur in fine ſillaba breuis accipienda eſt
ꝓ longa. et ſic erit ſpondeus. et iſtud uerius credo
vide in dactilus. Et ꝓducit penł trocheus. ut pa
tet in illo uſu. ꝓducit pmam trocheus. ſi corripit
Trochos grece latine dr̄ rota et ac in ſi. ꝓ pmam
Trochus. a trochos dicit̄ hic trochus chi. q̄ ci
to ad modū rote uoluitur. et ad modū rote rotū
duſ eſt. et eſt hoc inſtrumētū quo ludūt pueri. vn̄
cato. Trocho lude. hic et aliter dicitur torpillus
Trofimus mi penł correpta ꝓpium nomen uiri
Trogodite penł ꝓducta gens ethiopū. ideo dic
ti q̄ adeo ueloces ſunt ut feras curſu pedū aſſe
Troia ie. quedam ciuitas. et eſt ibi ꝯ quantur.
T duplex conſonans. et dicitur a tros
Troianus na nū exponitur in frigia. et in tros
Troiugena ne cōmunis ge. natus de troia uł de
troiano. et uidetur componi a troia. et genero as
Tropheum. a ſtro ꝯ uł genitus. et corripit ge.
phos uł trophoſ dr̄ h̄ tropheū. i. ſpoliū ab hoſte
in fugam conūſo ereptū. et tropheum uictoria de
hoſte in fuga conuerſo. et exultacō et leticia ſiue
honor qui dabatur alicui ꝓpter hoſtem in fugaz
conūſuz. Et erat talis honor ꝙ totus populus ex
ibat ei obuiam et cū leticia eū introducebant in
ciuitatem. et ꝓducit phe. vnde quidam. hoſtes in
bell̄ qn̄ dant terga tropheū dr̄ vide in triūphus
Trophos grece latine dicitur conuerſio
Trophus phi mas ge. quidaz cantus in eccleſia
Tropicus ca cū figu ꝯ a conuerſione ſic dictus.
ratiuus. a tropus dicitur. et corripit pi.
Tropologia gre. exponit̄ in quarta pte in c de
coloribus rethoricis. vide eciam in allegoria
Tropoloicus ca cum penultima correpta in tro
Tropus tropi. figura. moralitaſ ꝓpologia vide
modus loquendi. ut cū aliquis loquit̄ metapho
rice uł pifraſice uł alio tali modo ſm hug. Et de
hoc uide in iiij parte ubi agitur de tropis
Tros et plus. fratreſ fuerunt et reges troiani. A
tros dicta eſt troia. vnde troianus na nū. Et h̄ et
Trucido. a trūco cas dicit̄ tru ꝯ hec tros trois.
cido trucidas trucidaui trucidatum. trucidare. i. in
terficere. iugulare. ſecare. et quaſi cede uel cedendo
ſecare ſiue trūcare. Et eſt compoſitū a trūcco cas
et cedo uel cede. vnde trucidare. quaſi trūcando ce
dē. et ꝓducit̄. vnd orac in epy. veꝝ ſeu piſces ſeu
porꝝ et ſepe trucidas. Et eſt trucido actiuū cū ſu
Truculentus. a trux et lentos ꝯ is compoſitis.
componitur truculentuſ ta tū. et trucalentus ta tū
plenus truciditate. crudelis. aſper. ferus. et utrūqꝫ
comparatur. vnde hec truculencia cie
Truculo las laui lare. i. truciare. a trux dicitur.
Trudes. a trudo dis dicit̄ hec trudes dis. et dicū
tur trudes fuſtes ferrati ſciliz conti. q̄ trudant na
Trudo dis. do in ſi truſi. et ꝯ ues. vide in trudo.
h̄ in ſum truſum trudere. i. impellere. impingere in
cuſtodiam includere. Trudo componit̄. abſtrudo is
ſi ſuz. includere. abſcondere. Contrudo is ſi. detrudo
dis ſi. deorſum uł de uno loco ad aliū trudē. uel
excludere. extrudo dis ſi. ualde uł extra trudere. In
trudo dis ſi. intrudere ualde uł intro trudere. ptru
do dis. pfecte trudere. ꝓtrudo dis ſi. ꝓpellere. Obſ
trudo uł obtrudo. i. contra uł ob aliquid uł contr̄
trudere. includere. abſcondere. retrudo dis dere. i. in
tro trudē uł claudere uł retrudere. i. retro trudere.
uł extra trudere. Trudo et eius compoſita ſunt ac
tiua. et faciūt pteritū in ſi et ſupinū in ſum. et ꝓ
ducitur tru. vnde quidam. Ingerit aſtutus ſeqꝫ in
trudit uiolentus. Item. Nomen habeto trudes ex
Trulla. a trudo dis dicit̄ ꝯ trudo ſit tibi trudes
h̄ trulla le. i. bombus uel ſibulus ani. q̄ trudendo
emittitur. Item trulla dicitur quoddam uaſ fictile
Item trulla eſt qddam inſtrumentū cementarioꝝ
ferreū latuz ad complanandū muꝝ et ad lapides
cuz calce coniūgendos. q̄ trudit et detrudit et in
trudit calce uł luto lapides. Amos vij. Et in ma
Truncus. A trudo ꝯ nu eius trulla cementarij.
dis dicitur hic trūcus ci. ſine capite ſciliz ſtatura
arboris inſiſtenſ radici. trūcus hominis eſt media
ps corpis a collo ad inguinem. vnde ingidius. ca
put collo uehitur. truncus ſuſtinetur coxis. et ge
nibus et cruribus. vnde trūcus ca cū diminutus.
ſemipaſus ſine capite. et trūco cas. caput auferre
diminuere debilitare. et eſt actm̄ cū ſuis cōpoſitis
Truſum eſt ſupinū de trudo dis. Inde addita. s.
Truta. a trudo dis hec truta ꝯ truſus. i. clauſus
te. qdam piſcis. q̄ vim habet trudendi. uł q̄ ſem
per moretur obtruſa
Trutannicus ca cum penł cor in trutannus eſt
Trutannizo zas in trutannus eſt.
Trutannus. a trudo dis dicit̄ h̄ trutannus ni. q
ſuis ūbis trudat. Ad hoc ut decipiat. facit enim
credi quod ueꝝ non eſt. Vnd hec trutannia tānie
et h̄ trutanniculus li. Et trutannicus ca cū. Et tru
tannizo zas. uitam et mores trutannoꝝ gerere
Trutina. a trudo dis h̄ trutina ne. i. ſtatera ſciliz
lingua libre. q̄ ſemper truditur foras uł ptica per
tranſuerſum poſita. q̄ trudat ſurſum. vnde h̄ tru
tinula. et h̄ trutinella ambo dimi. et trutino nas.
id eſt librare. equiponderare. vel ut dicit pap. Truti
nat appenſat extimat. et corripit tru. orac in epy
Scriptores trutina non eſt ꝙ multa loquantur
Trutinella uelle diminutiuum parua trutina.

Trux cis.ge.omnis.dꝛ a trudo dis.Et eſt trux
crudelis.auſterus.ferus.inexorabilis.horrendus.
Et compatur.vnde h truotas tatis.et corripit.u
ante.c.vn̄ ouid epp.Matre eris tauro ſenioꝛ ipſe
truci.Itē oꝛat in pri epp.Ira truces inimicicias et

Tuatim aduibium pſonale.i. ꝟ funebre bellū
tuo moꝛe uł moꝛe tue gentis uł patrie.Sic̄r
diſtingue meatim et ſuatim.Et ſcias ꝙ aduerbijs
non accidit nūs neqꝫ perſona.ut dixi in meatim

Tuba.a tibia dꝛ h tuba be.quaſi tibia.qꝛ ſunt
ſimiles ei et in longitudine et in ſpecie.vel tuba
quaſi coſa qꝛ concaua eſt.Et ſcias ꝙ tuba legał.
de qua habetur in x numeroꝝ.Erat ut dicit ioſe
phus fiſtula cantatoꝛia pene magnitudine cubiti
calamo capacioꝛ.pbens in principio latitudinem
que conueniebat oꝛi ad ſuſceptionē ſpiritus que
hebꝛaice dicit̄ aſoꝛa.Et ſicut dꝛ in hiſtorijs habe
bat quatuoꝛ uſus.ad uocandā multitudinē.ad
mouenda caſtra.ad bella ad feſta.Qn̄ eniꝫ habe
bant ſolenne epulū et dies feſtoſ et kalendaſ clan
gebant.vnde in ps.Buccinate in neomenia tuba
vnd uſus.Legalis populū tuba clangoꝛe uocabat
In bellis caſtris feſtis qꝫ ſonoꝛa tonabat

Tuber.A tumeo mes dꝛ h tuber beris.fungus
qꝛ ex tumoꝛe terre ꝓdeat.vnd et tubera quaſi tu
mera.i.quaſi tumoꝛes terre.et ponitur ſepe ꝓ tu
moꝛe.et ꝓ peccato generaliter.Terenc̄ in adelphis
Colaphis.eſt tuber totū caput.vnde tuberoſus ſa
ſum.tuberibuſ plenus.inflatus.ſupbus.et compa
tur.vnde h tuberoſitas tatis.inflatio uł ſuperbia

Tubero ras.a tuber dicit̄ tubero ras.inflare uel
ſupbire uł tuberibuſ implere.Et componit̄ contu
bero ras.purgare.uel equare.et corripit be.

Tuberoſus ſa ſum in tuber eſt

Tubianei dicebant̄ iudei illi qui ex alienigenis
conuocati in auxiliū iude uenerant.et dicebantur
tubianei quaſi tubis conducti.et ꝓducit ne.h uult
gloſa in ij li macha c xij.ſup illud et uenerūt in
caracha ad eos qui dicuntur tubianei iudei.

Tubicen.tuba componit̄ cū cano nis.et dꝛ hic
tubicen cinis.qui canit cū tuba.et corripit penł.
tam nominatiui ꝙ genitiui.vide in cano nis.

Tubicina.a tubicen dicitur hec tubicina ne pnł
corrępta que canit cum tuba

Tuccetarius rij.in tuccetum eſt.

Tuccetū.A tondo dis dꝛ hoc tuccetū ti.cibus qui
fit ex carniū conciſione.ſicut ſalcicia eſt.phus.Sꝫ
grandeſ patine tuccta qꝫ graſſa.Et inde tuccetarius

Tuchidides in tuchis eſt ꝟ qui cibum illū facit

Tuchis interptatur foꝛtuna.vnde quidam grecus
poeta dictus eſt tuchidides.quaſi Foꝛtunatus

Tuchus genus auis ſcilicet cuculus

Tudatus ti in tudes vide

Tudes.a tūdo diſ dꝛ h tudes uł tudatus.i.mal
leus.vn̄ tudatos appellamus illos qui habent ca
pita groſſata ad modum mallei groſſi.

Tudito tas.pcutere cū malleo.et dicit̄ a tudes

Tueoꝛ eris in tuoꝛ eris eſt   ꝟ uel tudatus

Turgurium rij.in teges vide

Tuitus ta tū.a tuoꝛ tueris tercie coniugationis
Similiter dꝛ contuitus.detuitus.intuitus.Sed tu
eoꝛ ſecūde coniug facit tutū.vn̄ in doctrinali.Dat
tutū tueoꝛ tuitū tuoꝛ ambo tueri

Tuli liſti dat̄ ꝓ pterito hijs ūbis tollo et fero
et corripit tu.vnde Attuli.abſtuli.Contuli.detuli.
Extuli.ſuſtuli.corripiunt penultimam

Tullius lij p.duo.l.ꝓpriū nomen cuiuſdam ui
ri.Lucanus in vij.Tullius eloquij cuius ſub iure

Tullo lis vide in tollo lis.   ꝟ togaqꝫ

Tultus.a tulo lis tuli uel tetuli tultū.antiquus
dicit̄ tultus ta tū.qd̄ tollit̄.vnde gg in moꝛa.ex
ponens illud iob.ferrum de terra tollitur dicit in
xviij li loquens de matheo apoſtolo.Sꝫ de terra
tultuſ in foꝛtitudine ferri conualuit.vide in tollo

Tumentū A tumeo es dꝛ hoc tumentū ti qꝛ in
filo uel tela tumeat nec ſubtilitatem habeat vnde
tumentuoſus ſa ſum.tumento plenus.et compat̄

Tumeo mes mere.i.ſurgere.creſcere.inflare.ſu
perbire.vnde hic tumoꝛ moꝛis.et tumeſco cis.in
choatiū.Tumeo componit̄ contumeo mes.Circū
tumeo mes.detumeo mes.Diſtumeo mes.Extu
meo mes in eodē ſenſu iſta tria.i.ualde tumere
uel ceſſare.a tumoꝛe remoueri.Intumeo mes.in
tus uł contra uł ualde tumere.ptumeo mes.Ob
tumeo mes.Retumeo mes.Et ab omnibus iſtis
inchoa.Contumeſco et cetera.Tumeo cū omnibꝫ
ſuis compoſitis eſt neutꝝ.et caret ſupino.et cor
tu.Oꝛac in poetria.Veſanū tetigiſſe tument fugi
ant qꝫ poetam.Et in auroꝛa.Hic tumet ille timet
fugit hic hoſtem fugat ille

Tumidulus la lū.aliquantulū tumidus dicitur

Tumidus.A tumeo mes dꝛ tumidus da dū in
flatus.ſupbus.iratus.Et compatur.et a genitiuo
tumidi addita tas.fit h tumiditas tatis.et differt
tumidus et tumens.qꝛ tumidus eſt qui ſemp tu
met tumens uero qui ad tempus ex aliqua cauſa
tumet.vide.per ſimile in tumidus

Tumoꝛ.a tumeo dꝛ hic tumoꝛ oꝛis.vnd tume
roſus ſa ſum.tumoꝛibus plenus.et compatur.vn̄
hec tumeroſitas tatis

Tumulo las in tumulus vide.

Tumullulus li diminutiuum paruus tumulus

Tumultuarius.a tumultuoꝛ aris.dꝛ tumultua
rius ria riū.et hinc tumultuarij dicebant̄ milites
vł pedites.qui ꝓ ſolo tumultu ducebantur in pli
um.uel qꝛ ſubito et cum tumultu exeunt contra
hoſtes eximprouiſo uenientes.Vnde et illud ge
nus milicie dicitur tumultus uel tumultuatio uel

Tumultuoꝛ aris in tumultus eſt   ꝟ coniuratio

Tumultus.a tumeo es dꝛ h tumultus tus.ſedi
tio.coniuratio.diuiſoꝝ garritus.quaſi tumoꝛ mul
tus.vnde tumultuoſus ſa ſum tumultu plenus.et
comparatur.et tumultuoꝛ aris.tumultū facere.et

Tumulus.a tumeo mes.ꝟ hinc tumultuarius
dicitur hic tumulus tumuli.ſcilicet mons breuis
uł ſepulcrum.vł terra congeſta ſuper ſepulcrum
et dicit̄ tumulus quaſi tumens tellus.vnde h tu
mullulus dimi.et tumuloſus ſa ſum.tumulis ple
nus.et compat̄.vnde hec tumultuoſitaſ Itē a tu
mulus ꝓ ſepulcro dꝛ tumulo las.i.ſepelire.vnde
tumulatim aduibium.Et componit̄.Contumulo
as.Detumulo as.valde uł deoꝛſum tumulare.uł
a tumulo remouere.de tumulo extrahē.Intumu
lo as.Retumulo as.et eſt tumulo actiuū cū om
nibus ſuis compoſitis.et corripit mu.Significati
ones huius nominis tumulus comphendūtur in
hoc uſu.Mons breuis eſt tumulus.buſtum con

Tundo dis.tutudi tunſuꝫ ſū ꝟ geſta qꝫ tellus.
dere.i.pcutere.uberare.conterere.confringere.vn̄
contuſus ſa ſum.detūdo dis di ſum.valde tundere
uł deoꝛſum.Extūdo dis di ſum.i.extra tūdere.uł
tūdendo extrahē.Intūdo dis di ſum.intus uł ual

de tūdere. Pertūdo dis di ſum. Obtūdo dis di ſum
cont̄ ul' vndiqȝ tūdere. obturare in anguſtia clau
dere. ꝓhibere. obſecare. obſurdare. opprimere. vnd̄
obtuſus ſa ſum Retundo dis di ſum retro tundere
ul' tundendo retro opprimē et acumen ferri deſtru
ere Tundo et eius compoſita ſunt actiua Itē tundo
geminat preteritū in pma ſilba Et amittit ibi n.
ut tutudi pn' corr. ſ; in ſup remanet n. ut tunſuȝ
compoſita ūo ab eo omnia amittunt geminaci
onem in preterito. et n in ſup. contudi contuſum.
retudi retuſum etc̄ ſm hug Et h̄ ſm modnos re
neas. tamen ſm antiquos ſupina predcōꝝ ūboꝝ
inueniunt̄ ſepe retinere. n. ut obtunſus. vnd̄ ỽgil'
in j ge. vomeris obtūſi dentē cauat arbore lintreſ
et introducit ps illū ūſum. Item in pmo reg. xiij
c. inuenit̄ ꝙ retūſe erant acieſ uomeꝝ. Inuenit̄ e
ciam ſup p̄dictoꝝ ūboꝝ ſine. n. vnde aggei pmo.
In ſacculum ptuſum. Et formatur tūſum a pma
pſona p̄ſentis do in ſum. ut tūdo tūſum. Inuenit̄.
tondeo des. et facit p̄tentū totūdi et ſup tonſum
vide in ſuo loco. Item ſcias ꝙ compoſita a tondo
omnia corripiūt pen' p̄teriti. Vt contudi. detudi.
extudi. intudi. ptudi. retudi. obtudi.

Tunica. a tonus dr̄ hec tunica ce. antiquiſſima
ueſtis quaſi tonica. ꝗ in motu incedentis ſonū fa
ciat. pmū enim fuerūt pellicee tunice quibȝ poſt
eiectionem de paradiſo adam et eua induti ſunt.
vnde tunicella le dimi. et tunicatus ta tū. tunica
indutus ul' tunicam habens. et tunicoſus ſa ſum
tunicis plenus. et tunico cas tunicam mouere

Tunicella le parua tunica. et eſt diminutiuum.
Tunicula cule diminutiuum. parua tunica

Tuſim adūbium. i. minutiȝ conciſim ul' percuſ
ſim. et dicitur a tudo tudis.

Tuſum eſt ſupinum de tundo dis

Tuor eriſ ituſ ſum. i. inſpicere. ul' defendere pro
tegere. vnde tueor eris tutiſſum ſecūde coniug. i.
inſpicere. ul' defendere ꝓtegere. et ſm ps idem ſig
nant tuor et tueor. et tam tuor ꝗ̄ tueor componū
tur et redūdant compoſita in eadem ſignificacōne
ſcilicet ꝓ inſpicere. Contuor riſ contuitus. Contue
or eris contuitus. i. conſiderare inſpicere. Detueor
eris detutus. et detuor eris detuitus. i. ualde ul' de
orſum tueri. Intueor eris intutus. et intuor eris.
intuitus. i. contra aliquem ul' intus ul' diligent'
ūſuſ aliquem tueri. Et diſtingue ſic. Contuimur il
la de quibuſ cū ea contuimur nulla ſurgit ymago
ut lingua detuimur illa de quibȝ cū detuimur ea.
ſurgit ymago in inferiori parte poſita. ſicut aqu.
intuimur illa de quibus cū ea intuimur reſultat
ymago ſuperius ut ſpeculū. Item componit̄. Ob
tuor eris obtuitus. vl' obtueor eris obtutus. i. cō
tra ul' vndiqȝ uel ob aliquid tueri. Tuor et tueor
et compoſita ab illis depōn̄cia ſunt. et compoſita
in eadem ſignificacōne inueniunt̄ Tuor et compo
ſita faciūt ſup in tuitū. Tueor uero ſecūde coniug
cū ſuis compoſitis facit ſup in tutū. Item tuor de
bet facere infinitiū tui. ſed cauſa differencie de tui
ꝓnomine deficit ſ; accipit mutuo de tueri. compo
tamen ab eo habent infinitiuū contui et detui. etc̄
vnde ūſus. Pro ſpeculor dicas. et pro defendo tueri
Dat tutū tueor tuitū tuor ambo tueri. Item nota
ꝙ tuor raro inuenit̄ ꝓ defendere. et ſepius pro in
ſpicere. econūſo tueor raro inuenit̄ pro inſpicere
et ſepe ꝓ defendē. Sed compoſita raro ul' nunꝗ̄
inueniunt̄ niſi ꝓ uidere ſm hug. ps dicit in viij

li. ubi agit de coniug. ꝙ ſunt quedam uerba que
quamuis eandem ſignificacōnem habent diuiſe ta
men coniug ſunt in uſu. ut ſtudeo es. et ſtudo dis
ferueo ues. et feruo uis. tueor eris. et tuor eris. O
leo les. et olo lis. Excello lis. et excello les.

Turba. a turbo bas dr̄ hec turba be. i. turbatio
et turba populi multitudo. ſed multitudo numero
fit. turba tantū in loco. Poſſunt eciam pauci tur
bam in anguſto facere. et eſt turba nomen collec
tiuū. et poteſt recipere ūbum pluralis numeri. et
adiectiuū in plurali numero et in diuiſitate gene
riſ et h̄ racōne ſignificacōnis. vnde in vij c iohis
Sȝ turba hec que nō nouit legem maledicti ſunt

Turbacō onis. in turbo eſt

Turbella le. in turbacō. Et dicit̄ a turba. Aug
in li de ci dei. omnem motū cordiſ et ſalū. omnes
ꝗ turbellas ſluitare aſſerit. et ꝓducit be.

Turben binis in turbo binis eſt

Turbidus da dū. vide in turbo bas.

Turbo bas dr̄ a turbo binis. Et eſt turbare p̄ci
pitare. confundere. cōmiſcere. obſcurare. vnde tur
bidus da dū. et compatur. vnde h̄ turbiditas tis
et eſt turbidū de natura. turbulentū fit. et dicitur
turbidus da dū. quaſi terbidus. i. terra cōmixtus
ſciliȝ fece. et eſt ethi. Turbo componit̄. Conturbo
bas. Diſturbo bas. deturbo bas. Exturbo bas. ꝓ
turbo bas. pturbo bas. Inde pturbatus ta tū. vnd̄
a genitō pturbati addita. o. fit perturbatio. Quare
autem pturbacō non cadat in ſapientem dixi in
ſapientia. Returbo bas. Turbo et eius compoſita
actiua ſunt. Iteȝ a turbo bas turbido das. turbidū
facere. Et turbatus ta tū. A genitō turbati addita

Turbo binis. mas ge. cor̄ ꝓ. o. h̄ turbatio onis.
pen' genitiui dr̄ a terra. ꝗ antiqui dicebant hoc
turben binis. ſcilicet ūtigo uolubilitas uentoꝝ dic
tus a terra. ꝗ quociens tal' uentus conſurgit ter
ram in circuitu mittit. vnde turbineus nea neū. et
turbinoſus ſa ſum. de cauſa huius uenti qui dicit̄
uentus turbo. vide in uentus

Turbulentus. turba ul' turbacō ul' turbiditaſ cō
ponit̄ cū lentos. et dicit̄ turbulentus ta tū. et tur
bulens tis. i. turbidus nō lucidus ſ; turbidū de na
tura. turbulentū ūo fit. et utrūqȝ compatur. vnde
turbulente ul' turbulenter adūbium. et hec turbu
lencia cie. et turbulento tas turbulentum facere

Turdela le quedam auis. quaſi maior turdus et
dicit̄ a turdus cuius turdule ſtercus uiſcum gene

Turdus. A tardus dr̄ h̄ tur ꝓrare dr̄ ſm pap.
dus di. quedam auis. ꝗ tarde uolet. ul' ꝗ tarde ſe
referat ſcilicet in fine autūpni. vnde turdinus na

Turgeo ges ſi ſum gere. i. ꝓmū pen' ꝓducta.
inflari tumere. vnde turgeſco ciſ inchoati. Turgeo
componit̄ Conturgeo ges. deturgeo ges. diſturge
o ges. Inturgeo ges pturgeo ges. Obturgeo ges.
Returgeo. et hinc inchoa. Conturgeſco. Deturgeſ
co etc̄. Turgeo et eius compoſita neutra ſunt. et fa
ciūt preteritū in ſi et ſup in ſum. licet p̄terita et ſu
pina talium ūboꝝ ſint in frequenti uſu

Turgidulus la lū dimi. aliquantulum turgidus

Turgidus. a turgeo ges dicit̄ turgidus da dū in
flammatus. tumidus. uatus. et compatur. vnde h̄

Turgiolū. a turgeo ges dr̄ h̄ ꝓturgiditas tatis
turgiolum li. uas interius groſſum et turgidū. et

Turgor goris mas ge. id ē tumor ꝓcorripit. o.
turgiditas. et dicitur a turgeo ges.

Turma. a turbo bas dr̄ hec turma me. ſocietas

hominū et ꝓprie xxx. ſcilꝫ ala Sed ala continet
xxx milites. turma xxx pedites. vnde turmatim
adūerbium. ſicut a turba turbatim
Turmella le diminutiuum. parua turma
Turmula le dimi. parua turma. et corripit mu
Turonis ciuitas eſt. et cor penl' ſic ligonis nis.
Turpeo pes in turpis eſt
Turpiloquus. A turpe et loquor componit' tur
piloquus qua quū penul' cor. i. turpia loquens.
vnde hoc turpiloquium quij. turpis locutio
Turpilucrꝫ. turpis componit' cū lucrꝫ. et dr turp
lucrus cra crū. i. turpiter lucrꝫ faciens. vnde h tur
pilucrꝫ cri. turpiſ acqſitio lucri. et cor lu naturalit
Turpis. a turpeo pes dicitur h et h turpis et h
pe. informis. q turpeat. et compar. A dcō turpi
addita tudo h turpitudo dinis. Item a turpis tur
po pas. inqnare. turpem facere. vnde turpeo pes
pui. i. eſſe ul' fieri turpem. Et hinc turpeſco cis in
choatiuū. Turpo componitur Deturpo pas. Et est
turpo actiuum cum ſuis compoſitis
Turricula cule diminutiuum parua turris
Turris. a terreo dr h turris huius turris. dicunt'
turres quaſi terretes. q longe ſint et recte. et ꝓ
rotūde vident'. licet qñqꝫ ſint quadrate ul' late. ul'
dicitur a tueor. q ꝓbent defenſionem. Et deſinit
actūs ſingulari in em et in im. turrem ul' turrim
et ablatiūs in. e. et in. i. turre ul' turri. et gtiūs plu
ralis in iū turriū. et actūs pluralis in es et in is.
turres ul' turris. vñ turritus ta tū. turribus plenus
ad modū turris diſpoſitus. Et ꝓducit penl'. Et
ſcias q turris gregis dicebat' ſm Iero. locus ubi
iacob greges ſuos pauit nomi loco inde relinquens
Turris io custodum dicebatur ubi custodes poſi
ti erant ad cuſtodiam prouinciarum
Turritus ta tum. in turris eſt.
Turtur turis a ſono nomen habet. genus auis
eſt. vnd turturinus na nū penl' ꝓducta. et declina
tur h turtur no ꝓmiſcui generis penl' genus cor.
Et ſub vno genere et vno articulo comprehendit a
nimalia utriuſqꝫ ſexus. poteſt ergo dici alba aqui
la. et unus turtur. tam ꝓ patre q ꝓ femina. nec
fit reſtrictio ad maſculinū cū dicit' unuſ ul' ſolus
[illegible] ſicut conſueuit fieri in cōmuni genere cū
dicit albus ciuis. tamen qñqꝫ nomina ꝓmiſcua
recipiūt adiectiua contra naturam ſui articuli cau
ſa diſcernendi ſexū. vnde inuenitur anſer erat cu
dam ꝑcioſo gramine feta. Similiter eſt dictum de
turture ſola uolabit ſola ſedebit. tamē nobiliores
autores hijs abuſionibꝫ non utūtur. De hoc dixi
in tercia pte in tractatu de genere nominū ubi egi
de epiceno genē. Et eſt turtur auis pudica. vnde
dicit bernh in lix ſmone canticoꝝ. Turtur compa
re uno contenta eſt. quo amiſſo alterꝝ iam nō ad
mittit numeroſitatem in hominibꝫ nupciaꝝ redar
guens. Nam et ſi forſitan culpa ꝓpter incontinen
ciam uenialis eſt. ipſa tamen tanta incontinencia
turpis eſt pudet ad negociū honeſtatis racōnem
non poſſe in homine q natura poſſit in uolucre
cernē. cū turturem tempe ſue uiduitatis ſancte ui
duitatis opus ſtrennue atque infatigabiliter exe
quentē uideaſ ubiqꝫ ſingularem ubiqꝫ gementeꝫ
audiaſ nec umq in uiridi ramo reſidentem ꝓſpici
es. ut tu ab eo diſtas uoluptatū uirencia uirulen
ta uitare. Adde q in iugis monciuꝫ et in ſummi
tate arboꝝ frequencior illi conuerſacō eſt. ut qd ul'
maxime ꝓpoſitū pudicicie docet. doceat nos terre
na deſpicere et amare celeſtia ex quibus colligit'
q uox ſit turturis ꝑdicatio caſtitatis. Neqꝫ enim
a principio uox iſta in terris audita eſt. ſꝫ magis
illa Creſcite et multiplicamini. et replete terram
Turturi. dicunt' paſtores qui fiſtulis canunt
Tus turis. uide in thus aſpiratum
Tuſcia a tus turis dr h tuſcia cie. quedam pars
ytalie. A frequencia turis et ſacroꝝ dcā. Eadem et
tirena a tireon fratre lidi vñ tuſcus ca cū gentile
Tuſſicula le dimi parua tuſſis Tuſſis uide in lidia
Tuſſis A tundo dis dr h tuſſis ſis q tundit pec
tus. Vel dr ſic a ton. i. ab altitudine. q a ꝓfundo
pectoris ueniat Et deſinit ablatiuus in i ut tuſſi.
et actūs in im tantū Et ſunt quinqꝫ nomina lati
na que faciunt in im tantū actūs vñ uſus Im tm
faciunt hec quartum nomina caſum Vim burim
tuſſim magudarim q ſitim A tuſſis dr tuſſio ſis
ſiui ſire ſitum vnde hic tuſſitus tus Et tuſſito tas
Tuſſitus tus In tuſſis eſt Tuſſire penl' producta
Tutamen a tutor taris h tutamen inis. i. tutam
Tutela A tueor eris tutus ta tū Et nō pnl' nū
ſim h tutela le. defenſio. et eſt tutela in liberꝫ ca
put alicuius qui ꝓpter etateꝫ nec ſe nec ſua defen
dere pt Tutela dabatur liberis. patronus ſuis. vñ
tutelo las. i. defendē Vñ h tutela cō et h tutelam
et h tutelatus tus et h tutelator defenſor et ꝓd te
Tutelarius A tutela dr tutelarius ria rium de
fenſo tas In tutor uide Defenſorius ꝓtectorius
Tutor taris frequenter defendē ſuare. ubū ſre Et
dr a tueor eris tutū tutu. addita or ſ modnoſ Et
componit' contutor taris. tamen antiqui dicebant
contutor tas. Vnde in v c baruch Sacerdotes ſeris
hoſtia tutant Et producit tu
Tutudi preteritū de tundo dis In tundo diſ uide
Tutus A tueor ſecunde coniug dūdit tutus ta
tum vnde dicendum eſt tutus detutus intutus ob
tutus. Sed tuitus deſcendit a tuor eris. tercie con
iugacionis. Vide in tutus et ſecurus
Vacca ce a uacillo dr h ua
ca ce. i. bos. quaſi uacilla
et debilis reſpcū tauri. ul'
uacca a bos quaſi boacca
ſicut a leo leena et a dra
co dracena vnd uaccinuſ
na num Et hic uaccarius
et h uaccaria. cuſtos uac
carꝫ Et h uacca. quedam
ciuitas hiſpanie Ab abū
dancia uaccaꝝ ita dicta Vacca eciam quedam ciui
tas in numidia vnde uacceus cea ceum Et h et h
uaccenſis et hoc ſe Et geminat c uacca
Vaccula le. pua uacca Et eſt diminutiuum
Vacillo A uaco cas dr uacillo cillas. titubare. in
ſtabilem eſſe. tremulare. labare. trepidare. vñ ua
cillans ꝑncipiuꝫ. et ꝓducit ua. Vnde ouid. maior
Spes mea uacillat ſubtili pendula filo. ut dic ma
Vaco cas caui care catū. i. eſſe ul' Vaco ciſter bene
fieri uacuū. Et licet uideatur ad alias ſignificatio
nes transferri tm omſ redolent illam. dr eniꝫ uaco
lectoni. i. inſiſto lectioni et opam do et uaco a lec
cōne. i. ceſſo uel deficō a lectione. vaco nūmis. i.
careo. Sed omnes iſte ſignificacōnes redolent pri
mam. Cum enim dico uaco lectioni idem eſt ac ſi
diceretur. vaco ab alijs rebus. et inſiſto lectioni.
vnde uacat impſonale. i. eſſe uacuū ul' licitū eſſe.
ul' optunū. vnd uacat michi legere quaſi oportu